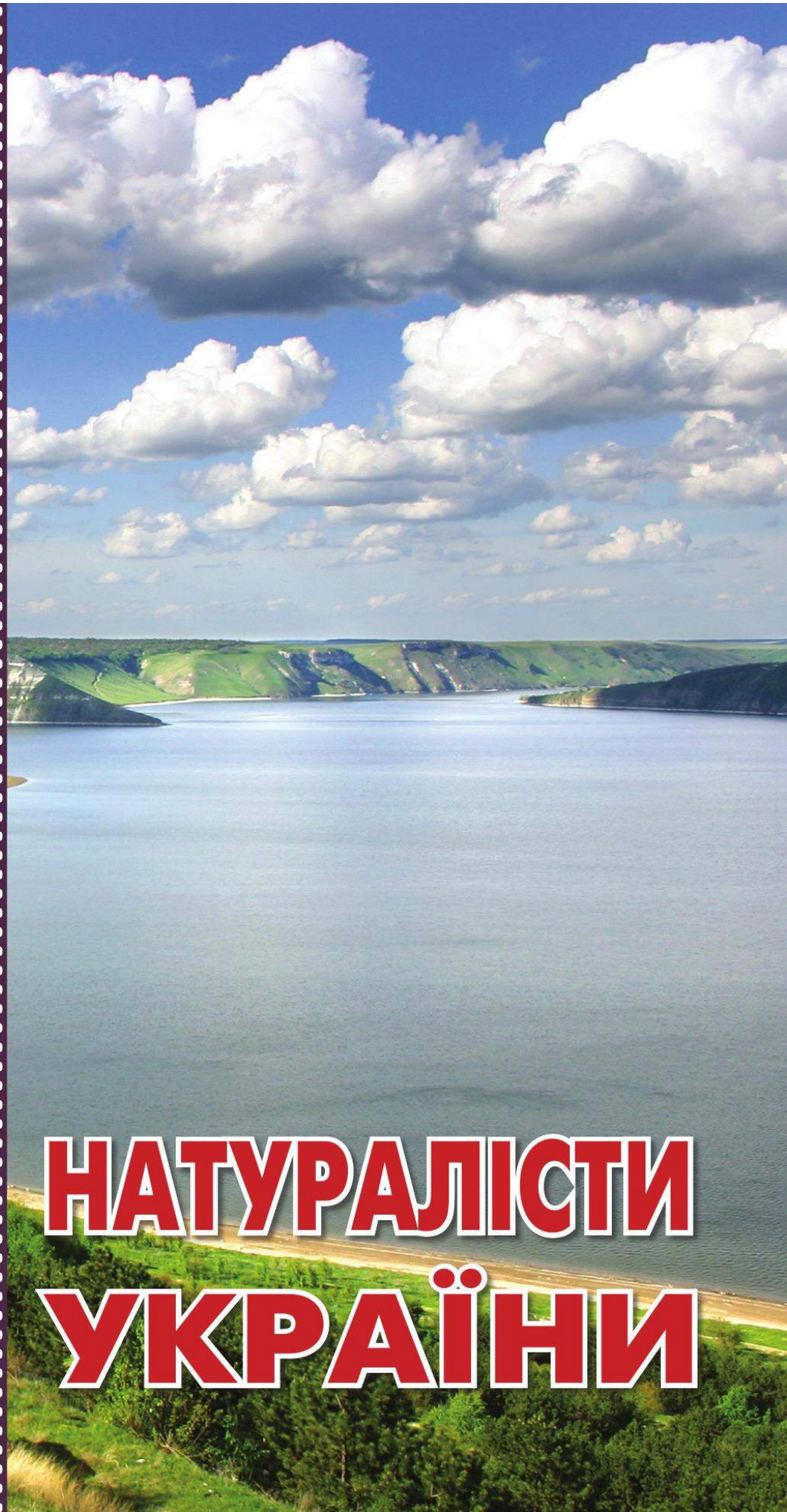
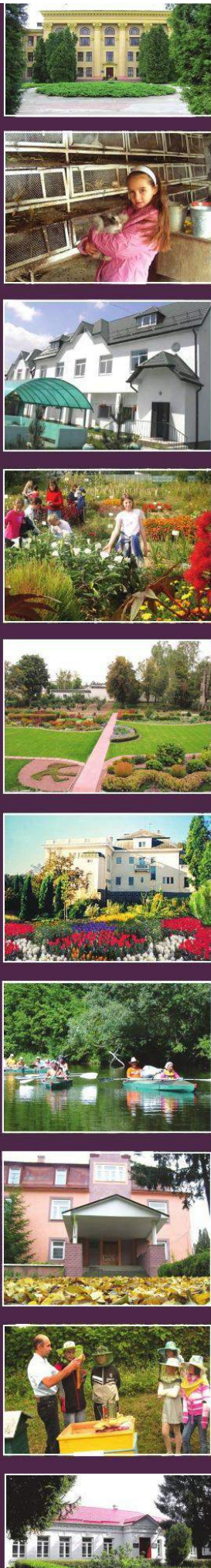

НАТУРАЛІСТИ УКРАЇНИ

**НАТУРАЛІСТИ
УКРАЇНИ**

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
Хмельницький обласний еколого-натуралістичний
центр учнівської молоді

Натуралісти

України

м. Хмельницький, 2011

ББК 74.200.514
УДК 502.72(477)
Г 33

Відповідальний за випуск
В.В. Климчук, директор Хмельницького ОЕНЦУМ

Рекомендовано до друку методичною радою Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (Протокол №1 від 19 січня 2011 року) та методичною радою Хмельницького обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (Протокол № 85 від 19 січня 2011 року)

Г Натуралісти України. За редакцією В.В. Вербицького, директора Національного ЕНЦУМ, доктора педагогічних наук, професора. - Хмельницький, „Поліграфіст-2”, 2011.- 74 с.

ISBN 978-966-1502-26-9

У Збірнику інформаційно-довідкових матеріалів про Національний ЕНЦУМ та всі обласні еколого-натуралістичні заклади в Україні, присвяченому 20-річчю проголошення Незалежності України і 60-річчю створення Хмельницької, Волинської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Кримської, Луганської, Львівської, Рівенської, Чернівецької та Чернігівської обласних станцій юних натуралістів, вміщено загальні відомості про всіх керівників і педагогічні колективи, навчально-матеріальну базу та творчі дитячі еколого-натуралістичні об'єднання, досягнення в юннатівській роботі і проблеми, над вирішенням яких працюють натуралісти України та перспективи їх майбутньої діяльності.

Це видання, ініційоване Національним ЕНЦУМ, – спроба ознайомити педагогічну громадськість з управлінськими персоналіями в позашкільній освіті, своєрідна рефлексія досвіду управління якістю позашкільної еколого-біологічної освіти в Україні на сучасному етапі, розкриття значення стратегічного управління для сучасної практики позашкільної освіти, яке виступає не тільки методологічною основою становлення, стабілізації й розвитку її якості, але й ефективним способом виживання в складних ситуаціях, подолання стереотипів та міфів попереднього управлінського мислення, досягнення якісно нових результатів.

Книга „Натуралісти України” – результат творчої співпраці педагогів НЕНЦУМ, КРЦЕНТУМ, всіх обласних ЕНЦУМ, ЦЕНТУМ, СЮН та їх керівників, які сумлінно підготували для неї відповідні матеріали про свої заклади.

Передмова

Позашкільна освіта отримує все більше визнання не тільки в педагогічному середовищі, а й в широких колах громадськості України. У суспільстві відбувається усвідомлення цієї сфери освіти, яка створює надійні підвалини підготовки майбутньої наукової еліти, забезпечує комфортні психологічні умови творчого розвитку особистості.

Формується нова правова основа діяльності позашкільних навчальних закладів, задається загальний вектор розвитку. Виповнилось 10 років з часу набрання чинності Закону України “Про позашкільну освіту”. Відтоді визначено і законодавчо закріплено державну політику у сфері позашкільної освіти, її правові, соціально-економічні, а також організаційні, освітні та виховні засади. Важливим документом для розвитку позашкільної освіти стало затвердження Постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 785 „Державної цільової соціальної програми розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року”.

Особливого значення держава і суспільство надають позашкільній еколого-біологічній освіті в процесі забезпечення збалансованого розвитку нашої країни. Враховуючи загальнодержавне визнання результатів діяльності Українського державного еколого-натуралістичного центру та його вагомий внесок у розвиток національної освіти, Указом Президента України №96/2001 від 17 лютого 2001 року установі надано статус „національного”.

Розвиток позашкільної освіти неможливий без особистостей. Завжди складовою частиною наукових розвідок є вивчення творчості окремих педагогів, управлінців, створення їхніх біографій, в яких висвітлюються не тільки суто автобіографічні факти, але й процес зростання їхньої особистості, зародження та реалізації нових ідей. За влучним висловом давньогрецького історика й письменника Плутарха „Ми пишемо не історію, а життєписи... Не приносять користі такі твори, які не пробуджують прагнення до наслідування: доблесними справами люди не лише захоплюються, а й бажають наслідувати тих, хто їх здійснює”.

Особистість з активною життєвою позицією лідера, розвинутий інтелектуальний інтерес, витончене художнє сприй-

няття світу, розвинута соціально-вольова активність й високі морально-етичні принципи, постійний рух до досягнення професійного акме – такі суттєві риси сучасного керівника центру еколого-натуралістичної творчості.

Це видання – спроба ознайомити педагогічну громадськість з управлінськими персоналіями в позашкільній освіті, своєрідна рефлексія досвіду управління якістю позашкільної еколого-біологічної освіти в Україні на сучасному етапі, розкриття значення стратегічного управління для сучасної практики позашкільної освіти, яке виступає не тільки методологічною основою становлення, стабілізації й розвитку її якості, але й ефективним способом виживання в складних ситуаціях, подолання стереотипів та міфів попереднього управлінського мислення, досягнення якісно нових результатів.

Позашкільна еколого-біологічна освіта – самоцінна й унікальна освітня система, яка має свою специфіку розвитку в умовах регіонів. Тому пропонуване видання це і є намагання показати значення центрів еколого-натуралістичної творчості в соціокультурному розвитку регіонів, розкрити їхню інтегруючу роль в досягненні цілей освіти для збалансованого розвитку.

Вербицький Володимир Валентинович,

доктор педагогічних наук,

професор

кафедри педагогіки Київського

національного університету

імені Тараса Шевченка,

старший науковий співробітник

Інституту проблем виховання НАПН України,

директор Національного

еколого-натуралістичного центру

учнівської молоді

Міністерства освіти і науки України

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

04074 м.Київ, вул. Вишгородська, 19. Тел.: 430-02-60, факс.: 430-02-60.
E-mail: nenc@nenc.gov.ua. Сайт: www.nenc.gov.ua

**Вербицький
Володимир
Валентинович,**

директор
Національного еколого-
натуралістичного
центру учнівської
молоді Міністерства
освіти і науки, молоді та
спорту України, доктор
педагогічних наук,
професор

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (НЕНЦ) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України - позашкільна установа, що проводить навчально-виховну та методичну роботу в області біологічної, валеологічної, екологічної, аграрної освіти учнівської молоді. Позашкільна освіта НЕНЦ охоплює різноманітні напрями: ботаніка, зоологія, мікробіологія, біохімія, екологія та проблеми довкілля, енергозберігаючі технології, науки про Землю (географія, геологія), науки про Всесвіт (астрономія), науки про людину (анатомія, фізіологія, охорона здоров'я, психологія і поведінка людини), хімія, комп'ютерні науки, інженерні науки фізика.

Директор НЕНЦ Вербицький Володимир Валентинович, народився 25 липня 1957 року. У період 1976-1978 рр. проходив службу в збройних силах Радянської Армії.

З 1978 по 1983 роки був студентом природничо-географічного факультету Київського державного педагогічного інституту ім. О.М. Горького (спеціалізація – біологія і хімія). У 1983 р. – начальник Республіканського табору „Юннат” Республіканської станції юних натуралістів (РСЮН). З 1983 по 1988 р. працював на посаді завідувача відділом агрохімії та фізіології рослин Республіканської станції юних натуралістів. До 1989 року – завідувач відділом позашкільних закладів Республіканської станції юних натуралістів. У 1989 році був призначений заступником директора з навчально-методичної роботи Українського державного еколого-натуралістичного центру.

З 1991 року по теперішній час – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

У 1996 році захистив кандидатську дисертацію, у 2004 році захистив докторську дисертацію.

До сфери наукових інтересів Вербицького В.В. належить: глибокий аналіз історичних аспектів зародження і розвитку юннатівського руху в Україні, тенденції розвитку позакласної, позашкільної (додаткової) і неформальної освіти ближнього та дальнього зарубіжжя, визначення етапів ефективного становлення інноваційних форм еколого-натуралістичного напрямку роботи Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та мережі позашкільних навчальних закладів; обґрунтування змісту навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі; окреслення методологічних основ розвитку практичного розуму школяра

та інтелекту; концепція стратегії управління сучасним закладом освіти та ефективна робота з трудовими ресурсами організації; шляхи удосконалення профорієнтаційної роботи з юннатами в позашкільному навчальному закладі; розроблення й реалізація моделі професійного самовизначення вихованців творчих учнівських об'єднань вищого рівня та впровадження її в практику роботи позашкільних навчальних закладів України.

Науковий доробок Вербицького В.В. складає понад 120 науково-методичних праць.

Стаж педагогічної роботи у вищих навчальних закладах III-IV рівня акредитації 18 років. Загальний педагогічний стаж – понад 25 років.

Вербицький В.В. здійснює керівництво написанням магістерських робіт із спеціальності „Управління навчальним закладом” факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Керує педагогічною практикою студентів кафедри педагогіки, магістратури факультету психології.

Володимир Валентинович є експертом дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата (доктора) педагогічних наук. Неодноразово виступав офіційним опонентом дисертантів.

Здійснює керівництво науковими дослідженнями в аспірантурі зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.07 – теорія і методика виховання.

За багаторічну сумлінну працю та вагомий особистий внесок в справу формування екологічної культури підрастаючого покоління Вербицький В.В. був нагороджений: нагрудним знаком „Відмінник освіти України”; почесним званням „Заслужений працівник народної освіти України” (1996 р.); Почесною Грамотою Верховної Ради України; Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України; нагрудним знаком „Петро Могила”; нагрудним знаком „За наукові досягнення”; нагрудним знаком „Антон Макаренко”; нагрудним знаком „Василь Сухомлинський”; Почесною відзнакою Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Володимир Валентинович був нагороджений званням „Видатний вчений світу 2007” (визнаний Міжнародним Біографічним центром, Кембридж, Англія). У 2010 році в рейтингу „Кращі освітяни 2010 року” Вербицького Володимира Валентиновича визнано кращим освітянином року, лауреатом відзнаки „Лиш храм збудуй”.

Діяльність Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді: проблеми та перспективи

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді є координуючим навчальним закладом, який об'єднує

всі позашкільні навчальні заклади еколого-натуралістичного напрямку України. Відповідно до функціональної структури Центру та напрямів його діяльності: інформаційно-методичного, екологічного, біологічного, сільськогосподарського, декоративно-ужиткового, освітня діяльність здійснюється у 34-х кабінетах, лабораторіях для лекційних, практичних і семінарських занять, майстернях, 2-х комп'ютерних класах, бібліотеці, Музеї хліба.

У складі матеріально-технічної бази центру: теплиця, дендропарк „Юннатівський”, куточок живої природи, зоотваринницька база, акваріумний комплекс, зимовий сад, Музей хліба. Створено унікальний акваріумний комплекс, що складається з трьох навчально-експозиційних залів - „Південно-східна Азія”, „Південна Америка”, „Африка”, у яких розміщуються 30 акваріумів, 12 тераріумів й 4 флораріуми.

Щорічно в НЕНЦ працює близько 120 творчих учнівських об'єднань за 56 профілями. Навчально-виховний процес у НЕНЦ спрямований на виконання соціального замовлення для профільних позашкільних установ: формування всебічно розвиненої особистості, надання додаткової освіти в області біології, екології, сільського господарства, формування майбутньої творчої еліти держави, створення умов для професійного самовизначення учнівської молоді.

Організація навчально-виховного процесу в гуртках, творчих учнівських об'єднаннях Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді здійснюється за трьома рівнями: початковим, основним, вищим.

При біологічному відділі працюють гуртки: „Юні генетики-селекціонери”, „Юні фізіологи рослин”, „Юні знавці лікарських рослин”, „Юні біохіміки”, „Експериментальна мікробіологія”, „Біоіндикація”, „Екологічна біохімія”, „Основи біології”, „Основи здоров'я”, „Юні валеологи”, „Біологія людини”, „Фізіологія людини та тварин”, „Біоетика”, „Юні біоніки”, „Юні генетики”, „Юні ботаніки”, „Юні зоологи”, „Юні орнітологи”, „Юні ентомологи”, „Юні цитологи”, „Юні психологи”, „Юні гідробіологи”, „Юні акваріумісти”, інформатики тощо.

При відділі охорони навколишнього природного середовища працюють гуртки: „Юні екологи”, „Юні друзі природи”, „Юні фенологи”, „Екологічна етика”, „Екологічне красзнавство”, „Екологічне право”, „Екологічна журналістика”, „Художники-аніمالісти”, „Екодизайн”, „Екотейтр”, „Фотонатуралісти” тощо.

Творчі об'єднання з декоративно-ужиткового мистецтва: „Лозоплетіння”, „Українська вишивка”, „Гончарство”, „Кераміка”, „Дереворит”, „Петриківський розпис”, „Писанкарство” працюють при Школі народних ремесел.

При сільськогосподарському відділі організується робота гуртків та творчих учнівських об'єднань: „Любителі домашніх тварин”, „Юні натуралісти”, „Юні рослинники”, „Юні виноградари”, „Юні кролівники”, „Юні кінологи”, „Юні бджоляри”, „Юні фермери”, „Юні мікологи”, „Юні картоплярі”, „Юні овочівники”, „Юні агрохіміки”, „Шовківництво”, „Птахівництво”, „Конярство”, „Садівництво”, „Екологічне землеробство”, „Юні лісівники-дендрологи”, „Юні лісівники”, „Юні квітникарі”, „Знавці сукулентних рослин”, „Основи ландшафтного дизайну”, „Флористика”, „Фітодизайн”, „Традиційне кулінарне мистецтво та оздоровче харчування”, „Декоративне птахівництво”, заочна аграрна школа, школа фермерів, трудові об'єднання тощо.

Національний ЕНЦУМ організує й проводить **Всеукраїнські очно-заочні конкурси** з учнівською та студентською молоддю, зокрема:

Всеукраїнський збір учасників екологічних експедицій, походів, польових практик.

- Всеукраїнський конкурс колективів екологічної просвіти (агітбригад).

- Всеукраїнський юнацький фестиваль “В об'єктиві натураліста”.

- Всеукраїнські комплексні еколого-природознавчі експедиції „Ласпі”, „Ойкос”, „Луна”, Болгаро-Український еколого-оздоровчий табір „Крок на зустріч”.

- Всеукраїнський конкурс “Вчимося заповідувати”.

- Всеукраїнський еколого-натуралістичний похід “Біоцит”.

- Всеукраїнський проект „Урбанізоване довкілля”.

- Всеукраїнський форум студентської та учнівської молоді „Дотик природи”.

- Всеукраїнський конкурс юних раціоналізаторів та винахідників „Природа – людина – виробництво - екологія”.

- Всеукраїнський конкурс досягнень юних зоологів та тваринників.

- Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій „Екософт”.

- Всеукраїнський зліт учнівських виробничих бригад.

- Всеукраїнський зліт учнівських лісництв.

- Всеукраїнський конкурс „Юний селекціонер”.

- Всеукраїнський конкурс учнівського винахідництва та проектування в галузі природничих наук.

- Всеукраїнський конкурс експериментально-дослідницьких робіт „Юний дослідник”.

- Всеукраїнський науково – освітній проект „Мікроскопічні водорості – показники екологічного стану довкілля”.

- Всеукраїнська виставка-конкурс „Український сувенір”.

- Всеукраїнський заочний конкурс-огляд внутрішнього та зовнішнього озеленення навчальних закладів „Галерея кімнатних рослин”.

- Науково – освітній проект „Оптимізація озеленення території навчальних закладів”.

- Всеукраїнський конкурс на крашу НДЗД.

Всеукраїнські трудові та природоохоронні акції: “Парад квітів біля школи”, “Кролик”, “Посади сад”, “Дослідницький марафон”, “Майбутнє лісу у твоїх руках”, “Ехо Перемоги”, “Годівничка”, “Діти за гуманне відношення до тварин”, “Птах року”.

Залучає учнівську молодь до реалізації міжнародних проєктів:

• Національний етап міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів старших класів Intel ISEF (International Science and Engineering Fair).

• Міжнародна олімпіада з екології.

• Міжнародна Олімпіада Проєктів на тему „Покращення Довкілля - I-SWEEEP”.

• Міжнародний конкурс „Інфоматрикс”.

• Міжнародна олімпіада з основ наук.

• Міжнародний конкурс молодіжних проєктів з енергоефективності „Енергія і середовище”.

• Міжнародний проєкт „Моніторинг біорізноманіття в Україні”.

• Міжнародний конкурс „Ліс-зелений друг Землі”.

• Національний етап Міжнародного конкурсу „Науковці майбутнього”.

• Міжнародний освітній проєкт SPARE.

• Міжнародний проєкт „Підтримка залучення громадськості до побудови системи моніторингу біорізноманіття в Україні”.

• Національний етап Міжнародного конкурсу дитячих малюнків на тему: „Біорізноманіття: взаємозв'язок з природою”.

• **Міжнародний пленер з художнього лозоплетіння.**

У Центрі спостерігаємо тенденцію до збільшення кількості учасників та переможців всеукраїнських, міжнародних конкурсів, олімпіад. Так, у 2008 році порівняно з 2006 роком число вихованців закладу - учасників Всеукраїнських конкурсів зросло з 120 до 240, переможців - з 56 до 88. Переможцями Всеукраїнських олімпіад та міжнародних конкурсів стали 19 учнів Всеукраїнської заочної біологічної школи. Чотири учні вибороли призви місця у міжнародних олімпіадах з біології: Світлана Махлинець (2003 рік, Білорусь), Анастасія Камєньска (2006 рік, Аргентина), Дарія Бова (2007 рік, Канада), Олександр Кобилінський (2007, Канада); двоє слухачів творчого об'єднання „Природничий ліцей” у 2008 році стали призерами III етапу захисту наукових робіт Малої академії наук України в секціях „медицина” та „сільське господарство”. Активну участь беруть вихованці творчих об'єднань Центру в міжнародному конкурсі Intel ISEF.

2005 р. - III призове місце у категорії „комп'ютерні науки” та спеціальний приз NASA (Д. Сомсіков, м. Одеса).

2006 р. - IV призове місце у категорії „хімія” (Д. Моносов, м. Дніпропетровськ).

- спеціальна відзнака та перша премія Міжнародного почесного науково-технічного товариства *Sigma xi* за проект, що найкращим чином представляє міждисциплінарні аспекти наукових та технічних досліджень (командний проект за участю Р. Левіна, Є. Зайцева, М. Дмитренко, м. Запоріжжя).

2007 р. - спеціальна відзнака Асоціації обчислювальної техніки (*Association for Computing Machinery*) та диплом і приз (Г. Романовський, м. Луганськ).

- спеціальна відзнака Американського геологічного товариства (*The Geological Society of America*), диплом і премія за актуальний та оригінальний екологічний проект, спрямований на вирішення проблеми отримання прісної води шляхом конденсації з атмосферного повітря (командний проект Зареми Умерової та Руслана Фаткулліна, АР Крим).

2008 р. - II призове місце у категорії „хімія” (командний проект у складі Віталія Клокуна і Марини Мешкович, м. Дніпропетровськ).

2009 р. - III призове місце у категорії “фізика і астрономія”, спеціальна відзнака та перша премія Американського метеорологічного товариства, спеціальна відзнака Американської юридичної асоціації інтелектуальної власності та приз від Товариства патентів і торгових марок (О. Оленев, м. Запоріжжя).

2010 р. - II призове місце у категорії „Екологія та менеджмент” (О. Токарев, м. Дніпропетровськ).

У 2010 році Україна вперше стала учасницею Міжнародного конкурсу комп'ютерних проектів серед учнівської та студентської молоді „INFOMATRIX -2010”, що відбувся у Бухаресті (Румунія). В 2010 році брали участь учні з 20 країн світу. Українська команда гідно представила нашу державу та виборола одну золоту медаль та премію у розмірі 1000 євро у номінації „Computer-art” за проект „Відлагодження” (м. Одеса, Олексієнко Михайло), 4 заохочувальні бронзові медалі та диплом учасника (Хвиль Тарас, м. Луцьк, Шверницький Володимир, м. Київ, Мога Євген, м. Білгород-Дністровський Одеської області, Касьянов Антон, м. Донецьк).

Очно-заочними заходами з учнівською та студентською молоддю (конкурси, зльоти, трудові акції, школа передового досвіду тощо) щорічно охоплюються близько 10000 чоловік.

З метою підтримки обдарованої учнівської молоді, розроблена ефективна система роботи з талановитими учнями, яка проводиться за напрямками: наукове товариство учнів „Ерудит”, Природничий ліцей, Всеукраїнська заочна біологічна школа, Всеукраїнський інститут біологічних стажувань, Університет юного біохіміка, Всеукраїнська школа флорис-

тики та фітодизайну, Всеукраїнська заочна школа біоетики, Всеукраїнська школа народних ремесел, ІТО – банк.

В сучасних умовах соціально-економічних перетворень усе більшої значущості набуває проблема професійного становлення особистості. З цією метою в Центрі організовано роботу школи молодого педагога, Всеукраїнського методичного об'єднання вчителів природничих дисциплін, навчального курсу „Культура педагогічного менеджменту”, „Університету екологічних знань”, курсів підвищення кваліфікації, низки науково-практичних конференцій та профільних семінарів, тренінгів, майстер-класів для педагогічних працівників. Систематично розроблюються інструктивно-методичні матеріали, нормативні документи, навчальні програми й посібники.

НЕНЦ є базою підготовки педагогічних кадрів нової генерації для профільних позашкільних навчальних закладів.

Систематично проводяться факультативи, практичні та семінарські заняття з позашкільної педагогіки, екології, методики викладання біології для студентів Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (спеціальність „Управління навчальним закладом” спеціалізація „Управління позашкільним навчальним закладом”), Ніжинського педагогічного інституту ім. М.В. Гоголя, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Для студентів магістратури факультету „Управління навчальним закладом” Київського національного університету ім. Тараса Шевченка підготовлено навчальну програму з курсу „Теоретичні і практичні передумови підготовки педагогічних кадрів нової генерації з декоративно-прикладних напрямків діяльності” (18 лекційних годин, 18 практичних занять). У рамках реалізації програми з підготовки нової генерації педагогічних кадрів проводяться:

➤ навчально-виробнича (управлінська) практика для студентів кафедри педагогіки факультету психології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка;

➤ загально-екологічна практика для студентів Інституту екології економіки і права;

➤ семінари для студентів заочного відділення магістратури факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спеціальності „Управління навчальним закладом”, спеціалізації „Управління позашкільним навчальним закладом”, зокрема: „Організація навчання в межах позашкільного навчального закладу (конференції, семінари, майстер-класи)”, „Використання народознавчого матеріалу в навчально-виховному процесі”;

➤ лекції для студентів заочного відділення магістратури факультету психології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, спеціальності „Управління навчальним закладом” спеціалізації „Управління позашкільним навчальним закладом”: „Форми підвищення кваліфікації педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів”, „Позашкільні навчальні заклади – складова частина системи безперервної освіти. Класифікація закладів”, „Методи і форми навчання в позашкільних навчальних закладах”;

➤ навчально-дослідна практика для студентів біологічного факультету Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Ніжинського ДПУ ім. М.В. Гоголя (БХ);

➤ лекційно-практичні заняття для студентів IV курсу плодочового факультету НУБПУ, Ніжинського педагогічного інституту ім. М.В. Гоголя, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди;

➤ виробнича практики на НДЗД для студентів педагогічного коледжу № 4 м. Києва;

➤ виробнича та переддипломна практика для студентів Київського професійного ліцею будівництва та фітодизайну, спеціальність: флорист, квітникар-озеленювач.

Окрім цього, проведено низку заходів за участю студентської молоді, яка виступає в ролі волонтерів.

В структурі Національного еколого-натуралістичного центру 75 років функціонує Всеукраїнський профільний табір оздоровлення та відпочинку “Юннат”. Табір має всі умови для навчання, відпочинку й оздоровлення дітей: спальний корпус, актову залу, кімнату творчого дозвілля, їдальню, спортивний майданчик. Щороку на базі табору проходить зимове і літнє оздоровлення учнів (понад 1400 осіб), в рамках якого проводиться Всеукраїнська школа передового досвіду.

Девіз нашого табору: „Здоров’я та інтелектуальний розвиток юнната – запорука його життєвого успіху”.

Основна ідея табору – зробити відпочинок учнів яскравим, змістовним і незабутнім.

Стратегічні цілі табору:

- розвиток інтелекту учнів;
- формування морального, етичного потенціалу особистості;
- виховання і формування національної еліти (**золота когорта майбутніх вчених**).

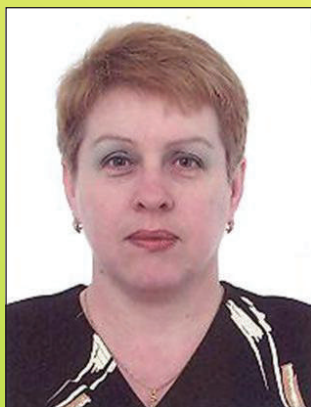
Отже, позашкільна освіта – цілеспрямований процес навчання, виховання та розвитку особистості за допомогою інформаційно-освітньої діяльності, реалізації додаткових освітніх програм та послуг на користь людини, держави.

Педагогічний персонал Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді вважає, що позашкільну освіту не можна розглядати як придаток до основної освіти. Основне її призначення – задовольняти індивідуальні соціокультурні і освітні потреби учнівської молоді, виходячи з вимог сучасності.

КРИМСЬКИЙ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ ЗАКЛАД „ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”

95017 Кримська АР, м. Сімферополь, вул. Шмідта / Фрунзе, 27/1.
Тел/факс: (0652) – 27-84-40, 29-77-78, 60-00-74 (директор).
E-mail: krcentum.@home.cris.net. Сайт: www.eco-kids.crimea.ua

Директор
КРИМСЬКОГО
РЦЕНТУМ

**Ольга
Миколаївна
Бродська**

**„Вчитель та лікар дві професії,
для яких любов до людей необхідна якість”
Микола Амосов, „Думки та серце”**

Важливою подією у 1952 році для юннатів Криму було рішення Кримського обласного виконавчого комітету № 832 від 17 серпня 1952 року „Про організацію обласної станції юних натуралістів” (з 2006 року Кримський позашкільний навчальний заклад „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді”).

З перших кроків обласна станція – центр натуралістичної та природоохоронної роботи з учнями Криму.

З 20 вересня 1952 року на станції працює 20 гуртків юннатів, які беруть активну участь у збиранні врожаю, висаджують дерева та кущі. З ініціативи обласної станції в Криму проводиться операція „Хлопок”.

З 1955 року Кримська обласна станція – постійний учасник ВДНГ СРСР і УРСР.

З 1952 до 1965 обласна станція розміщується у с. Піонерське Сімферопольського району. Для проведення дослідницької роботи юні натуралісти мали 2 га навчально-дослідної ділянки та 5 га плодового саду, трактор, гужовий транспорт.

У 1965 році станція переїжджає в будову на території дендрологічного парку „Салгірка” у м. Сімферополь. Налагоджується співробітництво з Кримським педагогічним інститутом.

З 1972 році обласна станція розташована за адресою вул. Шмідта/Фрунзе, 27/1. Велика увага приділяється модернізації та зміцненню матеріально-технічної бази: будується теплиця, зоологічний корпус, обладнуються нові кабінети.

За час існування республіканського еколого-натуралістичного центру на посаді директора змінилася ціла плеяда керівників: 1952 – 1955 рр. Макарова А.А., 1955-1964 рр. Еремизін А.А., 1964-1966 рр. Клімашевська М.М., 1966 – 1972 рр. Грідасова В.І., 1972-1979 рр. Мікулінська Н.М., 1979 – 1997 рр. Жерновкова О.Ю., а з червня 1997 року Центр очолює Бродська Ольга Миколаївна.

Працю вчителя неможливо оцінити чи виміряти, вона безцінна.

Бродська Ольга Миколаївна розпочала свою трудову діяльність у 1978 році на посаді вчителя біології Воробійовської школи Кримської області.

За сімейними обставинами в 1980 році вона переїжджає до м. Сімферополя і з листопада 1980 року уже працює на посаді методиста Кримської обласної станції юних натуралістів.

Ще в шкільні роки Ольга Миколаївна проводила природоохоронну та юннатівську роботу, отримувала подяки, грамоти. Але на посаді методиста необхідно було організувати роботу учнівських бригад, надавати консультації щодо організації дослідницької роботи у сільському господарстві, займатися аналізом роботи всіх шкіл області з питань натуралістичного та дослідницького напрямку, забезпечувати організацію навчального процесу на станції і методичної роботи з керівниками гуртків, організувати та проводити семінари, конкурси і багато іншого.

Згодом, молодим методистом був надбаний значний досвід цієї роботи.

Численні відрядження познайомили її з цікавими і працьовитими людьми в містах та районах Криму. Знайомство з роботою шкільних виробничих бригад дало можливість у 1982 році зрушити справу з організацією в Малій академії наук Криму „Шукач” відділення сільського господарства, керівником якого і стала Ольга Миколаївна.

Багато цікавих науково - дослідницьких робіт було захищено юними дослідниками на конкурсах секцій за роки існування цього відділення.

Мала академія наук Криму „Шукач” продовжувала зростати, з'явилися нові секції, нові напрямки дослідницької роботи, якою керувала Ольга Миколаївна.

З 1988 року вона уже заступник директора і обов'язків у неї стало набагато більше. Але Бродська О.М. не забуває і надалі продовжує дбати про розвиток науково-дослідницької роботи з учнями.

До навчально-виховних занять з дітьми залучаються кращі спеціалісти з числа професорсько-викладацького складу вузів, державного Нікітського ботанічного саду, Карадагського природного заповідника.

З 1993 року юні дослідники щорічно приймають участь у Всеукраїнському конкурсі – захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України. Для покращення пошуку обдарованих дітей, під керівництвом Ольги Миколаївни, організуються нові заходи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах Криму.

Значна частина вихованців хіміко - біологічного відділення бере участь у республіканських, Всеукраїнських та міжнародних науково – дослідницьких конкурсах. Вони постійно виходять переможцями, обирають для себе професії біологічного, природничого, медичного напрямків.

В Центрі створено інформаційний банк даних „Обдарованість”.

З 1997 року Ольга Миколаївна призначена директором Кримського республіканського екологічного центру учнівської молоді. Всі свої знання вона робить надбанням педагогічного колективу, активно сприяє створенню в закладі ділової, творчої та доброзичливої атмосфери. Багато випускників, після отримання педагогічної освіти, повертаються на роботу в заклад і Ольга Миколаївна терпляче вчить молодих педагогів не тільки навчальному предмету, а й життю.

Бродська О.М. керує хіміко-біологічним відділенням “Шукач” Кримського республіканського територіального відділення Малої академії наук України, яке за рейтингом стало одним із кращих в Україні.

Робота директора це безліч проблем, які з'являються раптово і їх треба вирішувати терміново. Сенсом ця робота наповнюється, коли людина захоплена новими ідеями. А в Ольги Миколаївни непересічні ідеї постійно виникають і ними вона зацікавлює колектив та спрямовує його працю на здобуття нових перемог.

А перемог у колективу педагогів Кримського республіканського позашкільного навчального закладу „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” багато.

З 1999 року юні дослідники щорічно посідають призові місця на Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнівської молоді, здобуваючи не менш ніж п'ять - вісім призових місць.

У 2010 році Кримський РЦЕНТУМ в числі кращих профільних закладів України приймав участь у відкритому національному Рейтинзі якості позашкільної освіти „Золота когорта”.

Кримський РЦЕНТУМ – база передового педагогічного досвіду, науково-дослідницької роботи молоді. Тут активно проводиться робота з міжнародного співробітництва: Корпус Миру США в Україні, позашкільні заклади Республіки Білорусь, Російської Федерації, освітні програми Королівства Швеції та інше.

Як директор – ентузіаст юннатівської справи, Ольга Миколаївна мріє про сучасний навчальний заклад екологічного спрямування.

За багаторічну, плідну і сумлінну працю Бродська Ольга Миколаївна нагороджена Почесними Грамотами Міністерства освіти і науки України, нагрудними знаками „Відмінник освіти України” та „Софія Русова”, а за вагомий внесок у справу національного виховання дітей і учнівської молоді, залучення їх до природоохоронної, експериментально-дослідницької діяльності нагороджена Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2006р.), за заслуги перед українським народом нагороджена Грамотою Верховної Ради України (2010р.).

Основні напрямки роботи навчального закладу:

- інструктивно-методичний;
- організаційно-масовий;
- екології та охорони природи;
- навчально-виховний;
- науково - дослідницький;
- інноваційних педагогічних технологій;
- інформаційно-рекламний.

Зараз на базі Кримського республіканського ЦЕНТУМ працює 68 гуртків з 32 профілів.

До послуг вихованців і педагогів обладнані кабінети, бібліотека, аудіо - і відеотека, комп'ютери, теплиця, обладнання для проведення польових практик, екскурсій та походів.

На базі республіканського ЦЕНТУМ проводяться Всеукраїнські та міжнародні профільні семінари.

Поряд з республіканським екологічним центром діють Джанкойська міська станція юннатів, Джанкойський районний ЕНЦУМ, Бахчисарайський міський ЕНЦУМ, Ялтинський міський ЕНЦУМ, Євпаторійська міська станція юннатів, Феодосійський міський ЕНЦУМ „Інтелект”.

Творче кредо директора Кримського республіканського позашкільного навчального закладу „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” Ольги Миколаївни Бродської :

„Все найкраще - дітям!”

ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ

21016 м. Вінниця, вул. 40-річчя Перемоги, 2. Тел. (0432) 61-16-56. E-mail: vinsyn@ukr.net

Директор
Вінницької
ОСЮН

**Драгомирецька
Ольга
Авксентіївна**

Вінницька обласна станція юних натуралістів, яку діти називають „Будиночком вікнами до сонця”, народжена ще в далекому 1936 році, стала центром однодумців дітей і дорослих, закоханих у природу, сприяє вихованню освіченого, культурного, інтелектуально і духовно багатого патріота.

Вінницька обласна станція юних натуралістів пропонує:

- ◆ Цілеспрямовану допомогу талановитим, обдарованим дітям знайти себе в безмежному морі науки.
- ◆ Кваліфіковану професійну орієнтацію учнів.
- ◆ Розвиток творчого наукового мислення та вирішення нестандартних завдань.
- ◆ Професійне консультування молоді.
- ◆ Організацію продуктивної праці учнів.
- ◆ Формування наукової еліти України у різних галузях суспільного життя.
- ◆ Розширення та поглиблення рівня знань педагогів та громадськості області, надання їм додаткової освіти з основ експериментальної біології відповідно до рівня розвитку біологічної науки, психології та дидактики і переорієнтація згідно соціального замовлення.

- ◆ Допрофесійну та довузівську підготовку.
- ◆ Інноваційні психолого-педагогічні технології та психологічну допомогу.
- ◆ Удосконалення та розвиток психолого-педагогічної служби з метою діагностики та корекції особистості.
- ◆ Роботу з батьківською громадськістю та дитячим самоврядуванням.
- ◆ Особливу увагу дітям з багатодітних, малозабезпечених, неповних та соціальних сімей, дітям-сиротам, які знаходяться під опікою.

Сьогодні в закладі працює 159 творчих об'єднань за 45 напрямками, якими охоплено 3190 гуртківців.

Навчально-матеріальна база:

Навчальних кабінетів – 8, їх площа – 246,5 м².

Навчальних лабораторій – 6, їх площа – 81,5 м².

Актова зала – 1, площа – 81,7 м².

Теплиця – 1, площа – 233 м².

Навчально-дослідні земельні ділянки площею — 0,7 га.

Кустанарій – 1, площа – 0,03 га.

Дендрарій – 1, площею – 0,08 га.

Сад – 2, площею – 0,18 га.

Квітник – 2, площею – 0,03 га.

Павільйон бджільництва — 1, площею — 77 м².

Виставочний зал – 2, площею – 92,9 м².

Столярна майстерня — 1, площа — 19,5 м².

Крільчатник – 13 м².

Пташник – 17 м².

Парники – 300 м².

Вінницькій обласній СЮН підпорядковані районні та міські СЮН: Бершадська, Гніванська, Тульчинська, Чечельницька, Хмільницька, еколого-натуралістичні відділи при центрах позашкільної роботи в районах, центри еколого-натуралістичної роботи на громадських засадах – 39.

Заклад взаємодіє з загальноосвітніми школами: сільськими – 807, міськими – 166, центрами позашкільної роботи – 49.

ФОРМИ РОБОТИ

ГРУПОВА

МАСОВА

ІНДИВІДУАЛЬНА

Гуртки
Клуби
Товариства
Заочні школи
Тренінги
Експедиції
Акції
Виставки
Дискусії
Вечори
Свята
Розважально-пізнавальні заходи
Тестування
Консультації
Оздоровчі конкурси
Літні оздоровчі табори
Змагання
Дискусійні круглі столи
Екскурсії

НАПРЯМИ РОБОТИ

Інформаційно-методична діяльність
Еколого-натуралістична та природоохоронна діяльність
Декоративно-ужиткового мистецтва і фітодизайну
Біологія, рослинництво, експериментальне дослідництво
Платні послуги по озелененню приміщень, обладнанню куточків живої природи, проведенню масових заходів
Організаційно-масова та реабілітаційно-оздоровча робота
Робота з обдарованою молоддю (МАН, наукові товариства)
Народно-прикладне мистецтво
Факультет громадських професій
Зоолого-тваринницький напрям

Заклад працює над створенням прогнозованої моделі інноваційного позашкільного закладу з чітким уявленням кінцевої мети та його місця в системі державної освіти і працює над науково-методичною проблемою „Впровадження ефективних форм та методів роботи з гуртківцями як засіб розвитку творчості педагога та учня”, впродовж п'яти років випробовує інноваційну проектно-модульну систему планування.

За результатами проведення рейтингу діяльності позашкільних навчальних закладів України еколого-натуралістичного спрямування у 2008 – 2009 навчальному році, Вінницька обласна станція юних натуралістів відзначена в числі кращих і визнана лідером Всеукраїнської методичної виставки „Позашкільна освіта”, нагороджена дипломом і бронзовою медаллю в номінації „Модернізація позашкільної освіти” II-ї Міжнародної виставки „Сучасна освіта в Україні – 2008”, срібною медаллю на Всеукраїнській виставці „Інноватика в освіті України 2010”.

Директор Вінницької СЮН, Драгомирецька Ольга Авксентіївна, народилася 21 вересня 1947 року в селі Великі Бірки на Тернопільщині. У 1965 році закінчила Великобірківську загальноосвітню школу. З 1965 по 1972 рік навчалась в Тернопільському державному педагогічному інституті та в 1965 році обрана секретарем Тернопільського РК ЛКСМ України.

З 1969 року працювала завідуючою сектором обліку членів ЛКСМ України комітету комсомолу Вінницького політехнічного технікуму.

У 1972 році була призначена на посаду методиста-керівника гуртків Вінницької обласної станції юних натуралістів. З 1976 по 1984 рік – інспектор шкіл Вінницького обласного відділу народної освіти.

Із 1984 року по даний час працює директором Вінницької обласної станції юних натуралістів.

Пройшовши шлях від рядового педагога до керівника закладу Драгомирецька О.А. здобула авторитет і повагу у колег і громадськості.

Заклад, очолюваний Драгомирецькою О.А. з 1985 року має високий рейтинг серед позашкільних закладів еколого-натуралістичного профілю в державі.

Як творчий керівник вона сміливо іде на експеримент. Понад 20 років Ольга Авксентіївна є педагогічним організатором територіального відділення МАН, обрана його віце-президентом.

Драгомирецька О.А. – ініціатор створення нової структури позашкільного закладу.

Неодноразово була нагороджена Почесними званнями та нагородами: „Відмінник освіти України” (1980 р.), „Заслужений працівник освіти України” (1996 р.), знак Міністерства освіти і науки України „Софія Русова” (2005 р.), Почесна грамота Верховної Ради України „За особливі заслуги перед Українським народом” (2005 р.), Почесна грамота Кабінету Міністрів України „За вагомий особистий внесок у розвиток національної освіти України та високої трудової досягнення” (2007 р.).

Прізвище Драгомирецької Ольги Авксентіївни занесене в бібліографічний словник „Жінки України” (2001 р.), „Книгу слави України” (2007 р.).

Заклад орієнтується на європейську модель розвитку, активно долучається до інновацій, з виправданим оптимізмом сміливо іде на експеримент. Відповідно до завдань, на всіх напрямках еколого-натуралістичної діяльності заклад впроваджує регіональну програму розвитку мережі позашкільних еколого-натуралістичних закладів. Серед інноваційних форм організаційно-методичної роботи продовжує діяльність учбово-методичний стаціонар, яким охоплено п'ять тисяч педагогів різних категорій області, закладу, студентської молоді. Запроваджуючи активні форми навчання через семінари, практикуми, творчі зустрічі, науково-практичні конференції, педагогічні читання, курси тощо, учасники учбово-методичного стаціонару поглиблювали свої знання з методики позашкільної еколого-натуралістичної освіти, гурткової роботи, перспективного педагогічного досвіду.

Продовжуючи педагогічні традиції з питань еколого-натуралістичної, експериментально-дослідницької роботи з обдарованими дітьми, талановитою учнівською молоддю, значно розширено мережу учнівських наукових товариств, секцій, об'єднань Вінницького територіального відділення Малої академії наук, в якій щорічно навчається близько 500 старшокласників.

Лише за минулий навчальний рік заклад виборов призіві місця у понад десяти різноманітних Всеукраїнських конкурсах, серед яких: Всеукраїнський збір юних лісівників, юних ботаніків, тваринників; Всеукраїнські конкурси: „Юні дослідники”, „Юні селекціонери”, „Мій рідний край, моя Земля”, „Народні ремесла” та інші.

За підсумками Всеукраїнського відкритого рейтингу „Золота когорта позашкільників” заклад став лауреатом та нагороджений дипломами у 2009, 2010 роках.

Творчі здобутки та перемоги гуртківців на обласних та Всеукраїнських конкурсах – це перемога всього педагогічного колективу. Колектив впевнений, що попереду в нашого закладу цікаве творче життя, нові покоління, захоплені природоохоронною справою і мріє про доступну еколого-натуралістичну освіту для дітей в кожному куточку області.

ВОЛИНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

43006 м. Луцьк, вул. Ківерцівська 9-Б. Тел./факс (0332) 77-22-35, 71-08-85.
E-mail: voenc.09@meta.ua

Директор
Волинського
ОЕНЦУМ

**Валентина
Адамівна
Остапчук**

**Стежки виникають не там,
де їх спланував садівник,
а там, де їх протоптали юннати**

Юннатівський рух на Волині зародився в далекому 1945 році. Згодом, у 1952 році, в області була створена станція юних натуралістів. Вона стала осередком позашкільної роботи з біології, сільського господарства та охорони природи.

У 1993 році, згідно розпорядження міськвиконкому, станція юних натуралістів була реорганізована у Волинський обласний еколого-натуралістичний центр. З 2004 року директором ВОЕНЦУМ є Остапчук В. А.

Остапчук Валентина Адамівна народилася 24 квітня 1958 року в селі Хотешово Камінь-Каширського району Волинської області. Середню освіту отримала, закінчивши в 1975 році Хотешівську середню школу.

У 1982 році закінчила філологічний факультет Волинського державного педагогічного інституту ім. Л.Українки за спеціальністю „Вчитель української мови та літератури”. Педагогічну діяльність розпочала у 1978 році.

У 1984 році вона була призначена заступником директора з навчально-виховної роботи Великоглушанської середньої школи, а з 1985 по 2003 роки - директором цієї школи. З 2003 року і по нині Остапчук В.А. - директор Волинського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Валентина Адамівна – грамотний аналітик і оптиміст з великим запасом ідей, планів, енергії, духовних і фізичних сил, вона здатна оперативно приймати відповідальні і компетентні рішення.

Шукаючи нові підходи до визначення змісту та основних напрямів діяльності позашкільного закладу, Остапчук В.А. обґрунтовано підходить до визначення змісту, форм організації навчально-виховного процесу, перебудовує його, впроваджуючи перспективні інновації, нетрадиційні форми навчання, веде активну пропаганду екологічних знань, орієнтуючись як на дошкільнят так і на учнівську молодь. Її вихованці є активними учасниками й неодноразовими призерами акцій, операцій у рамках конкурсу “Мій рідний край – моя земля”.

Валентина Адамівна має цілу низку напрацювань з питань екологічного виховання дітей та підлітків, активно пропагує їх серед усіх верств населення, спрямовує їх на практичний підхід у вирішенні конкретних природоохоронних питань, що призводить до суттєвого поліпшення навколишнього

середовища нашого краю. Вона добре володіє навичками і вміннями розумової праці. Виявляє здібності в різних формах педагогічної діяльності (семинар, конференція, педрада та ін.). Директор має таланти об'єднувати колег навколо захоплюючих ідей. Уміє перебудуватися, легко й природно робить це в інтересах керованого нею колективу.

Остапчук В.А. плідно працює, ерудована, бачить результати своєї праці, ставить нові завдання, що їх диктує час, шукає шляхи їх розв'язання, впевнена у своїх силах. А це – запорука дальшого поступу в позашкільля.

За вагомих особистий внесок у забезпечення розвитку освіти, високий професіоналізм та багаторічну сумлінну працю Остапчук В.А. неодноразово нагороджувалась Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Національного еколого-натуралістичного центру, управління освіти і науки облдержадміністрації, нагрудними знаками: „Відмінник народної освіти” (1996 р.), „Софія Русова” (2008 р.), „Василь Сухомлинський” (2010 р.). Вона є лауреатом Премії Волинської обласної ради та Волинської обласної державної адміністрації (2009 р.).

Волинський обласний еколого-натуралістичний центр – це сучасний Центр позашкільної освіти в області, який проводить значну роботу, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та взаємодії всіх підрозділів позашкільної системи, формування в учнівській молоді життєвих компетенцій, здатності до усвідомленого вибору майбутньої професії.

У закладі впроваджуються сучасні методи управління, навчання та виховання, ведеться робота над створенням інноваційних проектів (олімпіада екологічного проекту, програма експериментальної роботи „Створення моделі школи підприємливості через компетентний підхід до розвитку особистісних якостей дитини” - проект 2008 -2015р.р.)

У структурі Центру функціонують лабораторії: екології, сільського господарства, зоології, біології, квітництва та декоративно-прикладного мистецтва. Педагоги мають змогу користуватись матеріалами методичного кабінету, що нараховує 800 примірників книг, відеотекою, що вміщує 90 навчальних відеофільмів. У центрі працюють 22 педагоги з вищою освітою; 4 з них - відмінники освіти України, 2 – нагороджені нагрудним знаком „Софія Русова”, 1 – нагрудним знаком „Василь Сухомлинський”.

Волинський обласний еколого-натуралістичний центр координує роботу 4 станцій та 5 відділів.

На базі Центру функціонує 127 гуртків з 27 профілів, в яких займаються 2168 учнів початкового, основного, вищого рівнів. Активізовано роботу з питань розширення мережі профільних гуртків.

Вихованці Волинського обласного еколого-натуралістичного центру мають вагомий результат участі у Всеукраїнських конкурсах, акціях, операціях. Три роки поспіль вони займають лише призові місця.

В області функціонує 40 шкільних лісництв, що проводять змістовну науково-дослідницьку роботу щодо вивчення рослинного і тваринного світу та примноження лісового фонду.

Широкого поширення набули в області учнівські агітколлективи. Традиційними є щорічні конкурси-виступи, де юні екологи показують свою роботу. Досягнення природолюбів області неодноразово були відзначені нагородами на Всеукраїнських конкурсах. Навесні 2009 року на Волині проходив III Всеукраїнський конкурс екологічних агітколлективів.

Активізувалась робота навчально-дослідних ділянок (470), трудових аграрних об'єднань (80). Численні перемоги на Всеукраїнських конкурсах свідчать про високий рівень та цікаву науково-дослідницьку роботу. Як результат плідної праці юних аграріїв восени 2009 року на Волині відбувся IV Всеукраїнський зліт трудових аграрних об'єднань. У навчальних та позашкільних закладах області організовано роботу 67 живих куточків, 215 навчально-пізнавальних екологічних стежок, 297 зелених та 218 блакитних патрулів, 210 екологічних агітбригад, 470 музеїв та куточків хліба.

Педагоги ВОЕНЦ співпрацюють з багатьма державними та громадськими організаціями.

Колектив Центру розвиває зв'язки з Міжнародними екологічними організаціями, започатковано українсько-польський проект з обміну досвідом трудового виховання підростаючого покоління.

Для популяризації екологічних знань та ознайомлення широкого загалу з діяльністю юннатів Центру була започаткована рубрика „Голос природи” у передачі обласного радіо „Ми – діти Лесиноного краю”. Масовим тиражем видано близько 15 методичних збірників, рецензентами яких були науковці вищих навчальних закладів області.

У Центрі створено „Банк аногованого передового досвіду”. У ньому містяться роботи 37 педагогів, які займаються екологічною освітою молоді. Матеріали про досвід їхньої роботи були вміщені у спеціалізованих журналах „Педагогічний пошук”, „Позашкільля”; методичних збірниках.

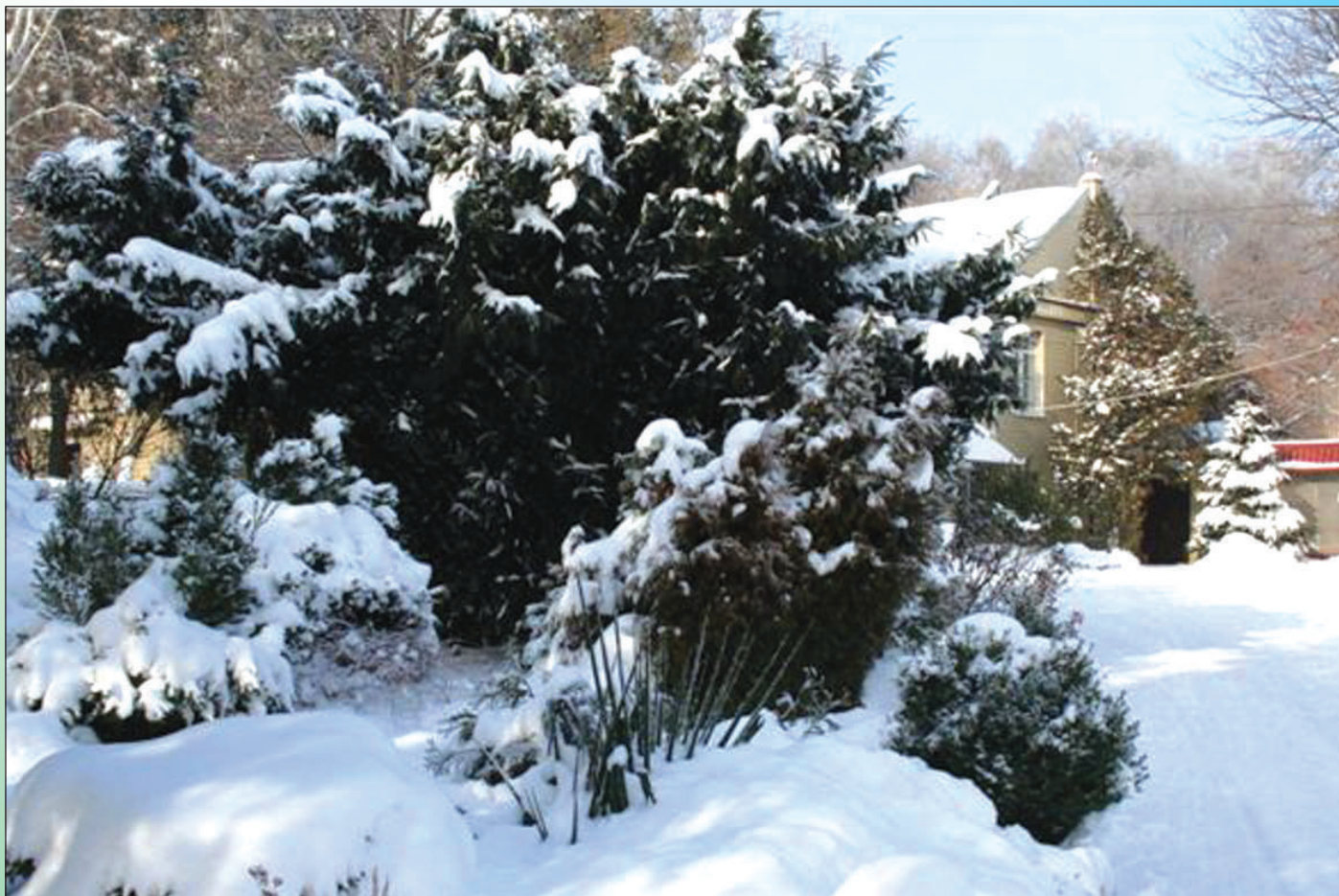

Плідна праця Волинського обласного еколого-натуралістичного центру була відмічена численними нагородами обласного та всеукраїнського рівня. Рішенням колегії управління освіти і науки облдержадміністрації 2007 році визнано високий рівень роботи обласного еколого-натуралістичного центру.

**Творче кредо директора Волинського ОЕНЦУМ
Остапчук В.А.:**

*„Успіх – сила тих, хто вірить у себе,
І мужність тих, хто не боїться
відповідальності”.*

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

49094 м. Дніпропетровськ, вул. Мандриківська, 80. Тел./факс: (056) 370-66-09, (056) 370-66-10.
E-mail: dneprunnat@ukr.net

Директор
Дніпропетровського
ОЕНЦДУМ

**Педан
Юрій
Федорович**

Дніпропетровський обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді (ДОЕНЦ) був створений у 1932 році. Зберігаючи традиції попередніх поколінь, педагоги центру постійно вдосконалюють форми та методи навчально-виховної та методичної роботи, втілюють інноваційні технології навчання.

Обласний ЕНЦ початку ХХІ століття – це сучасний позашкільний заклад, координатор природоохоронної, екологічної, дослідницької роботи з учнями, методичний центр для 14

міських та районних еколого-натуралістичних позашкільних закладів. З 1988 року заклад очолює Педан Юрій Федорович, Відмінник освіти України. За багаторічну сумлінну працю був нагороджений грамотами Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, відзнакою голови Дніпропетровської ОДА „За розвиток регіону”

В центрі працює 26 кваліфікованих педагогів, 11 з яких – Відмінники освіти України, нагороджені Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України.

Колектив ДОЕНЦ – це команда творчих, ініціативних педагогів, основне завдання яких – допомогти дитині реалізувати свої здібності.

Головні цілі роботи центру:

- надання додаткової освіти з природничих дисциплін;
- залучення учнів до дослідницької роботи з біології, екології, сільського господарства;
- виховання у дітей екологічної культури і грамотності, нового екологічного мислення.

Для їх реалізації центр має необхідну матеріальну базу: навчальні кабінети за основними напрямками, зоолого-ботанічний комплекс, до складу якого входять дві теплиці, відділ

птахівництва та відділ дрібних ссавців. В теплицях та на відкритому ґрунті зібрано понад 250 видів та сортів рослин, в зоотваринницькому комплексі – близько 25 видів тварин.

На навчально-дослідних ділянках центру учні, за завданням вчених, вивчають нові технології сільськогосподарського виробництва, використання екологічно-чистих добрив і засобів захисту рослин.

В обласному еколого-натуралістичному центрі працює хіміко-біологічний факультет Дніпропетровського відділення Малої академії наук України, до складу якого входять 13 секцій. Щорічно члени ДВ МАН України стають переможцями у Всеукраїнському етапі конкурсу-захисту. Після закінчення навчання у МАН всі учні продовжують навчання у вищих навчальних закладах.

На базі ДООЕНЦ створений інформаційно-методичний стаціонар, в якому про-

Створюємо новий рокарій!

На сьогодні в Дніпропетровській області, одному з найпотужніших і найбільших регіонів України з унікальними плавнями, балками, заплавними луками, байраками, багатим рослинним та тваринним світом, відводиться під заповідні об'єкти різного рівня менше 2% від загальної площі.

Вивчення заповідних територій – національного надбання України – окремих напрямків роботи закладів освіти, перспективна форма співпраці загальноосвітніх та позашкільних освітніх установ з науковцями вищих навчальних закладів і фахівцями природно-заповідної справи.

Найголовнішою формою роботи з юннатами в галузі заповідної справи є практична природоохоронна діяльність по вивченню природно-заповідних об'єктів регіону, проведення науково-дослідницької роботи по виявленню територій для майбутнього заповідання, збереження та примноження територій та об'єктів природно-заповідного фонду регіону.

Вивчаємо заповідні території України

дяться конференції, семінари, практичні заняття для учнів та педагогічних працівників.

Обласний ЕНЦ організує та проводить обласні конкурси, залучає учнів до участі у Міжнародних та Всеукраїнських конкурсах, за підсумками яких юннати області щорічно стають переможцями.

Протягом останніх років юннати Дніпропетровської області беруть участь у фінальному турі Міжнародного конкурсу Intel-ISEF, який традиційно проводиться у США та посідають призові місця.

Завдяки високому рівню методичної та навчально-виховної роботи ДООЕНЦ є організатором проведення Всеукраїнських заходів:

- семінар-практикум для директорів обласних еколого-натуралістичних центрів „Світ творчості”;
- перший конкурс „Інтеграція ідей трудового виховання А.С. Макаренка в систему позашкільної освіти”;
- другий Всеукраїнський зліт учбово-виробничих бригад.

Центр є неодноразовим учасником і дипломантом Міжнародної виставки „Сучасна освіта України”.

Дніпропетровський обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді – це заклад позашкільної освіти, який дає можливість молодому поколінню долучитися до прекрасного діла – вивчення та охорони природи рідного краю, а також визначитися у професійному плані і впевнено крокувати до майбутнього.

Збереження природного середовища сьогодні можна розглядати як компонент державної безпеки, а його стан як позначник розвинутої держави.

З цією метою з 2000 року в Дніпропетровській області для кращих юннатів, переможців акцій та конкурсів екологічного та природоохоронного спрямування діє програма організації літніх наукових практик та комплексних екологічних експедицій „Вивчаємо заповідні території України”, в межах якої юннати знайомляться з основними об'єктами природно-заповідного фонду області і України, проводять практичні заходи по охороні та збереженню довкілля.

Активно в області проводиться залучення дітей та учнівської молоді до участі у конкурсах та акціях: “Вчимося заповідувати”, “Балки Придніпров'я очима дітей”, “Первоцвіти Дніпропетровщини” тощо, в завдання яких входить збір інформації про стан природно-заповідного фонду області, проведення екскурсій, експедицій до територій, що знаходиться під охороною, обстеження та виявлення ділянок, придатних для заповідання.

Природна спадщина Дніпропетровщини потребує подальшого ретельного вивчення і дослідження. В планах на майбутнє у юних екологів області – проведення обласних комплексних екологічних експедицій в рамках виконання програми “Вивчаємо заповідні території України” та діяльності обласного дитячого екологічного табору – експедиції “Борівітер”, випуск методичного посібника та серії плакатів про основні території та об'єкти природно-заповідного фонду області, зйомка навчального відеофільму про основні регіональні ядра екомережі, вивчені і досліджені юннатами Дніпропетровської області.

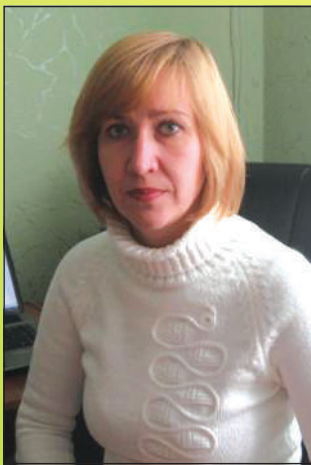
Творче кредо директора Дніпропетровського обласного еколого-натуралістичного центру дітей та учнівської молоді Педана Ю.Ф.:

“Ми – діти Землі, і все, що на ній відбувається, це проблеми і рішення кожного з нас”

ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР

86053 Донецька обл., Ясинуватський р-н, с.Піски, вул. Леніна, 31. Тел. (06236) 48-2-94.
E-mail: oblenc@rambler.ru

Директор
Донецького
облЕНЦ

**Агеєва
Лариса
Миколаївна**

**Спостерігати,
Досліджувати,
Творити,
Захищати!**

Історія Донецького обласного еколого-натуралістичного Центру починається з 1955 року, коли почала свою роботу Сталінська станція юних мічурінців у районі ст. Рутченково м. Донецька.

Рішенням облвиконкому в 1964 році обласна станція юннатів була переведена в селище Піски Ясинуватського району, де розташовується і до цього часу. В 1993 році станція юннатів була реорганізована в Донецький обласний еколого-натуралістичний центр (наказ Донецького облуправління №70 від 30.12.92 р.)

Першим директором станції юннатів був біолог за фахом Бугорков Веніамін Семенович (1955-1960р.р.). З 1960-1967р.р.

в облСЮН керувала директор Трунова К.Ф. В 1967-1973 рр. роботу станції очолював Мірошніченко В.К. В 1981-1992 рр. керівником облСЮН був Ассаул І.І. В 1993-1998 рр. директор облЕНЦ – Комаров І.Ф., та 1998-2008р.р. директором станції юннатів працював Колеснік В.О.

В 2008-2010р.р. директором була Вітіщенко І.Ю. Зараз Донецький облЕНЦ очолює Агеєва Л.М.

Агеєва Лариса Миколаївна народилася 12 жовтня 1972 року. Закінчила Карельський Державний педагогічний університет (Росія) за спеціальністю „Вчитель математики і фізики”. Загальний педагогічний стаж – 16 років.

З 1999 року працювала вчителем математики і фізики Пісківської ЗОШ Ясинуватського району Донецької області, була керівником районного методичного об'єднання вчителів фізики. В 2005 році закінчила курси комп'ютерного користувача в Міжнародному інституті бізнесу. В 2007 році була прийнята в Донецький облЕНЦ на посаду керівника гуртків, в цьому ж році була обрана головою профкому Центру.

У 2009 році приймала участь в VIII Міжнародній науково-практичній конференції „Сучасні інформаційні технології управління екологічною безпекою, природокористуванням, заходами в надзвичайних ситуаціях” з доповіддю „Пріоритетні напрями розвитку освіти еколого-натуралістичного напрямку”. В 2010 року закінчила Міжнародний інститут економіки та менеджменту за курсами „Бухгалтерський і податковий облік” та „Управління персоналом”, в цьому ж році пройшла навчання в НЕНЦ за програмою „Культура педагогічного менеджменту”

20 вересня 2010 році була призначена директором Донецького обласного еколого-натуралістичного центру.

За роки роботи в центрі Лариса Миколаївна проявила себе як досвідчений працьовитий педагог, яка вміє домогтися успіхів і не спокоситися ними, стійка в своїх переконаннях, здатна оперативним приймати відповідальні рішення.

Працюючи в облЕНЦ, вона підготувала близько 10 методичних розробок та рекомендацій, її вихованці приймали участь в обласних заходах. Нагороджувалась грамотами облЕНЦ, управління освіти і науки Донецької обласної держадміністрації, Національного еколого-натуралістичного центру.

В Донецькому облЕНЦ працює 22 досвідчених педагога, серед них 5 відмінників освіти, 16 – нагороджені грамотами Міністерства освіти та науки, Національного еколого-натуралістичного центру, управління освіти та науки Донецької ОДА.

До структури облЕНЦ входять 4 відділи: методично-координаційний, екологічний, сільськогосподарський та біологічний. Окремою структурою центру є біостанція, загальною площею 5 га, яка має теплицю, дендрарій, сад, крільчатник, пташник, шкільку, квітник. Біостанція є базою проведення лабораторних та практичних занять, організації дослідницької природоохоронної роботи, літніх польових практик.

Гуртковою роботою в обласному центрі охоплено 1065 вихованців різного віку (від 5 до 20 років), які об'єднані в 71 гурток за 25 напрямками.

Щорічно Донецький облЕНЦ організовує в області проведення 30 обласних і участь в 25 всеукраїнських і міжнародних еколого-натуралістичних масових заходах, охоплено 67 % учнівської молоді Донеччини. Це -науково-практичні конференції, екологічні свята, виставки, конкурси, природоохоронні акції, навчально-пізнавальні ігри, турніри. Серед найбільш масових природоохоронних конкурсів – „Первоцвіт”, „Ялинка”, „Пташина хатка”. В цих заходах приймають участь всі школи області.

З метою збереження унікальних степових біоценозів за підтримкою Донецького ботанічного саду в 2000 році було започатковано регіональний конкурс „Ковиловий степ”. Велика увага приділяється роботі з обдарованою молоддю в межах Малої академії наук. Щорічно в області проводяться десять науково-практичних конференцій з сільськогосподарського та біологічного напрямів, які є стартовим майданчиком для подальшої роботи в МАН. В Донецькому ОЕНЦ працює дитяче с/г наукове товариство „Еврика” (керівник - кандидат біологічних наук, зав. сільськогосподарським відділом Кірілленко С.К.). В цій дуже важливій справі педколектив співпрацює з Національним університетом, Донецьким ботанічним садом, обласним краєзнавчим музеєм, Національним парком „Святі гори”. Протягом багатьох років юні обдарування Донеччини – переможці Всеукраїнського конкурсу-захисту учнів-членів МАН.

Догляд за домашніми тваринами на біостанції облЕНЦ

Обласний еколого-натуралістичний центр виконує координуючу роль в області з еколого-натуралістичного виховання дітей та учнівської молоді. Протягом останніх років Центр разом з 3

міськими (Харцизька СЮН, Макіївська, СЮН, Єнакіївський ЕНЦ) та 8 районними (Старобешівська СЮН, Мар'їнська СЮН, Новоазовський ТЕЦ, Великоновосілківська СЮН, Добропільська ЕНЦ, Шахтарська СЮН, Красноармійська СЮН, Донський ЕНЦ) позашкільними закладами, дошкільними і загальноосвітніми закладами області, громадськими організаціями плідно працюють над проблемою – неперервна екологічна освіта і виховання в системі комплексної освіти „Дитячий садок – школа – вуз”. Педагогами центру розроблені програми, методичні рекомендації для проведення гурткової

Відкриття обласної виставки «Флористика плюс»

роботи в дитячих дошкільних закладах, складено договір з біологічним факультетом Донецького національного університету про сумісну співпрацю щодо проведення гурткової роботи, літньої польової практики зі студентською молоддю. Ця робота успішно виконується в системі проведення методичних семінарів, практикумів, школи педмайстерності „Світоч”, консультпункту „Потенціал”.

Піклуванням Центру учнівська молодь Донеччини є постійними учасниками і переможцями Всеукраїнських та Міжнародних заходів. Юні обдарування нашого регіону показували найкращі результати у Всеукраїнському конкурсі екологічних агітбригад, міжнародному конкурсі наукової творчості школярів Intel ISEF, Всеукраїнському конкурсі „Юний дослідник”, Всеукраїнському зльоті учнівських виробничих бригад, Національному конкурсі „Інтел Еко Україна”, фестивалі „Природна мозаїка народних ремесел”, Всеукраїнському конкурсі юних генетиків-селекціонерів.

Однією із задач, яку вирішують педагоги облЕНЦ – є надання допрофесійної освіти вихованцям центру. Для більш ефективної і якісної освіти укладаються договори з закладами, підприємствами, які стають базою для проведення гурткових практичних занять. По закінченню курсу найбільш здібні учні запрошуються до роботи на ці підприємства. Завдяки цілеспрямованій роботі педколективу заклад допоміг багатьом гуртківцям в виборі професій екологічного, біологічного та аграрного напрямку.

Яскравим прикладом для підростаючого покоління є колишні вихованці Центру – Н.Н.Голіков, к.с/г.н., доцент кафедри селекції Зерноградської с/г академії (Росія) В.Б.Полфоров – к.с/г.н., викладач Луганського с/г інституту, А.Н.Рябенко – к.с/г.н. головний агроном СТБ „Шахтар”, А.І.Сафонов – к.б.н., доцент кафедри ботаніки та екології ДонНУ, І.Г.Наколонко – зав. лабораторією мікробіології фірми „Рогань” (Харківська обл.), вихованки гуртка „Мистецтво фітодизайну” Т.Г.Гараган, О.В.Цепілова, В.В.Стацюра працюють провідними флористами в ООО „Глорія” (м. Донецьк) та інші.

За роки своєї діяльності Донецький облЕНЦ було нагороджено грамотами МОН України, управління освіти і науки Донецької ОДА, Українського товариства охорони природи, Міністерства аграрної політики України, Національної академії наук України, Національного еколого-натуралістичного центру, обласного управління екобезпеки, обласного краєзнавчого музею.

ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

10024 м. Житомир, пр. академіка Тутковського, 10. Тел./факс (0412) 41-03-80. E-mail: ekonat@online.ua

Директор
Житомирського
ОЦЕНТУМ

**Лабунська
Віра
Михайлівна**

Заклад заснований 1 листопада 1951 року як обласна станція юних натуралістів.

Житомирський облЦЕНТУМ вже біля 60 років відіграє організаційно-координуючу роль у розвитку позакласної навчально-виховної роботи еколого-натуралістичного спрямування в школах та позашкільних закладах області.

Навчання і виховання в ЖОЦЕНТУМ здійснюється на основі новітніх концепцій, впровадженні педагогічних інновацій, сучасних технологій, здатних забезпечити повноцінну підготовку підростаючого покоління до життя.

Першим директором обласної станції юних натуралістів м. Житомира був Е.А. Соколовський. У 60-ті роки обласну СЮН очолювали Б.А. Колос, О.С.Колос.

З 1976 року директор ЖОЦЕНТУМ – Лабунська Віра Михайлівна, заслужений працівник освіти України, відмінник освіти України.

Лабунська Віра Михайлівна народилася 19 лютого 1949 року. З відзнакою закінчила Житомирське медичне училище та Житомирський державний педагогічний інститут ім. Івана Франка. Отримала спеціальність „Вчитель біології і хімії”. З 1974 по 1976 роки – методист Житомирської обласної станції юних натуралістів. З 1976 року по теперішній час – директор Житомирського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради.

Центр методично та організаційно забезпечує дальший розвиток системи екологічної освіти і виховання учнівської молоді засобами позакласної та позашкільної виховної роботи, проводить обласні еколого-натуралістичні заходи, організовує юннатів області на участь та перемоги в чисельних Всеукраїнських конкурсах та акціях.

Ефективно здійснюється робота з обдарованою молоддю. Маємо численних переможців Всеукраїнських і Міжнародних еколого-натуралістичних масових заходів. За останні 3 роки ними стали 66 учнів шкіл області, 25 вчителів та керівників

гуртків, 52 заклади освіти, шкільні лісництва, творчі дитячі об'єднання.

Якушенко Дмитро у 1996 році, Таран Карина у 2000р. та Киричук Ірина у 2009р. в складі команд України вибороли відповідно золоту, бронзову та срібну медалі у Міжнародних конкурсах-захистах екологічних проєктів в Туреччині (Стамбул).

В 2007 року на IV Міжнародному юніорському конкурсі шкільних лісництв в Санкт-Петербурзі I місце зайняла член шкільного лісництва Ємільчинської ЗОШ № 2 Покозацька Марина; фіналістка "Intel-Еко Україна" (2008 р.) Чайка Дарія стала учасницею Міжнародного конкурсу Intel ISEF – 2008 в Атланті (США); вихованка центру Машегова Анастасія зайняла I місце на Всеукраїнському конкурсі флористів та отримала сертифікат на безкоштовне навчання у Всеукраїнській школі флористики .

На базі центру було проведено три Всеукраїнські семінари (в травні 2005р. семінар директорів позашкільних закладів еколого-натуралістичного спрямування України, в червні 2005 року заступників директорів позашкільних закладів еколого – натуралістичного спрямування України, а 11 - 13 квітня 2007 року Всеукраїнський семінар відповідальних за позашкільну освіту в управліннях освіти і науки України) та розширене засідання методичної ради за участю співробітників НЕНЦУМ (2005р.).

Центр відвідали делегації освітян - позашкільників Вінницької, Івано-Франківської, Київської, Дніпропетровської областей, педагоги з США, Нідерландів, Польщі, Міністр освіти і науки Ніколаєнко С.М., заступник Міністра освіти і науки Огневюк В.О., Міністр екології Шевчук В.Я.

За успіхи в роботі колектив облЦЕНТУМ та директор центру мають численні нагороди, подяки та грамоти. Центр нагороджено: дипломом Всеукраїнської виставки – презентації "Освіта України" (жовтень 2004 року) за вагомий внесок в розвиток освіти України, дипломом VIII Міжнародної виставки навчальних закладів (березень 2005 р.) за високі досягнення в педагогічній і науковій діяльності та вагомий

внесок в модернізацію національної системи освіти.

Лабунська В.М. нагороджена значками „Відмінник освіти України”, „Відмінник охорони природи України”, медаллю „За трудове отличие” (1989р.). В 2005 році директору центру присвоєно звання “Заслужений працівник освіти України”. У 2007 році за особистісний внесок у розвиток і реформування позашкільних закладів освіти та значні досягнення у науково – експериментальній роботі В.М. Лабунська нагороджена Почесною грамотою інституту проблем виховання АПН України, у 2010 р. – Грамотою Верховної Ради України

В закладі у 74 дитячих творчих об'єднаннях 29 профілів займаються 1085 вихованців. Навчально-виховний процес забезпечують 24 педагогічні працівники, з них: 22 педагоги мають вищу освіту; 1 – заслужений працівник освіти України, 4 – відмінники освіти України, 5 – відзначені Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

Організаційно-методичну роботу ЖОЦЕНТУМ здійснюють 4 відділи: інформаційно-методичний (завідувач Гришук Т.В.), відділ екології (завідувач Гнітецька З.К.), організаційно-масовий відділ (завідувач – Кочук-Ященко Т.І), відділ біології

та сільського господарства (завідувач-Шевчук С.І.).

З ініціативи центру створена діюча модель безперервної екологічної освіти та виховання (навчально-виховний комплекс „ОблЦЕНТУМ – Центр розвитку дитини №68 – екологічний ліцей №24 м. Житомира – ДАУ”). Завдяки цьому забезпечується реалізація принципів наступності і безпе-

первності екологічної освіти і виховання, створення умов для професійного самовизначення вихованців.

На базі центру діють філії обласного відділення Малої академії наук України і Всеукраїнської біологічної школи. За ініціативою облЦЕНТУМ створена обласна дитяча громадська організація „Пролісок”.

Вся діяльність педагогічного колективу облЦЕНТУМ спрямована на пошук нових форм і методів роботи з дітьми, формування умов для розкриття творчого потенціалу обдарованих учнів, всебічному сприянню науковій та дослідницькій роботі. В поточному році триває робота над проблемною темою закладу: „Розвиток життєвих компетентностей вихованців, учнів, слухачів засобами позакласної еколого-натуралістичної роботи в умовах навчально-виховного комплексу”.

Для забезпечення неперервної екологічної освіти і виховання в області створена система, в якій діють: 5 районних та міських станцій (центрів) еколого-натуралістичного спрямування, 4 еколого-натуралістичних центри на громадських засадах, 745 еколого-натуралістичних об'єднань і клубів, 414 загони „зелених патрулів”, 227 загонів „блакитних патрулів”, 283 екологічні стежки, 159 екологічних дитячих агітколективів, 28 шкільних лісництв. Понад 46,5 тис. школярів області охоплено природоохоронною та еколого-натуралістичною роботою, 68 шкіл обрали для себе пріоритетним еколого-натуралістичним спрямування роботи.

Координувати роботу облЦЕНТУМ допомагає обласна науково-методична рада з питань екологічної освіти і виховання. Напрацьовано чимало ефективних форм і методів роботи: учнівські творчі об'єднання, клуби, екологічні зльоти і фестивалі, тижні і місячники, конференції, секції МАН.

Центр здійснює організаційно-методичну роботу по підготовці та проведенню таких обласних заходів: обласна новорічно-різдвяна виставка „Новорічний подарунок”, обласний огляд-конкурс агітколективів, обласний огляд-конкурс на кращу екологічну стежку, обласний зліт шкільних лісництв, обласний збір учасників екологічних експедицій, обласні очно-заочні конкурси на краще внутрішнє та зовнішнє озеленення шкіл „Веселкою квітне рідне Полісся”, „Галерея кімнатних рослин”, „Моє квітуче Полісся”, обласна екологічна акція „Вивчаємо рослинний світ Житомирщини”.

Підсумком еколого-натуралістичної і природоохоронної діяльності учнів області, поштовхом до нових досягнень є традиційна обласна виставка „Барви Полісся” та обласний екологічний фестиваль дітей і педагогів „Голос Землі”.

В своїй діяльності облЦЕНТУМ тісно співпрацює з ВНЗ, науково-дослідними, навчально-виховними закладами, громадськими екологічними організаціями та рухами. Найбільш масштабним є співробітництво з Державним агроекологічним університетом. Цей вуз увійшов складовою частиною до ініційованого центром навчально-виховного комплексу.

Навчально-матеріальна база ЖОЦЕНТУМ повністю відповідає вимогам сучасного позашкільного закладу.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

88017 м. Ужгород, вул. Загорська, 126. Тел./факс (0312)64-12-33; тел. 64-18-78.
Код 25440929 E-mail: zoenc@yandex.ru. Сайт: www.zoenc.karpat.org

Директор
Закарпатського
ЕНЦ

**Геревич
Олександр
Васильович**

**Втручаючись в природу, думай,
Який обрати шлях,
Весну, дерева, птахів, квіти,
Чи повінь, засуху, екологічний жах...**

У жовтні 1946 року в м. Ужгороді було відкрито Закарпатську обласну дитячу технічну і сільськогосподарську станцію. Першим директором призначено Батина В.П., із 1947 року станцією керує Лаврин В.П. Із 1949 року Бортош Ю.В.

У липні 1952 року станцію реорганізовано в два окремі позашкільні заклади: обласну станцію юних натуралістів та обласну станцію юних техніків.

Директором облСЮН призначається М.І. Славік. В наступні роки станцією юннатів керували: із 1972 р.- В.М. Гецько, із 1980 р.- І.П.Бабидорич, із 1983 р. Т.А. Тракслер, із 1991 р. - Н.Я.Мальцева, із 1993 р. - В.М.Поліщук. У жовтні 1998 року директором призначено О.В. Геревича.

Геревич Олександр Васильович народився 21 квітня 1952 року в м. Тячево Закарпатської області. Розпочав свою трудову діяльність у 1968 році лаборантом Тячівської СШ № 1.

У 1977 році закінчив біологічний /вечірній/ факультет Ужгородського держуніверситету за спеціальністю "Викладач біології та хімії". Паралельно із навчанням працював у ботанічному саду, після служби в армії /1970-1972/ радіотехніком в Ужгородському аеропорту та екскурсоводом в Ужгородському бюро подорожей та екскурсій

У 1979 року Геревич О.В. перейшов на роботу за фахом в Закарпатську обласну станцію юних натуралістів і до 1986 року працював методистом та керівником гуртків. Із 1986 до 1992 року обіймає посаду завідувача відділом екології та природоохоронної роботи, а із 1992 до 1998 року – заступника директора з навчально-виховної та методичної роботи.

Геревич Олександр Васильович є автором ряду інструктивно-методичних листів, розробок, порад із організації еколого-натуралістичної роботи в школах та позашкільних навчальних закладах. Має понад 60 статей і виступів у засобах масової інформації, неодноразово бере участь у міжнародних, всеукраїнських, обласних форумах екологічного природоохоронного та педагогічного спрямування, а його творчі доробки, матеріали із досвіду роботи друкуються в їх підсумкових матеріалах

О.В.Геревич, започаткував в області роботу трьох профільних наметових екологічних таборів: "Юних орнітологів", "Юних іхтіологів", обласного табору передового юннатівського та педагогічного досвіду "Юннат", а з 1992 року разом із педаго-

гами Українського державного /нині НЕНЦ/ та Закарпатського обласного еколого-натуралістичних центрів учнівської молоді за підтримкою Міністерства охорони природи та Карпатського біосферного заповідника організував роботу Всеукраїнського наметового еколого-освітнього табору експедиції “Ойкос”, який проводиться вже 18 років поспіль

З 1999 року за ініціативи О.В. Геревича еколого-натуралістичний центр започаткував випуск методичних матеріалів у збірнику „Вісник ЗОЕНЦ”, із 2006 року - випуск педагогічних та природоохоронних матеріалів у підбірці „Бібліотечка позашкільника”. У 2008 зніціював створення спільної поміж ЗОЕНЦ та ЗОДТРК створення дитячої екологічної відеостудії “Дивосвіт”.

О.В. Геревич постійно дбає про впровадження інноваційних форми і методів роботи, зміцнення матеріальної бази, створення належних умов для здійснення Статутної - навчально-виховної та методичної діяльності. На базі еколого-натуралістичного центру проводяться міжнародні, всеукраїнські і обласні освітньо-виховні та природоохоронні заходи: семінари, курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників із обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, практики студентів біологічного, географічного факультету Ужгородського національного університету, круглі столі, педагогічні конгрес-тури тощо.

За сумлінну творчу й багаторічну роботу О.В.Геревич неодноразово нагороджувався грамотами Міністерства освіти і науки України, обласного управління освіти і науки, НЕНЦ, Президією Українського Товариства охорони природи, закордонними природоохоронними організаціями

У 1995 році О.В.Геревич відзначений нагрудним знаком “Відмінник освіти України”, у 2005 році Почесною грамотою

Кабінету міністрів України, у 2006 році Почесною Грамотою обласної державної адміністрації, у 2007 році Почесною Грамотою Академії педагогічних наук України. У жовтні 2008 року О.В. Геревичу присвоєно почесне звання „Заслужений працівник освіти України”. У 2010 став лауреатом серед директорів у номінації “Модернізація позашкільної освіти” та нагороджений Ювілейним нагрудним знаком НЕНЦ.

У період із 1958 до 1987 року в Закарпатській області створюються ще шість районних станцій юннатів: Мукачівська,

Хустська, Міжгірська, Виноградівська, Тячівська, Брегівська. Багато вчителів біології, географії, сільськогосподарської праці, хімії, що були природолюбамі за покликом душі, з великим ентузіазмом включились у цікавий і змістовний юннатівський рух. Частина педагогів перейшли працювати безпосередньо на стан-

ції юннатів, інші у своїх школах впроваджували натуралістичну діяльність, як цікаву, корисну й ефективну форму позаурочної, позакласної, позашкільної роботи із учнівською молоддю.

У вересні 1992 року облСЮН реорганізовано в Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Створено 4 відділи: інформаційно-методичний, організаційно-масової роботи, екології та природоохоронної роботи, біології та дослідницько-експериментальної роботи.

В даний час творчо працюють з учнями 28 педагогів, значна частина серед яких зі стажем понад 20 років. Із них: 1 заслужений працівник освіти, 5 Відмінників освіти України, 1 спеціаліст I

категорії, 10 нагороджені грамотами Міністерства освіти і науки України. З кожним роком ЗОЕНЦ розширює та зміцнює навчально-матеріальну базу для занять творчих учнівських об'єднань. Крім основної бази відкрито три філії ЗОЕНЦ: у 2004 році натуралістичну базу “Нарцис” в урочищі Кіреші Хустського району, у 2007 р. - “Едельвейс” в с. Лазещина Рахівського району, та у 2010 році - філію „Арніка” в с. Нижні Ворота Воловецького району.

В шести еколого - натуралістичних закладах області працює 439 гуртків 28-ми натуралістичних профілів в яких займаються 6933 учнів. Безпосередньо в ЗОЕНЦ діють 74 гуртки 18 профілів і в них займаються 1125 учнів.

Концептуальне питання колективу:

“Співпраця – шлях до поліпшення ефективності роботи позашкільного закладу, підвищення фахового біологічного,

еколого - природоохоронного рівня та професійної майстерності педагогів”.

Основні партнери ЗОЕНЦ: Національний, обласні, міські та районні еколого-натуралістичні заклади, управління освіти і науки Закарпатської облдержадміністрації, Закарпатський інститут післядипломної підготовки працівників освіти, Державні

управління охорони природи, водного, лісового господарств, екологічна інспекція, Закарпатська обласна організація Українського товариства охорони природи, засоби масової інформації: преса, радіо, телебачення, друковані видавництва. Сприяють, також, вдосконаленню й різноманітності роботи ЗОЕНЦ і багаторічні, дієві зв'язки із зарубіжними освітніми закладами, державними й громадськими екологічними організаціями та природоохоронними фондами, окремими науковцями /Угорщина, Румунія, Чехія, Польща, Словаччина, Латвія, Литва, Італія Канада, Англія іт.

Значна увага педагогічним колективом приділяється методичній роботі, вивченню прогресивного досвіду колег, розробці та впровадженню своїх інструктивно-методичних розробок, порад, інформаційних матеріалів, пропаганді через ЗМІ своєї роботи. Так, із 2000 року започатковано випуск методичного збірника "Вісник ЗОЕНЦ", а з 2004 року видається "Бібліотечка позашкільника", випущено, також, 2 збірки творчих робіт юних екологів "Досліджуємо, охороняємо" та "Мій рідний край, моя Земля", презентаційний альбом "Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді", буклети:

„Всеукраїнському наметовому табору - експедиції Ойкос-15”, „Зелений паросток майбутнього”, „Конкурс Діти і довкілля”, флаєр - „Знайомтесь ЗОЕНЦ”, презентаційні значки з емблемою ЗОЕНЦ, систематично по обласному радіо та телебаченню транслюються передачі за участю педагогів та юннатів про їх діяльність.

Вагомим компонентом навчально-виховного процесу в ЗОЕНЦ є виїзні форми роботи: Всеукраїнський наметовий табір-експедиція „Ойкос”, обласний табір „Юннат”, польова практика юних орнітологів „Птах року”, табір юних екологів „Зачарований край”, табір юннатів із денним перебуванням „Зелена перлина”, еколого-краєзнавчі подорожі-сплави річками Тиса, Уж, Боржава, конгрес-тури „Педагогам та юннатам про Карпати”. Щорічно із 2003 року змістовно проводиться обласний зліт юних натуралістів „Золотий нарцис”.

Наше кредо:

Вивчати природу, разом із юннатами досліджувати, берегти і примножувати її багатства.

ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

69068 м. Запоріжжя, вул. Чарівна, 11. Тел. (0612) 65-46-56.
E-mail: KZZOCENTUM@ukr.net. Сайт: www.ecolog.zp.ua

Директор
ЗОЦЕНТУМ

**Ульянова
Олена
Іванівна.**

Запорізьку обласну станцію юних натуралістів було відкрито рішенням Запорізької міської ради у 1953 році. Перший і незмінний протягом 33 років директор Обласної станції юннатів – Бикова Тамара Дмитрівна. З 1987 року ОблСЮН очолює Коваленко Інеса Валентинівна, за ініціативою якої започатковано дитячий рух під девізом „Збережемо природу о. Хортиця”. В березні 2005 року директором закладу була

призначена Ульянова Олена Іванівна, яка працює на даній посаді до цього часу. З грудня 2006 року ОблСЮН реорганізовано в Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (ЗОЦЕНТУМ). Ульянова Олена Іванівна, директор комунального закладу „Запорізький обласний Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” Запорізької обласної ради, народилась 25 березня 1950 року. У 1974 році закінчила філологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка і отримала спеціальність „Філолог, викладач російської мови та літератури”.

Свою педагогічну кар’єру розпочала вчителем російської мови та літератури середньої школи № 30 м. Запоріжжя. До 1991 р. працювала на посаді директора цього закладу. З 1991 по 2001 рр. – заступник начальника управління освіти м. Запоріжжя. До 2002 року Олена Іванівна працювала заступником начальника управління освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації і була призначена на посаду начальника управління освіти і науки Запорізької ОДА.

З 2005 по 2007 рр. – директор обласної станції юних натуралістів.

З 2007 року по теперішній час у зв’язку з наданням станції юних натуралістів статусу „Центр еколого-натуралістичної

творчості учнівської молоді” – директор комунального закладу „Запорізький обласний Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” Запорізької обласної ради.

Найважливішими метою та завданнями управлінської діяльності директору Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Ульянова О.І. вважає:

- створення умов для професійного самовдосконалення та подальшої самореалізації дитини;
- формування навичок здорового способу життя;
- подальший розвиток та ефективне становлення інноваційних форм діяльності закладу;
- удосконалення творчого підходу в практиці роботи гуртків, клубів екодружин та інших об'єднань еколого-натуралістичного спрямування.

За багаторічну сумлінну працю Ульянова О.І. неодноразово нагороджувалась почесними званнями та нагородами: звання „Відмінник освіти України” (2000 р.); Ювілейна медаль „10 років незалежності України” (2001 р.); Подяка Кабінету Міністрів України (2005 р.); Почесні грамоти Міністерства освіти і науки України (2004 р. та 2005 р.); Почесні грамоти Запорізької обласної державної адміністрації (2005 р., 2010 р.); Медаль „За розвиток Запорізького краю” (2008 р.); Грамота Верховної ради України (2010 р.).

Запорізький обласний Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді – це обласний координаційний та методико-інформаційний осередок, профільний позашкільний навчальний заклад, педагогічний колектив якого упродовж 57 років здійснює роботу в напрямках методичної, навчально-виховної та організаційно-масової еколого-натуралістичної роботи, поставивши перед собою завдання по вдосконаленню змісту навчально-виховної роботи з метою забезпечення права вільного вибору дітьми виду діяльності та отримання ними якісної позашкільної освіти, оптимізації освітньо-виховної діяльності для розвитку творчої особистості в системі до-професійної освіти, є базовим закладом хіміко-біологічного профілю територіального відділення МАН.

Педагогами Центру у 2007 році започатковано видання збірника методичних рекомендацій „Бібліотечка позашкільника”; на цей час видано 4 випуски, у які увійшли статті, сценарії, розширені плани-конспекти гурткових занять; надані методичні рекомендації щодо організації роботи на навчально-дослідних земельних ділянках, ведення щоденників дослідницької роботи; поради старшокласникам щодо участі у конкурсі Малої академії наук, по оформленню наукових робіт, продовженню профільного навчання в професійно-технічних училищах, технікумах та вищих навчальних закладах; знайомство з умовами та перспективами участі старшокласників в обласних та Всеукраїнських заходах; оновлена збірка положень щорічних Всеукраїнських та обласних натуралістичних заходів.

Протягом останніх років педагогами Центру розроблені методичні рекомендації, сценарії, інформації, узагальнені доповідні записки, пам'ятки, буклети тощо. Краї з них: „Біологічний захист саду від шкідників і хвороб”, „Методичні поради керівнику гуртка”, „Поради юному науковцю”; „Методика проведення дослідів на навчально-дослідній земельній ділянці”, „Екологічне дослідження лісу під час експедицій”, „Практичні поради юним ботанікам при здійсненні екскурсійно-експедиційної діяльності”, „Організація дослідницької роботи вихованців молодшого шкільного віку”, „Формування основ урбоекологічних знань у школярів та батьків”, „Вивчення рослин радіопротекторної дії (з досвіду роботи ЗОЦЕНТУМ)”, „Техногенне забруднення ґрунтів”.

Педагогами Запорізького ОЦЕНТУМ у 2008 році створено фільм „Від витоків до сьогодення” про історію закладу.

На цей час у Центрі функціонують 4 відділи: екологічний (завідувач – Мішкіна Р.Б.), біологічний (завідувач – Веденя-

піна В.І.), інформаційно-методичний (завідувач – Ткаченко Т.В.), організаційно-масовий (завідувач – Жабицька А.Г.), працюють 27 педпрацівників, 25 з яких має вищу педагогічну освіту, 3 педагоги – мають педагогічне звання „Відмінник освіти України”.

В 2010-2011 навчальному році в закладі організовано діяльність 56 дитячих еколого-натуралістичних об'єднань, якими охоплено 730 юнатів.

Педагогами Центру забезпечується системність, систематичність і безперервність екологічного виховання у структурі „дитячий садок – загальноосвітня школа (школа-інтернат) – позашкільний заклад – ПТНЗ – ВНЗ I-IV ступенів акредитації”.

До послуг гуртківців та педагогів міста оформлені сучасні кабінети екології, аграрництва, фітодизайну, психоемоційного та фізичного здоров'я, куточок живої природи, фітотовальня та музей Хліба, навчально-дослідна земельна ділянка, працює екологічна бібліотека.

На даний час в області працюють: Бердянська міська станція юних натуралістів, Мелітопольський Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Запорізький міський дитячий ботанічний сад, Комплексний позашкільний заклад з відділом еколого-натуралістичної творчості – ЦДЮТ м. Токмака.

В ЗОЦЕНТУМ створена обласна координаційно-методична рада педагогів-позашкільників з питань еколого-натуралістичної роботи, діяльність якої спрямована на удосконалення змісту, форм і методів роботи дитячих об'єднань, підвищення майстерності педагогічних працівників навчальних закладів та представників громадських організацій, освітлення обласних масових заходів в засобах масової інформації, сприяє зростанню іміджу Центру.

З 2010 року ЗОЦЕНТУМ є ресурсним центром Запорізької обласної академії післядипломної педагогічної освіти, що працює з науково-методичної теми „Формування професійної компетентності педагогів”.

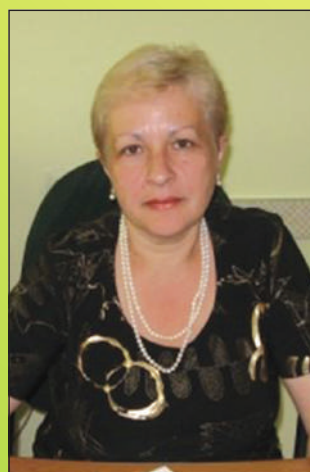
Педагогічний колектив Центру за плідну педагогічну діяльність у справі виховання підростаючого покоління, вагомий внесок у розвиток позашкільної освіти неодноразово нагороджувався грамотами Державного управління екології та природних ресурсів Запорізької області, Українського товариства охорони птахів, Національної академії педагогічних наук України, Малої академії наук України, Міністерства освіти і науки України.

Найгострішими проблемами області є забруднення повітряного та водного басейнів, накопичення великої кількості шкідливих відходів, тому формування урбоекологічної культури дітей, батьків, педагогів засобами еколого-натуралістичної роботи у нашому регіоні є життєвою необхідністю, і вирішенням даної проблеми переймається педагогічний колектив Запорізького ОЦЕНТУМ.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

76018 м. Івано-Франківськ,
Набережна
ім. В. Стефаника, 34-Б.
Тел. (03422) 4-72-26.
E-mail: if_odencum@ukr.net.
Сайт: www.odencum.if.ua

Директор
Івано-
Франківського
ОЕНЦУМ

**Гудзик
Тамара
Василівна**

**Куток карпатський – вічний рай,
Наповнений красою
Люби Природу, рідний край
Синівською любов'ю.**

21 травня 1945 року в м. Станіславі (нині Івано-Франківськ) була створена Дитяча технічна станція з двома відділами: технічним та природничим. Природничий відділ з часом став називатись сільськогосподарським, в 1948 році та станція стала називатись обласною дитячою технічною і сільськогос-

подарською. 23 жовтня 1952 року вона була реорганізована в обласну станцію юних натуралістів, в 1992 році – перейменована в Івано-Франківський обласний державний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, з грудня 2009 року – Івано-Франківський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Центр знаходиться в орендованому приміщенні колишнього дитячого садка (площа 525 м²).

Плеяда директорів станції юних натуралістів виглядає так: 1945-1947 рр. - Пічкур І; 1947-1953 рр. - Губенко Олена Абрамівна; 1953-1954 рр. - Втулкіна Л.В.; 1954-1959 рр. - Яцужинський І.І.; 1959-1960 рр. - Лосюк Іван Федорович; 1960-1965 рр. - Карпенко Ангеліна Миколаївна; 1965-1968 рр. - Попова Тетяна Савіна; 1968-1971 рр. - Піпіко Володимир Іванович; 1972-1994 рр. - Михальська Оксана Дмитрівна; 1995-2007 рр. - Чапуга Надія Іванівна. З 2007 р. – директором обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді була призначено Гудзик Т.В.

Гудзик Тамара Василівна народилася 20 вересня 1957 р. в м. Самбір Львівської області. З 1974 по 1979 роки – студентка Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника. Отримала спеціальність „Вчитель історії і суспільствознавства, методист виховної роботи”. До 1980 р. працювала вчителем історії ЗОШ №14 м. Кіровограда Кіровоградської області. З 1980 по 1984 роки працювала організатором позакласної і позашкільної роботи, вчителем

історії Тисменицької ЗОШ Івано-Франківської області. У 1984 році призначена на посаду методиста виховної роботи обласного інституту удосконалення вчителів; з 2003 р – заступник директора, методист обласного державного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. Нагороджена знаком „Відмінник освіти України” (2005); грамотою НЕНЦ (від 19.01. 2007р. №1); грамотами обласного управління освіти і науки ОДА (від 21.09.2005р. №301, від 20.09.2007р).

До сфери професійних інтересів Гудзик Т.В. належить: удосконалення координаційної, інформаційно-методичної роботи еколого-натуралістичного спрямування; впровадження нових проектів для підтримки ефективності позашкільної роботи; підняття рейтингу ОЕНЦУМ серед позашкільників.

На даний час в Івано-Франківському ОЕНЦУМ діють два відділи: організаційно-методичний (завідувач – Маліборська Л.П.), біологічний (завідувач – Шинкарук Г.В.), працюють 15 педагогічних працівників, кожен з яких має вищу педагогічну освіту, 6 відмінників освіти. На базі відділів працюють два методичних об'єднання керівників гуртків за профілями і школа молодого керівника гуртка.

Наші педагоги нагороджені грамотами Міністерства освіти і науки України, головного управління освіти і науки ОДА, Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. Методичний колектив Центру координує роботу 4 станцій, 2 центрів, 3 відділів нашого профілю та шкіл усіх районів області з природоохоронного і еколого-просвітницького напрямків.

На базі Центру організована робота 58 гуртків з 22 профілів, які відвідують 810 вихованців, в тому числі 34 гуртки працюють на базі шкіл м. Івано-Франківська, Яремче, Калуша та семи районів області. Крайні результати роботи по всіх проведених заходах можна бачити на постійно-діючих експозиціях виставкової зали Центру.

16 липня 1996 року в Івано-Франківському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді створено музей українознавства і екології. Його відкриття приурочене 5-й річниці Незалежності України.

Музей – це наша духовна скарбниця. Тут зібрано те, що притаманне тільки нам, те чим славиться українство у світі і чим відрізняється від інших народів. Кожен народ, нація чи країна має тоді майбутнє, коли пам'ятає про минуле, зберігає його і вчиться на його кращих традиціях. Наші експонат-символи – це обереги, які захищають від злих сил. Саме тому в музеї – легенди про рослин і тварин, куточок хліба, колекція

великодніх писанок, методичні розробки народних свят, обрядів, методичні та пропагандистські матеріали з охорони та збереження навколишнього середовища, методичні розробки з виховання екологічної освіти та культури молодого покоління. В музеї постійно проводяться екскурсії для дітей та учнівської молоді, студентів, педагогів, громадськості міста та області. З ініціативи колективу Центру в регіоні започатковано два регіональні конкурси: „Великодні передзвони” та „Домашні улюбленці”. Колектив працює над впровадженням нових проектів: „Зовнішнє озеленення”, „Від серця до серця”.

Педагогічними працівниками Центру розроблено ряд методичних матеріалів:

- серія „Біотика”;
- серія „Куток живої природи”;
- „Методичний вісник”;
- „Збірник агітбригад 2010”.

Посібників:

- „Лікарські рослини Івано-Франківщини”;
- „Червонокнижний тваринний світ Івано-Франківщини”;
- „Природоохоронні території України”.

НДЗД закладу має площу 0,25 га і складається з дендрологічного, квітково-декоративного, зоолого-тваринницького, колекційного відділів та зеленого класу. Осередком навчально-дослідної роботи юннатів став живий куток. Розроблено дві карто-схеми екологічних стежок ОЕНЦУМ.

Творча співпраця поєднує колектив закладу з колективами обласного управління лісового та мисливського господарства, ДП „Лісекоцентр” Діброва, Карпатського національного парку, Галицького національного природного парку, обласного краєзнавчого музею, вузів міста.

Івано-Франківський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді вбачає своєю головною метою: залучення дітей до практичної природоохоронної діяльності на основі набутих знань і ціннісних орієнтацій; дотримання систематичності і безперервності в організації еколого-натуралістичної роботи від дошкільного віку до педагогічних кадрів і населення; впровадження елементів народознавства в процес гурткової роботи з метою виховання справжнього патріота нашої держави.

**Кредо директора Івано-Франківського ОЕНЦУМ
Т.В.Гудзик:**

*„Пустити Природу в душу кожного
і йти до Природи з душею”.*

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

25010 м. Кіровоград, вул. Пугачова, 2. Тел./фак. (0522) 33-97-15.
E-mail: ocentym@mail.ru

Директор
Кіровоградського
ОЦЕНТУМ

Поркуян
Олег
Вікторович

Що означає хороший вчитель? Це насамперед людина, яка любить дітей, знаходить радість у спілкуванні з ними, вірить у те, що кожна дитина може стати доброю людиною, вміє дружити з дітьми, бере близько до серця дитячі радощі і прикрощі, знає душу дитини...

У 1952 році у мальовничому куточку міського парку Перемоги на околиці Кіровограда вперше гостинно відчинила свої двері новостворена Станція юних натуралістів, яку очолив Тюрін Сергій Олександрович. На початку 1952 року Сергій Олександрович, працював вчителем біології місцевої школи, будучи за покликанням душі великим природолюбом, згуртував навколо себе до 20 учнів. А вже у вересні 1952 року

ці діти – перші гуртківці новоствореної обласної станції юних натуралістів. З перших днів роботи на СЮН Сергій Олександрович з великим ентузіазмом віддав всі сили і знання на розбудову юннатівського руху на Кіровоградщині.

Крім Тюріна С.О. засновниками станції були ентузіасти юннатівського руху: інспектор облвно Бабанський І.Т. та перший керівник натуралістичних гуртків Загреба В.І. Слід відзначити великий вклад у розбудову облСЮН відданих справі юннатівського руху перших її працівників Підковської Л.Д., Гришпун В.А., Овчинникова О.І., Полетаєва Ф.С.

У 1963 році на базі облСЮН розпочинає свою роботу профільний табір „Юннат”, в якому щорічно відпочивали та оздоровлювалися в 3 зміни до 200 юннатів області. Відпочинок юннатів поєднувався з роботою різноманітних гуртків, пізнавальних екскурсій, вивченням флори і фауни рідного краю та дослідницькою роботою на дослідній ділянці, в саду облСЮН.

З 2001 року обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді очолює колишній юннат станції юних натуралістів Поркуян Олег Вікторович, який і працює на даній посаді до цього часу.

Поркуян Олег Вікторович народився 1 травня 1971 року в місті Кіровограді. В 1992 році закінчив Кіровоградський державний педагогічний інститут імені О.С. Пушкіна за спеціальністю „Вчитель історії, суспільствознавства та методист з виховної роботи”. З 1992 по 1994 рік він - керівник гуртка обласного дитячого еколого-натуралістичного центру. З 1994 по 1996 рік - заступник директора ОблДЕНЦ. З 1996 по 2001

рік працював в Кіровоградській загальноосвітній школі I – III ступенів №7 на посаді вчителя історії, а з 1998 року - на посаді заступника директора з виховної роботи.

В основу управлінської діяльності Поркуяна О.В. покладено систему „Управління за результатами”, яка базується на корпоративному стилі керівництва, що спирається на принцип врахування природо-відповідних якостей кожної людини і особистісно-орієнтований підхід до її діяльності

для досягнення максимальних результатів. За час роботи на посаді директора, Олег Вікторович домогся результативної спільної діяльності педагогічного, батьківського та дитячого колективів як єдиної цілісної структури. У своїй роботі директор використовує інноваційні технології з управлінської діяльності та всіляко сприяє впровадженню в практику роботи колективу кращого педагогічного досвіду. У 2006 році за результатами Всеукраїнського відкритого рейтингу Кіровоградський ОЦЕНТУМ отримав відзнаку „Золота когорта позашкільних закладів 2006”.

За вагомих внесок у забезпечення розвитку освіти, багаторічну сумлінну працю Поркуян Олег Вікторович був нагороджений у 2005 році Подякою Кабінету Міністерства України, у 2009 році Почесною Грамотою управління освіти і науки Кіровоградської облдержадміністрації, у 2010 році Почесною Грамотою Кіровоградської обласної ради

В Кіровоградському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості працює 12 педагогічних працівників, в тому числі заступник з навчально-виховної роботи (Танасійчук Л.А.), заступник з навчально-методичної роботи (Химчак Г.Т.), 2 завідувачі відділами (Стрекалова Л.С. та Коломієць Д.О.), 2 методиста (Кротенко О.М. та Лоцман Т.В.).

На базі позашкільного закладу еколого-натуралістичного спрямування працюють гуртки валеологічного, екологічного, біологічного, квітково-декоративного напрямів. З 01 вересня 2010 року в закладі організовано роботу 37 гуртків, якими охоплено 740 юннатів.

Поряд з ОЦЕНТУМ в області діють Світловодська міська СЮН, Новоархангельська районна СЮН, Гайворонське НВО „СЮТ-СЮН”.

Протягом останніх років в Кіровоградському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді постійно вдосконалюються традиційні масові форми організаційно-методичної роботи, такі як педагогічні читання, семінари, тренінги, педагогічні виставки, тощо. Стали традиційними конкурси „Кращий керівник гуртка”, „Ярмарки педагогічних ідей”, конкурси педагогічної майстерності та творчості молодих педагогів. Все це сприяє підвищенню фахового рівня педагогічних працівників Центру. Слід відзначити ефективну практику роботи „Школи педагога –

позашкільника”, яка успішно працює в Кіровоградському ОЦЕНТУМ з 2002 року. Діяльність школи допомагає молодим педагогам-позашкільникам Центру та області оволодівати педагогічними технологіями, формами, методами, прийомами, спрямованими на розвиток здібностей вихованців. В плані роботи школи – лекції, семінари, науково-практичні конференції, тренінги, круглі столи із залученням до цієї роботи викладачів ВУЗів, педагогів-новаторів міста.

Екологічний напрям є одним з пріоритетних напрямів еколого-натуралістичної роботи в області. Актуальність цього напрямку зумовлена складною екологічною ситуацією як в Україні, так і в області. Саме тому виховання молоді з новим світоглядом стало головним завданням педагогічних працівників загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів області. З цією метою, поряд з Всеукраїнськими, започатковуються обласні природоохоронні акції, конкурси, операції: „Первоцвіт”, „Громадськість за збереження малих річок”, „Збережемо на землі зелень і блакить”, „Свій голос віддаю на захист природи”, „Квітуй, Україно!”. Щорічно учасниками цих заходів є більше 12 тисяч школярів області. Силами юних природолюбів виконується великий обсяг робіт по оздоровленню довкілля.

Стратегічною проблемою роботи ОЦЕНТУМ є пошук ефективних форм та методів роботи із здібними та обдарованими дітьми. Для реалізації цієї проблеми педагогічний колектив ставить перед собою такі завдання: пошук основних методів мотивації і стимулювання навчальної діяльності вихованців, психолого-педагогічне забезпечення прийомів роботи із здібними і обдарованими дітьми, створення умов для саморозвитку особистості, ефективна система оцінки результатів навчальної праці вихованців і педагогів. Щорічно Кіровоградський ОЦЕНТУМ спільно з Державним управлінням екології

і природних ресурсів в Кіровоградській області та обласним інститутом післядипломної освіти ім. В. Сухомлинського проводить конкурс екологічних проектів. У конкурсних роботах юні екологи порушують актуальні питання механізмів впливу різних аспектів діяльності людини на природні системи, закономірності реакцій біологічних об'єктів на антропогенні впливи. Тематика екологічних проектів є різноманітною і стосується вивчення видового складу та біорізноманіття певних територій, вивчення і охорони рідкісних видів рослин і тварин, вивчення лікарських рослин та рослин-радіопротекторів, дослідження гніздування та міграції птахів. У більшості робіт учні пропонують план обґрунтованих дій щодо поліпшення екологічної ситуації регіону, в тому числі із залученням до екологічної просвіти учнівської молоді.

Творче кредо директора Кіровоградського ОЦЕНТУМ О.В. Поркуяна

„Учень – це не посудина, яку треба наповнити, а факел, який треба запалити”.

ЦЕНТР ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА КИЇВЩИНИ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ВІДДІЛ

09112 Київська обл. м. Біла Церква, Бульвар 50-річчя Перемоги, 90.
Тел. (0456) 3-27-92, тел./факс 6-46-45. E-mail: ekolog_ctduk@ukr.net

Директор
Центру
творчості
дітей та
юнацтва
Київщини

**Тамара
Василівна
Нестерук**

Центр творчості дітей та юнацтва Київщини, як обласний комплексний позашкільний навчальний заклад, функціонує у місті Біла Церква з січня 2004 року. Основним напрямом його діяльності є здійснення координації навчально-виховної, інформаційно-методичної, організаційно-масової роботи позашкільних навчальних закладів області.

З лютого 2004 року і понині заклад очолює Нестерук Тамара Василівна. Її педагогічний шлях розпочався у 1981 році, коли вона стала студенткою Київського державного педагогічного інституту ім. О.М. Горького за спеціальністю „Педагогіка і методика виховної роботи“. Після його закінчення у 1985 році працювала культорганізатором Білоцерківського Палацу піонерів і школярів. З 1991 до 1996 року Тамара Василівна – заступник директора з навчально-виховної роботи Білоцерківського професійного технічного училища №15. У 1996 році вона очолила обласний Будинок художньої творчості. Очолуваний нею колектив став потужним закладом позашкільної освіти області, який постійно працював в режимі пошуку новітніх педагогічних технологій і методик, використовуючи принципово нові педагогічні ідеї, що стало передумовою створення у 2004 році на базі Будинку художньої творчості Центру творчості дітей та юнацтва Київщини.

За період роботи у галузі освіти Тамара Василівна Нестерук зарекомендувала себе як високопрофесійний, ініціативний, творчий керівник. За багаторічну плідну працю її нагороджено Почесною грамотою Київської обласної державної адміністрації, Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Подякою Кабінету Міністрів України, відзнакою Міністерства освіти і науки України „Відмінник освіти України“, нагрудним знаком „Софія Русова“.

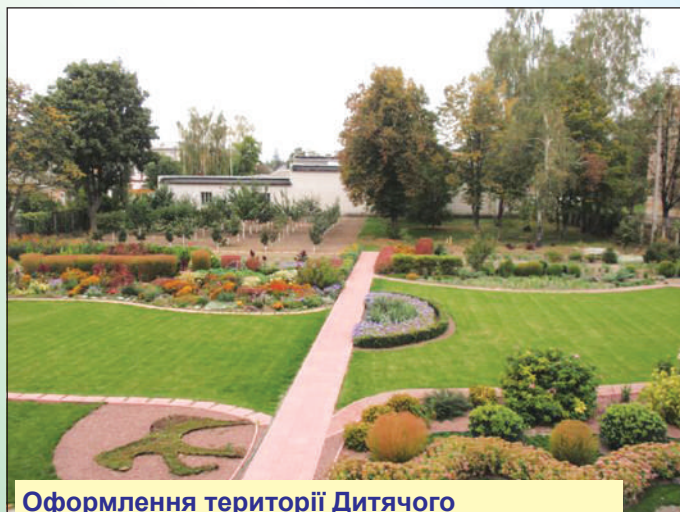
Діяльність Комунального закладу Київської обласної ради „Центр творчості дітей та юнацтва Київщини“ спрямовано на реалізацію завдань, визначених державними нормативними документами в галузі позашкільної освіти та проектів „Позашкільля+“, „Обдарована дитина“, Програми розвитку системи освіти Київської області на 2008-2012 роки.

У 2010-2011 навчальному році на базі Центру функціонує 76 гуртків і творчих об'єднань. Майже 2000 вихованців отримують якісну позашкільну освіту у 23 гуртках художньо-естетичного, 16 – туристсько-краєзнавчого, 17 – науково-технічного, 12 – еколого-натуралістичного, 3 – гуманітарного, 6 – соціально-реабілітаційного напрямів.

Модернізація освітнього середовища позашкільних навчальних закладів області здійснюється шляхом реалізації цільових проектів Центру: „Світ позашкільля для дітей сільського регіону“, „Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес позашкільного навчального закладу“, „Самоврядування дітей та молоді Київщини“. Успішно реалізується спільний цільовий проект Центру творчості дітей та юнацтва Київщини та Білоцерківського дитячого оздоровчого центру „Шанс“ „Кроки до успіху“, у рамках якого позашкільну освіту отримують 114 дітей з особливими освітніми потребами.

Комісією „Екології та краєзнавства“ обласної ради дітей Київщини у рамках програми „Наша планета – наш дім“ розроблено та реалізується ряд екологічних проектів.

Важливою складовою діяльності Центру є розвиток еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти в області, мережа творчих об'єднань якого включає гуртки екологічного, дослідницького, біологічного, природоохоронного, валеоло-

Оформлення території Дитячого естетико-натуралістичного центру „Камелія“ м.Бровари вихованцями гуртка „Квітникар-декоратор“

гічного, сільськогосподарського та декоративно-ужиткового профілів. Плідно працюють шкільні лісництва та учнівські виробничі бригади.

Нові яскраві сторінки в книгу історії юннатівського руху Київщини сьогодні вписують понад 5 тисяч вихованців гурт-

ків еколого-натуралістичного напрямку 8 профільних та 42 комплексних позашкільних навчальних закладів.

Станція юних натуралістів м.Фастів

Грунтовну еколого-натуралістичну освіту дітям та учнівській молоді області надають профільні позашкільні навчальні заклади: Києво-Святошинський районний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Таращанська районна станція юних натуралістів, Фастівський районний еколого-етнографічний центр, Станція юних натуралістів м. Біла Церква, Дитячий естетико-натуралістичний центр „Камелія“ м. Бровари, Станція юних натуралістів м. Васильків, Еколого-технічний центр творчості школярів та молоді м. Ірпінь, Станція юних натуралістів м. Фастів.

Значна увага біологізації навчально-виховного процесу приділяється в Дитячому естетико-натуралістичного центрі „Камелія“, пріоритетним напрямом у системі біологічної освіти якого є організація дослідницької роботи вихованців у ландшафтному та плодовому садах, колекційному відділі, теплиці та живому куточку закладу.

Освітньо-виховна діяльність Києво-Святошинського районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді базується на принципах інноваційності: у закладі впроваджуються дослідницько-експериментальні, здоров'язберігаючі, інформаційні, ігрові, тренінгові технології, налагоджено тісну співпрацю з науковими установами України.

Вихованці Пилиповицького шкільного лісництва Бородянського району

Одним із пріоритетних напрямів діяльності педагогічного колективу Станції юних натуралістів м. Біла Церква є створення умов для формування у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я шляхом реалізації освітніх проектів: „За безпечне майбутнє та здоров'я нації“, „Молодь проти куріння“, „Тренінг-центр“.

Фастівську станцію юних натуралістів розташовано у мальовничому парку-пам'ятці садово-паркового мистецтва „Молодіжний“, красиві ландшафти якого з великою кількістю екзотичних, інтродукованих рослин, унікальними гідрологічними багатствами слугують живими лабораторіями для дослідницької роботи, що дозволяє поєднувати теоретичні знання з виробничою практикою та застосуванням наукових технологій. Вихованці 4-х учнівських лісництв Фастівського районного еколого-етнографічного центру виконують значну природоохоронну та науково-дослідницьку роботу у плідній співпраці з державним підприємством „Фастівське лісове господарство“.

Педагогами та вихованцями Станції юних натуралістів м. Васильків розроблено низку екологічних проектів, які успішно реалізуються: „Поведінка людини в природі“, „Доля цих квітів у наших руках“, „Птахи рідного краю“, „За здоровий

Агітбригада екологічної просвіти „SOS” – активний і добре відомий в Україні борець за здоровий спосіб життя

спосіб життя“, „Національні квіти України“, „Допоможемо птахам взимку“, „Дихаємо вільно“.

В еколого-технічному центрі творчості школярів та молоді м. Ірпінь значна увага приділяється ландшафтному дизайну місцевості, створенню тематичного ландшафтного озера.

На Таращанській районній станції юних натуралістів ведеться серйозна навчально-дослідницька робота із вирощування овочевих культур.

З метою створення інноваційного простору для пошуку юних талантів, відзначення особистих та колективних творчих досягнень педагогів і вихованців позашкільних навчальних закладів Центром творчості дітей та юнацтва Київщини запроваджено проект „Лідер позашкільної освіти першого десятиліття XXI століття“. На звання „Лідер позашкільної освіти серед дитячих творчих об'єднань, гуртків, студій, театрів, клубів“ номінувалися тридцять вісім кращих дитячих колективів із позашкільних навчальних закладів Київщини.

Серед колективів еколого-натуралістичного напрямку володарем Кришталевго кубка визнано творче об'єднання „Квітникар-декоратор“ Дитячого естетико-натуралістичного центру „Камелія“ м. Бровари, володарем Золотого кубка – Пилиповицьке шкільне лісництво Бородянського районного

**Дорогинське учнівське лісництво
Фастівського районного еколого-
етнографічного центру**

центру дитячої та юнацької творчості, володарем Срібного кубка – гурток „Дорогинське учнівське лісництво“ Фастівського районного еколого-етнографічного центру, володарем Бронзового кубка – гурток „Юні квітникарі“ Станції юних натуралістів м. Васильків.

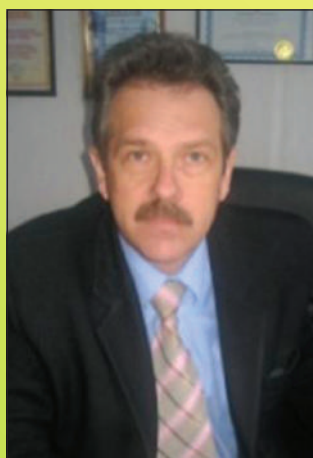
Результатом участі юних натуралістів у Всеукраїнських заходах є перемоги у конкурсі учнівських колективів екологічної просвіти, акції „Парки – легені міст і сіл“, науково-освітньому проекті „Лишайники – індикатори стану атмосферного повітря“, конкурсі-захисті сучасної моделі навчального закладу „Школа сприяння здоров’ю“, конкурсі досягнень юних зоологів і тваринників „Барвистий світ тварин і птахів України“, конкурсі юних раціоналізаторів і винахідників „Природа-людина-виробництво-екологія“, трудовій акції „Ліси для нащадків“, науково-освітній акції „Флора України – компас у зеленому світі“, конкурсі „Україна – Європа – світ“, міжнародних екологічних форумах „Зелена планета“, „Дотик природи“.

*Природа не храм, а майстерня,
і людина в ній працівник.
І. Тургенев*

ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

91029 м. Луганськ, кв. Луганський 2 А. Тел. (0642) 65-97-39, 65-97-38.
E-mail: Lugenc@rambler.ru

Директор
Луганського
ОЦЕНТУМ

**Яковлев
Володимир
Афанасійович**

**Формування екологічно свідомої, відповідальної
особистості – важлива і благородна справа**

Історія юннатівського руху на Луганщині бере свій початок з 31.03.1927 року, коли на засіданні Наукового педагогічного комітету було схвалено „ініціативу Луганського Інституту Народної Освіти про організацію педагогічної біостанції”. В обласному архіві знаходимо згадку про обласну станцію юних натуралістів 1938 року. У 1946 році після Великої вітчизняної війни була створена дитяча сільськогосподарська станція в селі Лантратове Троїцького району. 1952 р. – станція юннатів набула статусу самостійної установи, її завідувачем став – Пенчев Федір Федорович. З 1960 р. і донині обласна станція юних натуралістів (сьогодні – Луганський обласний

ЦЕНТУМ) знаходиться в місті Луганську. З 1998 року директором організації став Яковлев Володимир Афанасійович, який працює на даній посаді до цього часу.

Яковлев Володимир Афанасійович, народився 24 листопада 1961 року в с. Трьохізбенка Слов'янського району Луганської області.

У 1979 році закінчив середню школу. У період з 1979 по 1984 роки – студент природничо-географічного факультету Ворошиловградського державного педагогічного інституту ім. Т.Г. Шевченка. У 1984 році отримав спеціальність „Вчитель географії і біології”. Трудову діяльність розпочав у 1984 році вчителем географії і біології Петровенської ЗОШ І-ІІ ст. Слов'янського району Луганської області. З 1984 по 1986 рр. проходив службу в лавах Радянської Армії. У 1986-1988 рр. – керівник гуртків Луганської обласної станції юних натуралістів (облСЮН). До 1994 р. працював на посаді завідуючого організаційно-масовим відділом Луганського ОЦЕНТУМ. У 1994 році працював вчителем біології ЗОШ І-ІІІ ст. №21 м. Луганська.

З 1995 по 1998 рр. – заступник директора Луганського ОЦЕНТУМ. З 1998 року і по теперішній час директор Луганського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (перейменованій у 2008 році).

До сфери професійних інтересів Яковлева В.А. належать: творчий розвиток дитячої особистості засобами позашкільної еколого-натуралістичної роботи; створення еколого-натуралістичних центрів на базі різних типів навчальних закладів, з метою забезпечення рівного доступу учнівської молоді до позашкільної освіти за профілем в регіоні; формування нової генерації екологічно освічених господарів рідного краю; розвиток та формування нової генерації педагогів-позашкільників, здатних модернізувати та розвивати позашкільний освітній простір регіону відповідно до вимог часу; поєднання активних форм роботи з дітьми у природі та змістовного від-

починку; розвиток науково-дослідницької та професійної роботи профільних гуртків та гуртків вищого рівня. Приділяє значну увагу впровадженню в педагогічний процес програмно-проектної форми роботи та співпраці з громадськими та державними установами. За його участі в області розроблені і реалізуються проекти: „Наметові екологічні табори Луганщини”, „Дитячий інформаційний центр „Зелена хвиля”, „Джерела-потік”, „Іменна алея Молодогвардійців» та інші. Яковлев В.А. є членом Президії обласного товариства охорони природи, Президентом Луганської обласної дитячої громадської екологічної організації „Світанок України”, членом Громадської ради при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Луганській області, членом гуманітарної ради при голові Луганської облдержадміністрації та інших громадських об'єднань педагогічного, екологічного та гуманітарного спрямування в регіоні.

Стаж роботи в Луганському ОЦЕНТУМ понад 22 роки. Неодноразово нагороджувався Почесними грамотами Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Луганській області, обласної Президії товариства охорони природи, управління освіти і науки Луганської облдержадміністрації, Луганської обласної ради і облдержадміністрації, Президії Всеукраїнської ради Українського товариства охорони природи, Міністерства освіти і науки України тощо. Переможець обласного конкурсу „Людина року -2008” у номінації „За досягнення у охороні довкілля, благоустрі населених пунктів”. За багаторічну сумлінну педагогічну діяльність неодноразово був нагороджений нагрудним знаком: „Відмінник освіти України” (2000 р.); Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2006 р.); Лауреат Премії Верховної Ради України у галузі освіти за 2007 рік.

донецька міськСЮН, Свердловська міськСЮН, Рубіжанська міськСЮН; натуралістичні відділи при міських Центрах позашкільної роботи (ЦПР, ЦПО, БТДЮ) в містах Лисичанську, Первомайську, Кіровську та Старобільському районі. Також в області працюють шкільні еколого-натуралістичні центри: Розкішнянський ЕНЦ Лутугинського району, Металістський ЕНЦ та Веселогірський ЕНЦ Слов'янсько-сербського району, Вільхівський ЕНЦ Станично-Луганського району.

Луганський облЦЕНТУМ – це, перш за все, творчий колектив педагогів –однодумців, серед яких багато нагороджених: 1 – грамотою Кабінету Міністрів України, 3 – знаком „Відмінник освіти”, 2 – знаком „Софія Русова”, 4 - грамотами МОН України.

За ініціативою закладу створені дитячі громадські організації “Світанок України”, “Зелене зернятко”, “Зелений гомін”; започатковано рух екологічних експедицій (проект “Екологічні наметові табори Луганщини”); 22 роки успішно працює і запрошує всіх бажаючих обласний екологічний табір-експедиція “Зелений щит”; щорічно (12 років поспіль) проводяться обласні збори юних екологів у природі; започатковано обласні конкурси: “Зелена весна Луганщини”, „Квітуча Луганщина”, “Крилаті сусіди”, “Моя Луганщина”, регіональний конкурс „Ковиловий степ”.

Пріоритети та перспективи роботи Луганського ОЦЕНТУМ:

- Розширення і удосконалення роботи обласного наметового екологічного табору-експедиції; обласного дитячого екологічного інформаційного центру “Зелена хвиля”, започаткованого за допомогою Корпусу Миру в Україні.

Сьогодні в Луганському ОЦЕНТУМ працюють два відділи: організаційно-масовий відділ (завідувач Крюкова Ірина Вікторівна) і інструктивно-методичний відділ (завідувач Кельціян Наталія Юріївна), центр організує роботу 32 еколого-натуралістичних об'єднань, двох клубів, екологічної відеотеки, якими охоплено 750 дітей.

Разом з Луганським ОЦЕНТУМ в області працюють: Алчевський міськЦЕНТУМ, Антрацитівський міськЕНЦ, Ровеньківський міськЕНЦ, Брянківська міськСЮН, Северо-

- Розширення діяльності екологічного інформаційного центру “Зелена хвиля” до проекту “Обласний дитячий екологічний ресурсний центр “Нова енергія” (інформаційно-видавничий центр; екологічна відеотека; банк даних з екологічної ситуації в регіоні, Україні, світі тощо; мультимедійна бібліотека; Інтернет-клуб (сайт ОЦЕНТУМ та пор-

тал юннатів Луганщини); екологічний табір та вишколи в природі; обласні школи юних лідерів екологічного руху та екожурналістів тощо);

- Створення Всеукраїнського дитячого екологічного степового наметового табору “Дике поле”;

- Створення філій Луганського ОЦЕНТУМ в регіонах області, переважно в сільських районах (аграрного напрямку – Слов’янськ, Сербський або Старобільський райони; лісового господарства – Кременський район; екологічного – Лутугинський, Мілоський або Біловодський райони; біостанція – Антрацитівський, Станично-Луганський, Новоайдарський райони, за домовленістю та наявності відповідної інфраструктури, тощо);

- Розширення мережі районних і міських центрів еколого-натуралістичної роботи на громадських засадах та на базі різних типів навчальних закладів (щонайменше по одному у всіх регіонах області, як координаційно-методичних центрів роботи з учнівською молоддю за напрямком);

- Створення на базі ОЦЕНТУМ обласного молодіжного валеологічного центру “Здорова дитина – майбутнє нації”;

- Започаткування спільних регіональних (з юннатами інших областей) проектів з питань заповідної справи, патріотичного виховання тощо.

- Впровадження масштабних юннатівських проектів:

- Обласний зліт-конкурс юних натуралістів Луганщини „Луганський первоцвіт” (з залученням юннатів інших регіонів);

- „Алея іменних дерев молодогвардійців” (до 70-річчя створення підпільної організації „Молода гвардія”);

- „Веселковий міст „Юннатії” - обмін делегаціями юннатів і педагогів Луганської та Закарпатської областей;

- „З турботою про майбутні покоління” (конкурс-огляд вітчизняних виробників та постачальників товарів і послуг на предмет їх екологічної безпеки, відповідності санітарно-гігієнічним вимогам та впливу на репродуктивну функцію молоді) тощо.

- Реалізація в позашкільному освітньому еколого-натуралістичному просторі декількох пріоритетних педагогічних напрямків роботи: „Соціальна спрямованість еколого-натуралістичної роботи з учнівською молоддю”, „Підвищення громадянської позиції молоді та формування майбутніх громадських лідерів шляхом їх участь в громадському екологічному русі”, „Реабілітаційна та корегуюча роль активних форм роботи з дітьми в природі” тощо.

- Створення дитячої “Зеленої студії” та пропагандистсько-дизайнерської агенції, інших організаційних форм з пропаганди еколого-натуралістичної роботи тощо.

„ З природою разом назавжди! ”

ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ДИТЯЧИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР

79026 м. Львів-26, вул. І Франка, 133. Тел./факс 032-276-46-07.
E-mail: lodenc@mail.ru, lodenc@ukr.net. Сайт: www.lodenc.net

Директор
Львівського
ОДЕНЦ

Кийко
Андрій
Олександрович

**ВИВЧАЄМО,
ДОСЛІДЖУЄМО,
ОБЕРІГАЄМО**

Львівська обласна дитяча технічна та сільськогосподарська станція була створена у вересні 1939 року. Вона відновила свою роботу 18 серпня 1944 року і її директором став Ковалишин Петро Іванович (Постанова виконкому Львівської обласної Ради депутатів трудящих від 18 серпня 1944 року № 241 “Про відновлення роботи

Львівської обласної дитячої технічної та сільськогосподарської станції”).

На станції працювали: технічний, сільськогосподарський та хімічний відділи, авіамодельна, суднобудівельна і радіолабораторії, майстерні з дерева та металу, бібліотека. На той час у школах області почали організовуватись перші гуртки юних натуралістів та навчально-дослідні ділянки. У 1952 році відбулося роз’єднання дитячої технічної та сільськогосподарської станції на дві обласні позашкільні установи – станцію юних натуралістів і станцію юних техніків. В листопаді 1995 року облСЮН реорганізовано в Обласний дитячий еколого – натуралістичний центр.

Першою завідуючою облСЮН стала Г.П.Голішнікова, із грудня 1952 року – Г.П.Рудзіс, із вересня 1955 року – П. А. Голубов, із вересня 1975 року – С.Г.Кривокульський, із 1982 року – Ф.Р.Романюк, із 1993 року – Н.І. Коцан, із 1 вересня 2009 р. ОДЕНЦ очолює Андрій Олександрович Кийко.

Кийко А.О. народився 19 квітня 1965 року. У 1982 році закінчив Львівську СШ № 64. З 1982 до 1989 рр. – студент біологічного факультету Львівського державного університету ім. І. Франка (кафедра зоології). Отримав спеціальність – біолог, викладач біології та хімії. З 1989 до 1992 року працював у дендропарку НДІ землеробства і тваринництва західних районів України; у 1993-1994 рр. - інспектор із охорони при-

роди РЛП „Знесіння”. В 1994-1999 рр. – керівник гуртків Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру, з 1999 року завідувач інструктивно-методичним, а згодом зоотваринницьким відділами ЛМДЕНЦ. З вересня 2007 року - здобувач ступеня кандидата біологічних наук у УНЛТУ. У вересні 2009 року очолив Львівський ОДЕНЦ.

До сфери фахових інтересів Кийка А.О. належать: розширення змісту навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі еколого-натуралістичного спрямування; пошук нових шляхів та удосконалення існуючої профорієнтаційної роботи з юннатами в позашкільному навчальному закладі; розробка й практична реалізація моделі професійного самовизначення вихованців творчих учнівських об'єднань та впровадження її в практику роботи позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування, розширення можливостей закладу як бази для успішного проведення досліджень, які мають практичне втілення та розширення його прикладних освітніх можливостей, питання розвитку орнітології, зоокультури хребетних тварин. Андрій Олександрович член таких громадських організацій як Українське товариство охорони птахів, Західно-українське орнітологічне товариство, Комітет збереження природи, Асоціація дитячих екологічних осередків „Довкілля”, член громадської ради при Державному управлінні екології у Львівській області. Науковий доробок Кийка А.О. складає понад 20 науково-методичних праць.

Сьогодні в Львівському ОДЕНЦ діють три відділи: інформаційно-методичний, екології та масової роботи, зоолого-тваринницький, працюють 28 педпрацівників, кожен з яких має вищу освіту. Леся Федорівна Бойко, заступник директора – Відмінник освіти України.

В ОДЕНЦ організовано роботу 76 творчих учнівських об'єднань, 26 з яких працює на базі шкіл області, Яворівського НПП, заповідника „Розточчя”, Львівської дослідної станції ІРГ НААН України, навчанням в яких охоплено 1064 учнів.

До послуг гуртківців навчальні класи, лабораторії, теплиця (площею 74,3 м²), навчально-дослідна земельна ділянка (площа 0,85 га), дендрарій, виноградник та фруктовий сад, постійно діюча зоологічна виставка „Планета ЗОО” (зібрано понад 80 видів та порід екзотичних тварин), яка розташована в лабораторіях акватераріумістики, декоративного птахівництва, кабінеті зоології та у приміщеннях і 14 вольєрах вуличного зоолого-тваринницького комплексу (птахо- та кролеферми).

Загальна площа приміщень – 750 м², в тому числі 6 навчальних – 208,3 м², (клас екології і охорони природи, клас зоології, комп'ютерний клас, лабораторія акватераріумістики, лабораторія декоративного птахівництва, лекційний зал).

Важливим напрямом роботи педколективу ОДЕНЦ є створення оптимальних умов для розвитку творчого потенціалу нової генерації українського народу. В центрі працює наукове товариство учнів „Ерудит”, „Школа юного орнітолога”, клуб інтелектуального дозвілля, філіали кафедри біології та кафедри дрібного тваринництва Національного університету ветеринарної медицини і біотехнологій ім. С.Гжицького, кафедри екології та біології Львівського національного аграрного університету (основні лабораторно-практичні заняття, навчальну

та виробничу практику студенти університетів проходять на базі зоолого-тваринницького комплексу, на навчально-дослідній ділянці, в теплиці ОДЕНЦ, а до лабораторно-практичних занять залучаються і гуртківці-старшокласники, обдаровані діти, які проводять дослідницьку роботу за завданням викладачів базових кафедр згаданих університетів).

Поряд з обласним еколого-натуралістичним центром в області працюють Львівський МДЕНЦ, Червоноградський ЦЕНТУМ, Дрогобицький РЕНЦУМ, Стрийська, Самбірська і Бориславська міські СЮН.

Серед форм екоосвіти в природі найефективнішими і такими, до яких прагнуть і люблять їх діти, є навчально-оздоровчі експедиції та польові табори. Юннати Центру щорічно є учасниками наметового орнітологічного табору „Avosetta”, який базується на території орнітологічного заказника місцевого значення „Чолгинський”, дитячих екологічних експедицій в НПП „Яворівський”, „Сколівські Бескиди”. Юні орнітологи Центру з 2008 року долучилися до участі в освітній програмі „Лелека”, яка була розроблена західно-українським орнітологічним товариством та Державним природознавчим музеєм.

Метою цієї програми є активізація громадської позиції молоді; розвиток естетичних відчуттів при спілкуванні з природою; спонукання молоді до спостережень за природою і вживання заходів для її охорони; розширення знань учнів шляхом збору конкретної наукової інформації; збір інформації про стан популяції білого лелеки в Україні.

На сьогодні в області працюють 36 шкільних лісництв і ланок юних лісівників, до роботи в яких залучено 1214 учнів. За ними закріплено 1797 га лісових насаджень держлісфонду.

На базі Львівського обласного дитячого еколого-натуралістичного центру створені сприятливі умови для проведення занять з дітьми з особливими потребами. Заняття проводяться для слабзорих і незрячих дітей (спецшкола-інтернат № 100, навчально-реабілітаційний центр “Левеня”, товариство “Зір”) та дітей, хворих на дитячий церебральний параліч (товариство захисту дітей-інвалідів, асоціація “Надія”, освітньо-виховний реабілітаційний комплекс школа-дитячий садок “Центр реабілітації”). Ще в 1993 році працівниками Центру спільно

з ОШПО розроблена спеціальна програма гуртка юних природознавців, адаптована для дітей з вадами зору “Вікно в природу”. Відділи навчально-дослідної ділянки Центру дають можливість гуртківцям ознайомитися з зовнішнім виглядом і умовами вирощування багатьох овочевих, кормових, квіткових, лікарських рослин, плодкових дерев, а також з кімнатними рослинами у теплиці.

У Центрі є куток народознавства, який сприяє формуванню в учнівської молоді національної свідомості, патріотизму,

поглибленню знань з історії Галичини, Львівщини, свого міста, забезпеченню духовної єдності поколінь. Юннати долучаються до пошукової та практичної роботи, опікуються садибами (музеями) Михайла Грушевського та Івана Франка.

За останній роки ЛОДЕНЦ видав 6 „Вісників позашкілля” із порадами з питань організації еколого-натуралістичної, природоохоронної, дослідницької роботи, 4 плакати на природоохоронну тематику, які були поширені по школах області.

МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

54025 м. Миколаїв, Проспект героїв Сталінграду, 1. Тел. (0512) 37-61-63.
E-mail: mkoencum@ukr.net. Сайт <http://mkoencum.pp.ua>

Директор
Миколаївського
ОЕНЦУМ

Троїцька
Таїсія
Броніславівна

В 1931 році при міському Палаці піонерів було організовано обласну дитячу сільськогосподарську станцію та започатковано юннатівський рух на Миколаївщині. Першим її завідувачим був агроном за фахом Ф.С. Грозов який об'єднав вчителів природничих наук та школярів-природолюбів. Вони

організували роботу 3 гуртків: ботаніків, рослинників, зоологів. На той час станція мала дві кімнати та ділянку землі в районі цегельного заводу площею 5,5 га.. Важливим фактором активізації позашкільної освіти був 1-й Всеукраїнський зліт юних натуралістів, який проходив в с.м.т Снігурівка Миколаївської області.

З 1935 по 1938 роки в школах області активно проводиться навчально-дослідна робота в гуртках з питань ботаніки, зоології, тваринництва та сільськогосподарського виробництва.

В 1939-1940 роках юннати Миколаївщини демонстрували свої досягнення на Всесоюзній сільськогосподарській виставці у м. Москві.

В 1941-1945 роках станція зупинила свою діяльність. Після війни вона знову відновила роботу на новому місці – на вулиці 3-й Слобідській, 55 у приміщенні семирічної школи №3. В будинку цієї школи станція юних натуралістів займала три кімнати і мала ділянку площею 0,16 га.

В 1958 році обласній станції було виділено земельну ділянку площею 10 га на території колишньої сільськогосподарської виставки з павільйоном, який у 1960 році був переобладнаний під учбові приміщення. В цьому закладі, за адресою Київське шосе (зараз Проспект Героїв Сталінграду, 1), обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді знаходиться і нині.

1993 році Миколаївську обласну станцію юних натуралістів перейменовано в Миколаївський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

В червні 2000 року директором обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді призначена Троїцька Таїсія Броніславівна, яка на даній посаді працює до цього часу.

Троїцька Таїсія Броніславівна народилась 3 січня 1960 року в м. Миколаєві в родині службовців. Після закінчення в 1977 році середньої школи почала свою трудову діяльність санітаркою на станції швидкої медичної допомоги в м. Миколаєві. В 1979 р. поступила до Сімферопольського державного університету на відділення біології факультету природничих наук. У 1980 році у зв'язку з народженням дочки перевелася на заочне відділення. Педагогічну діяльність почала в 1985 р. вихователем дитячого садку № 6 м. Миколаєва. В 1986 році закінчила Сімферопольський державний університет, отримала повну вищу освіту за фахом „Біологія” та кваліфікацію „Біолог. Викладач біології та хімії”. В тому ж році почала працювати за фахом – вчителем біології в середній школі № 53. У 1992 році отримала вчителя 2 категорії, у 1994 – вчителя 1 категорії та звання старшого вчителя.

У 1994 році перейшла на роботу до Миколаївського інформатико-математичного ліцею вчителем біології. У 1996 році перейшла на посаду методиста I категорії до Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. З 1996 стає старшим викладачем кафедри екології в Миколаївському Національному університеті кораблебудування і викладає біологію на кафедрі екології.

З червня 2000 року Троїцька Т.Б. призначена директором Миколаївського обласного еколого-натуралістичного центру.

Вона є автором двох програм з викладання біології, склала програму курсу викладання біології в Національному університеті кораблебудування.

Ілюстрацією педагогічної майстерності є досягнення її вихованців: у 1999 році Сергій Ніконов зайняв 3 місце на Всесвітній олімпіаді з біології (Швеція), у 2004 році Володимир Манзюк посів 3 місце на Міжнародній олімпіаді екологічних проектів (Туреччина).

Завдяки діяльності Троїцької Т.Б., як директора, обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді плідно працює над реалізацією завдань позашкільної освіти та гідно представляє еколого-натуралістичний напрямок позашкільної освіти Миколаївської області на всеукраїнському рівні. Під її керівництвом відбулися позитивні зміни в роботі колективу Центру. Покращилась матеріально-технічна база, зроблено ремонт будівлі Центру.

Реалізуючи цілі та завдання позашкільної освіти, управлінська діяльність директора ОЕНЦУМ сприяла удосконаленню організаційних еколого-натуралістичних форм роботи з дітьми та учнівською молоддю з метою формування творчої, гармонійної особистості, людини високої екологічної культури та моралі. Щорічна участь педагогічних керівників і вихованців творчих учнівських об'єднань в близько 32 обласних та 29 Всеукраїнських масових заходах і їх досягнення свідчать про ефективність цієї роботи.

За час керівництва Троїцької Т.Б. вже другий рік поспіль Миколаївський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді удостоюється високої честі представляти результати та досягнення своєї плідної роботи під час проведення всеукраїнських семінарів. В червні 2008 року з метою ознайомлення, вивчення та поширення перспективного педагогічного досвіду позашкільної еколого-натуралістичної роботи, тут був проведений Всеукраїнський семінар - практикум для директорів еколого-натуралістичних закладів „Світ творчості”. У червні 2009 року тут був проведений Всеукраїнський семінар-практикум з садівництва „Сучасні напрями практичної роботи з садівництва в закладах освіти”.

В 2008 році педагогічний колектив ОЕНЦУМ під керівництвом Таїсії Броніславівни взяв участь у Відкритому рейтингу „Золота когорта позашкільників” в якому оцінювались навчально-виховна діяльність, якість та результативність роботи позашкільного закладу. За результатами рейтингу колектив закладу виборов почесне звання Лауреату Відкритого рейтингу „Золота когорта позашкільників- 2008”.

Троїцька Т.Б. показала себе не тільки як прекрасний організатор та керівник педагогічного колективу, а й керівник учнівського колективу. Вже 14 років під її керівництвом працює творче учнівське об'єднання вищого рівня „Основи біології”. Її вихованці є неодноразовими переможцями олімпіад, конкурсів-захистів МАН обласного і всеукраїнського етапу;

учасниками різноманітних акцій, конференцій, зльотів, практикумів, експедицій.

Троїцька Т.Б. розуміє потреби сучасних підлітків і старшокласників, враховує приховані джерела мотивації і вміє в груповій і індивідуальній роботі коректувати негативні тенденції, що сприятливо позначається на мікрокліматі дитячого колективу. З дітьми складаються довірливі, значущі відносини – позначається уміння розуміти психічний стан дітей, враховувати їх вікові і особистісні особливості. Загалом, взаємодія з учнями проходить в руслі особистісно-орієнтованого підходу, з максимальним урахуванням суб'єктивності дитини, її власного життєвого досвіду.

Крім адміністративної та педагогічної діяльності, Таїсія Броніславівна в останні роки успішно займається науковою та науково-методичною діяльністю. Сферою її наукових інтересів є розробка та реалізація системи особистісно-орієнтованої освіти для позашкільного навчального закладу природничого профілю. Розробки з цієї тематики публікувались у журналі „Рідна школа”, відомчих тематичних збірниках.

Будівля обласної станції юних натуралістів у 1960 році

Польові дослідження під час учнівських екологічних експедицій стали поштовхом до другого напрямку її наукової роботи – популяційно-генетичних досліджень та селекційної роботи з природними видами роду Ірис. Роботи з цієї тематики публікуються у журналі „Інтродукція рослин” НАН України, наукових збірниках. Троїцька Т.Б. є членом American Iris Society (Американське ірисове товариство) з 2010 року.

Трудові здобутки Троїцької Таїсії Броніславівни відмічені: грамотою управління освіти і науки облдержадміністрації за належну підготовку обласної команди учнів до III Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук (2004р.); грамотою управління освіти і науки облдержадміністрації за перемогу в обласному конкурсі на кращу науково-методичну розробку з питань позашкільної освіти (2005р.); грамотою Міністерства освіти і науки України за вагомий внесок у розвиток національної освіти та підготовку призерів міжнародних інтелектуальних змагань (2006р.); нагрудним знаком „Відмінник освіти України” (2008р.).

Ще одним здобутком є виникнення персональної педагогічної школи: Ніконов Сергій, Мажара Катерина, Одегов Олександр після отримання вищої освіти пішли по стопах свого наставника та вчителя і працюють в обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді.

Сьогодні в Миколаївському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді працюють 26 педагогічних працівників з яких 24 мають вищу педагогічну освіту, 7 – Відмінники освіти України, 10 – нагороджені Почесною Грамотою Міністерства освіти і науки України.

Центр координує діяльність Миколаївської, Первомайської міських станцій юних натуралістів, Новоодеської районної СЮН та натуралістичних відділів комплексних позашкільних закладів області.

ОДЕСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ПІДРОЗДІЛ

65009 м. Одеса, вул. Тінюста 4. Тел. (0482) 68-49-18, 63-74-83, 63-82-91.
E-mail: unnatskiy@gmail.com. Сайт: www.unnat.od.ua

Генеральний
директор
Одеського
ОГЦПОВ

**Довгий
Віталій
Васильович**

Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання (генеральний директор Довгий В.В.) створений на базі реорганізованих 15 серпня 1997 року трьох обласних позашкільних закладів освіти (ООЕНЦУМ, ООТКЦУМ, ОСЮТ) відповідно до рішення обласної Ради від 21.02.1997 р., №131-XXII. Сьогодні Центр складається

з п'яти структурних підрозділів: еколого-натуралістичного, туристсько-краєзнавчого, науково-технічного, туристсько-екскурсійної бази, туристсько-оздоровчого табору.

Довгий Віталій Васильович, генеральний директор Одеського обласного гуманітарного центру позашкільної освіти та виховання, Заслужений працівник освіти України, „Відмінник освіти України”, народився в 1948 році у селі Булахівка, Павлоградського району Дніпропетровської області. Розпочав педагогічну діяльність у 1965 році вчителем музики Сичавської середньої школи Комінтернівського району Одеської області. У 1973 році закінчив Одеський педагогічний інститут ім. К.Д. Ушинського за фахом „Вчитель музики”. З 1973 року працював в Одеському інституті удосконалення вчителів методистом, а потім – завідуючим кабінетом естетичного виховання. У 1999 році був переведений на посаду завідувача науково-методичної лабораторії мистецтв, народних ремесел та трудового навчання. За час роботи в інституті виявив себе як досвідчений висококваліфікований методист, автор ряду програм підвищення кваліфікації вчителів музики, керівників позашкільних закладів.

З листопаду 2002 року очолює Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання, який здійснює: координацію роботи в області з питань інформаційно-методичної, організаційно-масової і навчально-виховної діяльності районних та міських позашкільних навчальних

закладів; забезпечує проведення обласних масових заходів з учнівською молоддю області та участь школярів, переможців обласних етапів, у Всеукраїнських заходах, міжнародних акціях; організовує безпосередню участь школярів у поза-шкільному навчально-виховному процесі.

Щорічно центр проводить біля 150 обласних етапів всеукраїнських і міжнародних заходів та акцій (в тому числі більше 60 заходів еколого-натуралістичного напрямку), призери яких гідно представляють як шкільництво Одещини, так і результативність навчально-виховної роботи Центру. Так, у 2005 році переможцями Національного конкурсу школярів старших класів "IntelEkoУкраїна" міжнародного конкурсу IntelISEF 2005 стали Новикова Марина та Сомсіков Данило (м. Одеса), які взяли участь у міжнародному фіналі конкурсу (м. Фенікс, штат Аризона, США). У 2008 та 2009 рр. у національному етапі міжнародного конкурсу молодіжних проєктів з енергоефективності „Енергія та середовище” призерами стали Незгодюк Леонід (учень з Кодимського району) та Фіткулова Анастасія (вихованка гуртка „Юний науковець” Центру). У 2010 році Олексієнко Михайло (вихованець гуртка „Юний науковець” Центру) та Мога Євген (вихованець Білгород-Дністровського міського ЦДТ) у складі делегації України взяли участь у фіналі Міжнародного конкурсу INFOMATRIX (м. Бухарест, Румунія) де Олексієнко Михайло здобув перемогу на секції „Computer Art” і отримав золоту медаль, а Мога Євген - бронзову медаль на секції „Hardware Control”.

Заступник
директора
ОГЦПОВ

**Галюткіна
Валентина
Василівна**

Еколого-натуралістичний підрозділ очолює заступник генерального директора Галюткіна В.В. За вагомих внесок у забезпечення розвитку освіти, високий професіоналізм та багаторічну сумлінну працю неодноразово нагороджувалась грамотами обласного управління освіти і науки, Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, нагрудним знаком „Відмінник освіти України” в 2010 році.

Підрозділ починає свою історію у весни 1931 р., коли у затишному районі м. Одеси „Аркадія” запрацювала агро-біологічна база Одеської дослідної педагогічної станції. З часом її реорганізували у міську СЮН, а з 1938 р. – в Одеську обласну станцію юних натуралістів, яка стала організатором проведення натуралістичної та природоохоронної роботи в області. Юннати Одещини займались практичною та дослідницькою роботою і свої досягнення з дослідницької роботи в 1940 р. представляли на ВДНГ в Москві. У роки Великої Вітчизняної війни мирна, творча праця юннатів була тимчасово призупинена. Матеріальна база станції юннатів зазнала величезних втрат та вже в перший місяць визволення міста від фашистських загарбників 26 травня 1944 р. обласна станція юних натуралістів відновила свою діяльність, заняття десяти гуртків відвідували 213 учнів. Прізвища директорів довоєнного часу, на жаль, не відомі у зв'язку з знищенням архівних документів. У післявоєнні роки відроджував роботу обласної СЮН директор Вигуржинський М.І., який працював по 1964

р. Надалі заклад почергово очолювали Орлова В., до квітня 1969 року; Суміна І.В., до лютого 1973 р., Плечкіна Т.Е., до червня 1978 р., Кагач З.Г. до вересня 1995 р., Лютенко Л.М. до серпня 1997 р. Ціла плеяда педагогів-новаторів сприяла становленню, розвитку, творчому піднесенню обласної СЮН сьогодні еколого-натуралістичного підрозділу. З теплим почуттям згадуємо одного з перших директорів Вигуржинського М.І., який відновлював роботу станції юннатів в післявоєнні роки, Кагач З.Г., Відмінник освіти України, в період керівництва якої були втілені новітні перспективні методи і форми екологічної освіти і виховання учнівської молоді. У 1977 році, з метою координації природоохоронної та дослідницької роботи старшокласників, створено обласний координаційний центр, в склад якого увійшли провідні вчені ВУЗів, НДУ, відомі практики в галузі сільського господарства та охорони природи. Протягом багатьох років вчений-селекціонер, академік ВАСГНІЛ, Лауреат Ленінської та Державної премії СРСР, член Європейської асоціації селекціонерів, Герой Соціалістичної Праці, завідуючий відділом селекції пшениці ВСГІ Кириченко Ф.Г. підтримував тісний зв'язок з юними дослідниками Одещини. На добру згадку про творчу співпрацю з ними, один з сортів озимої твердої пшениці Кириченко Ф.Г. назвав „Юннат Одеський”. У 1994 році СЮН реорганізована в Одеський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

На території підрозділу розкинувся старовинний, унікальний парк, територія якого з 1997 р. одержала заповідний статус: парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва „Юннатський”, що включає дендропарк, з 75 видами деревно-чагарникових рослин; навчально-дослідні ділянки; оранжерею з кімнатними рослинами; живий куточок; акваріумну та майстерню юних художників-натуралістів-керамістів. Сьогодні у підрозділі діють два відділи: еколого-біологічний (завідувачка Чвікова Л.В.), екологічного землеробства (завідувачка Лешишак В.В.), працюють 27 педагогічних працівників, кожен з яких має вищу педагогічну освіту, з них 6 науковців, 5 педагогів – Відмінники освіти України. Щорічно в закладі організовано діяльність 52-54 дитячих еколого-натуралістичних об'єднань, якими охоплено біля 670 юннатів.

Педагогічний колектив еколого-натуралістичного підрозділу Одеського обласного гуманітарного Центру знаходиться у постійному пошуку нових сучасних форм і методів навчально-виховної та методичної роботи.

Він працює над обласним навчально-виховним проєктом „Календар екологічних свят” по вихованню екологічної культури та свідомості через позитивні емоції, через свято. Проєкт направлений на організацію роботи з закладами освіти облас-

ті. Впровадження проекту у роботу закладів освіти області проходить через організацію системи методичної роботи (семінари, семінари-тренінги, координаційні методичні наради, підготовка та розповсюдження методичних розробок, тощо). Він сприяє формуванню системи еколого-натуралістичної позаурочної та позашкільної роботи в закладах освіти області, об'єднує зусилля педагогів області щодо формування у школярів позитивного відношення до участі у природоохоронній роботі, освітніх проектах, зацікавлює в одержанні додаткової біологічної освіти. Проект відзначено Дипломом обласного ярмарку педагогічних ідей та технологій 2007 року.

Другий інноваційно-освітній проект „Застосування особистісно орієнтованих педагогічних технологій у позашкільній освіті” направлений на удосконалення форм, методів, педагогічних технологій безпосередньо у навчально-виховному процесі гуртків та творчих об'єднань підрозділу. До методичного супроводу проекту входять: приклади розробок педагогічних завдань, авторські та експериментальні програми гуртків початкового, основного та вищого рівня, методичні рекомендації по впровадженню програм у роботу позашкільних закладів, аналіз впровадження проекту у роботу еколого-натуралістичного підрозділу Центру (відзначено авторським свідоцтвом № 12 обласного ярмарку педагогічних ідей та технологій 2009 року). Інновацією проекту є розробка кожним педагогом своєї задачі в рамках загальної методичної теми та впровадження її у навчально-виховну роботу гуртків, що сприяє удосконаленню навчально-виховного процесу та направлення його на особистість учня. Педагогічні задачі враховують вік учнів, мету та завдання програми гуртка. Так, на початковому рівні, відбувається індивідуалізація навчання у гуртках. На основному рівні реалізується принцип цілісного навчально-виховного процесу, який передбачає органічне поєднання навчальної, практичної та дослідницької роботи. На вищому рівні впроваджується використання методів продуктивного навчання, спільне оволодіння педагогами і учнями процесом навчання, реалізація в навчальному процесі механізму взаємо-обміну між викладачами й учнями. Робота педагогів підрозділу по підсумках Всеукраїнської виставки 2010 року, відзначена Дипломом у номінації „Механізм інтеграції науки і освіти у позашкільному навчальному закладі”

ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

36003 м. Полтава, пров. Госпітальний, 10. Тел. (05322) 7-41-24.
E-mail: ekocentrpl@mail.ru. Сайт: www.ekocentrpoltava.ucoz.com

Директор
Полтавського
ОЕНЦУМ

**Бедніна
Віталій
Григорович**

Полтавська обласна станція юних натуралістів (нині Полтавський обласний ЕНЦУМ) була створена 13 травня 1946 року на підставі спеціального листа Державної штатної комісії за № 7-2953 від 13 травня 1946 року і почала працювати як самостійний позашкільний заклад. Першим її директором - Є.С. Грінман. Станції було виділено приміщення по пров. Важничому (у 1958 році перейменовано на Госпітальний) і земельну ділянку: сад-1га, навчально-дослідні ділянки-4га.

На початку 90-х років обласну станцію юних натуралістів реорганізовано в еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.

З 1 вересня 1994 року директором Полтавського обласного ЕНЦУМ призначений Бедніна Віталій Григорович, який працює на даній посаді до цього дня.

Бедніна Віталій Григорович народився 03 травня 1964 року. У 1986 році закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут за спеціальністю «Вчений агроном». Після служби у лавах Радянської Армії, з 1987 по 1990 рр., працював в сільськогосподарському підприємстві на посаді старшого агронома. По 1993 р. працював у школі-інтернаті № 1 міста Полтави на посаді вчителя біології та вихователя і паралельно навчався на заочному відділенні Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка, де одержав спеціальність «Вчитель біології».

У 1994 році працював на посаді інспектора-методиста управління освіти Полтавської обласної державної адміністрації.

З 01 вересня 1994 року і по цей час працює директором Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Полтавської обласної ради.

Віталій Григорович зарекомендував себе як кваліфікований спеціаліст, професійний, творчий, вдумливий керівник. Педагогічну систему в закладі базує на умінні виявити на ранньому етапі навчання схильність вихованців їх інтереси, природні завдатки не тільки обдарованих дітей, а й дітей із середніми здібностями.

Бедніною Віталієм Григоровичем проведено ряд заходів, які сприяли розвитку закладу та розширенню напрямків методичної, навчальної та координаційної роботи центру.

За період роботи Бедніни В.Г. на посаді директора:

- створено обласну заочну біологічну школу з метою залучення дітей сільської місцевості до науково-дослідницької роботи. Школа працює з 2000 року. За час її роботи випускниками школи стали 830 дітей;

- створено Шишацьку та Полтавську районні філії Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді з метою розширення мережі позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування та збільшення охоплення дітей позашкільною освітою;

- створено відділ біології та методичної роботи з метою розширення напрямків діяльності закладу;

- налагоджено видавництво інформаційно-методичного вісника з метою розповсюдження серед закладів освіти області необхідної методичної інформації;

- відкрито обласний дитячо-юнацький оздоровчий табір «Еколог» як територіально відокремлений підрозділ Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді з метою оздоровлення обдарованих дітей та дітей-сиріт. За період з 2005 по 2010 роки оздоровлено 3550 дітей;

- організовано проведення обласних екологічних експедицій «Чиста хвиля» на байдарках ріками та водосховищами Полтавської області з метою зацікавлення підростаючого покоління екологічними проблемами та збору наукового матеріалу для проведення науково-дослідницької роботи. Протягом 1995-2010 років в експедиції взяли участь 293 учні;

- організовано роботу польових екологічних практик у формі наметових містечок на природоохоронних територіях Полтавщини з метою закріплення теоретичних знань слухачів обласної заочної біологічної школи та членів наукового товариства учнів Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. За період з 2001 по 2010 роки практику пройшли 760 юних науковців;

- створено навчальну пасіку та кабінет-майстерню з метою профорієнтації вихованців центру та організації науково-дослідницької роботи з бджільництва.

Колектив закладу працює у творчому пошуку, реалізуючи здібності і відкриваючи таланти кожного вихованця.

Почесні звання: Почесна Грамота Міністерства освіти України (1994 р., № 304); Нагрудний знак «Відмінник освіти України» (1998 р., посвідчення № 34207); Почесна Грамота Міністерства освіти України (1999 р., № 52726); Почесна Грамота Полтавської обласної державної адміністрації (2004 р.); Грамота Полтавської обласної ради (2005 р.); Почесна Грамота Кабінету Міністрів України (2006 р., протокол № 8); Почесна Грамота Полтавської обласної ради (2009 р.); Нагрудний знак «А.С.Макаренко» (2010 р., посвідчення № 14108).

На сьогодні при Полтавському обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді працюють три відділи: відділ біології та методичної роботи, відділ екології та охорони природи, відділ сільського господарства. Працюють 37 педагогів, з них 4 – кандидати наук та 5 – Відмінники освіти України.

У структурі центру працює два відокремлених підрозділи: обласний дитячо-юнацький оздоровчий табір «Еколог» (с. М.Млини Зіньківського району) та Шишацька філія, яка працює на базі Шишацької спеціалізованої школи ім. В.І.Вернадського.

Мережа позашкільних закладів еколого-натуралістичного спрямування Полтавської області є однією з найбільших в Україні і включає в себе Кременчуцьку, Лубенську, Миргородську міські, Глобинську, Миргородську, Карлівську, Новосанжарську, Пирятинську, Хорольську, Котелевську, Чорнухинську районні станції юних натуралістів, на базі яких працюють близько 450 гуртків, в їх складі понад 6000 учнів.

З 01 вересня 2010 року на базі Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді організовано діяльність 83 творчих учнівських об'єднання, якими охоплено 1211 учнів.

Частина гуртків працює на базі дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів області, дитячо-юнацьких клубів за місцем проживання, шкіл-інтернатів обласного підпорядкування.

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД „СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ” РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

33028 м. Рівне, вул. В. Чорновола, 79-Б. Тел. (0362) 23-01-49.
E-mail: rivneosun2007@ukr.net. Сайт: www.rivneosun@rv.ua

Директор
комунального
закладу
„Станція юних
натуралістів”
Рівненської
обласної ради

**Остафійчук
Тетяна
Василівна**

**Пам'ятати минуле -
Щоб мати майбутнє...**

Натуралістична робота на Рівненщині бере свій початок з перших повоєнних років.

У квітні 1945 року створюється Рівненська обласна дитяча, а в м. Дубно – міська технічна і сільськогосподарська станції (перший директор обласної

дитячої станції – Головченко Людмила Євгенівна).

Один з перших гуртків юних натуралістів був організований заслуженим вчителем УРСР І.Ф. Кулішем у Рівненській середній школі № 6.

З часом обласну дитячу технічну і сільськогосподарську станцію було реорганізовано на два окремі заклади. А з 1952 р. Рівненська обласна станція юних натуралістів почала функціонувати як окрема структура.

У 1959 році обласна станція юних натуралістів отримала нове приміщення по вул. Тополевій (17 Вересня, В.Чорновола), 79-Б, площею 14 кв.м. Загальна земельна ділянка 16 га, в т.ч. – 12,5 га саду. За цією адресою заклад працює вже понад 50 років.

Приміщення станції юних натуралістів до сьогодні дивує відвідувачів своєю архітектурою. Ця будівля має свою історію.

В 1901 році до м. Рівне приїжджає працювати приватно-практикуючий лікар Сегал Меєр Янкевич. На вул. Поштової, 11 (центральна частина міста) він мав приватну лікарню. На першому поверсі лікар приймав хворих, а на другому жив сам із сім'єю. Згодом, на вул. Тополевій, 79 (сьогодні вул. В.Чорновола) він звів замський будинок і заклав великий сад. Сім'я Сегала проживала тут до початку війни.

У 1959 році на Станції функціонувала лише одна теплиця площею 50 кв.м. У 1963 р. збудовано другу - площею 200 кв.м. У 1998 р. введено в дію третю теплицю. Сьогодні площа тепличного господарства складає 400 кв. м.

Весною 1961 року на ділянках, що пустували, було висаджено молоді липи, клени, закладено шкільку плодкових дерев із дичок, принесених з лісу. Цю справу започаткували учні першого післявоєнного випуску, і вона стала гарною традицією для випускників наступних років – залишати „зелені пам'ятки” на згадку про себе.

За останні роки матеріальна база комунального закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради поповнилась новими технічними засобами навчання, відремонтовано усі теплиці, центральний та лабораторний корпуси.

З 2002 року за угодою про співпрацю між Рівненським державним гуманітарним університетом і Станцією юних натуралістів заклад стає навчально-науковою виробничою базою для проведення лекційних, практичних, семінарських та лабораторних занять зі студентами.

З жовтня 2009 року Рівненську обласну станцію юних натуралістів перейменовано в комунальний заклад “Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради.

Сьогодні комунальний заклад “Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради розташована в межах міста Рівного на площі 7,84 га. Із цієї площі 6,5 га займають навчально-дослідні земельні ділянки, що включають плодovий сад, ягідник, виноградники, квітники, дендропарк, відділки овочевих та плодovих культур, ділянки лікарських рослин, колекційні ділянки багаторічних квіткових рослин, пасіку.

На базі Станції юних натуралістів організовано роботу таких відділів: інформаційно-методичного (завідувач Бобровська В.А.), організаційно-масового (завідувач Шехтер Л.М.), біології і сільського господарства (завідувач Іванютенко Л.В.), екології і квітництва (завідувач Катюха В.В.), працює 21 педагог, 20 з яких мають вищу освіту, 3 педагоги-Відмінники освіти України.

Заняття гуртків проводяться у 16 кабінетах: 2 куточки живої природи; кабінети лікарських рослин, біології, сільського господарства та квітництва; лабораторія агрохімічних досліджень; фітотівальня; майстерня народних ремесел. У кабінеті педмайстерності проводяться семінари для курсантів, керівників гуртків, вчителів біології, заступників директора з виховної роботи.

У кімнаті народознавства „Берегиня” зібрано старовинний український одяг та предмети народного вжитку, оформлено куточок бережливого ставлення до хліба.

Лекційна зала вміщує бібліотеку на 2000 примірників, відеотеку з 29 відеофільмів еколого-натуралістичної тематики.

У майстерні народних ремесел працюють гуртки лозоплетіння та розпису тканини, а в майстерні пасічника виготовляють нові вулики, рамки, проводять дослідження юні бджоларі.

Обладнана актовa зала, де проходять масові натуралістичні заходи та під час обласних змагань оформляються тематичні виставки.

У закладі працює 66 гуртків, творчі об'єднання, клуби, в яких навчається 1005 учнів.

Серед колишніх юннатів Рівненської області - вчені, вчителі, в їх числі три керівники гуртків, що працюють зараз, заступник директора з навчально-виховної роботи Довгалюк Л.П. та нинішній директор Станції юних натуралістів Остафійчук Т.В., яка обіймає цю посаду з 2001 року.

Остафійчук Тетяна Василівна народилася 9 грудня 1956 року в м. Рівному. У 1963-1973 роках навчалась в середній загальноосвітній політехнічній школі № 6 м. Рівного. З 1974 по 1979 рік - студентка природничого факультету Тернопільського державного педагогічного інституту. Після закінчення ВУЗу, з 1979 року працювала вчителем біології середньої школи № 23 м. Рівного.

В 1991 році Тетяні Василівні присвоєно звання “Старший вчитель” та нагороджено грамотою міського відділу народної освіти за творчий підхід до організації навчально-виховного процесу. З 1991 року по 1996 рік - вчитель біології Рівненської загальноосвітньої школи № 27 та методист інформаційно-методичного центру відділу освіти м. Рівного. В 1992 р. їй було встановлено кваліфікаційну категорію “спеціаліст вищої категорії” та присвоєно педагогічне звання “Вчитель-методист”.

В 1997 р. Остафійчук Т.В. нагороджена Дипломом Міністерства освіти України з присвоєнням звання “Лауреат Всеукраїнського конкурсу “Учитель року-1997” в номінації “Біологія” та знаком “Відмінник освіти України”. В цьому році отримала звання “Соросівський учитель”.

У 1998 році закінчила курси перепідготовки Рівненського інституту підвищення кваліфікації педагогічних кадрів і було їй присвоєно кваліфікацію Менеджер освіти”. В 2002 р. нагороджена Грамотою Міністерства освіти України.

З грудня 2001 р. — директор Рівненської обласної станції юних натуралістів.

У 2004 році нагороджена Почесною грамотою Рівненської обласної ради. У 2005 році отримала Подяку Кабінету Міністрів України.

З 2003 року – викладач кафедри екології психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету; член Всеукраїнської екологічної ліги, координатор обласної організації Всеукраїнської дитячої спілки „Екологічна варта”, член Громадської ради, яка діє при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Рівненській області.

Є автором методичних посібників: „Концепції сучасного природознавства”, “Шкільний курс біології з методикою викладання”, програми курсу та методичного посібника “Основи натуралістичної роботи в загальноосвітньому та позашкільному навчальному закладі”.

За результатами участі у Всеукраїнському конкурсі відкритого Рейтингу якості позашкільної освіти “Золота когорта позашкільників”, Рівненська обласна станція юних натуралістів отримала Диплом Лауреата рейтингу.

Формування екологічної свідомості людини відбува-

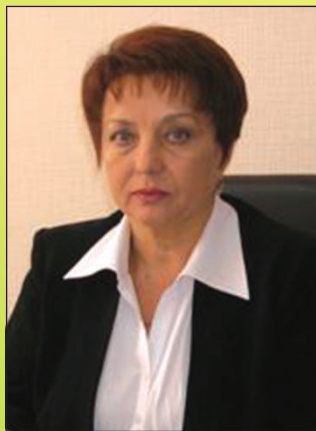
ється упродовж всього життя, на всіх сходинках освіти – від дитячого садка до середньої та вищої школи. На Рівненщині важливу роль у цьому відіграє комунальний заклад „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради.

СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА РОБОТИ З ТАЛАНОВИТОЮ МОЛОДДЮ

40007 м. Суми, вул. Августовська, 14 А. Тел. (0542) 33-11-85.
E-mail: center@ukrpost.net. Сайт: www.ocpo.sumy.ua

**Тихенко Лариса
Володимирівна,**

директор
Сумського ОЦПО
та РТМ, кандидат
педагогічних наук,
заслужений
працівник освіти
України

Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю створено в 1997 році.

На сьогодні – це комплексний, багатoproфільний позашкільний навчальний заклад, організаційний, координаційний і методико-інформаційний центр навчально-виховної роботи з дітьми та учнівською молоддю області.

У закладі створено власну соціально-педагогічну модель, в основу якої покладено принципи комплексності, інтеграції змісту форм і методів навчально-виховної та організаційно-методичної роботи; сформовано функціональну структуру, що складається з десяти навчально-виховних відділів, а саме: раннього творчого розвитку дитини, художньо-естетичного виховання, екскурсійно-краєзнавчий, спортивно-туристський, еколого-натуралістичний, декоративно-ужиткового мистецтва, техніко-технологічний, пошуково-дослідницької роботи учнівської молоді, організаційно-масової роботи, координації

діяльності пересувного позашкільного навчального закладу; методичної та психологічної служб, територіального відділення МАН України, 6 обласних профільних шкіл.

У гуртках та інших творчих об'єднаннях 110 профілів щороку позашкільну освіту здобувають близько п'яти тисяч дітей та учнівської молоді.

Навчально-виховний процес забезпечують 136 педагогів, з яких: 10 – нагороджено нагрудним знаком МОН України „Відмінник освіти України”, 3 – нагрудним знаком МОН України „Софія Русова”. З 24 методистів мають вищу категорію – 4, першу – 10. Звання „Керівник гуртка – методист” присвоєно 5 педагогам.

З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти школярів з сільської місцевості з січня 2007 року в області працює пересувний позашкільний навчальний заклад, який є структурним підрозділом Центру, завдяки чому щороку близько 2000 учнів сільських шкіл залучаються до різноманітних форм навчально-творчої діяльності за основними напрямками позашкільної освіти.

Упродовж трьох останніх років на базі Центру проведено 11 всеукраїнських методико-педагогічних заходів і масових заходів для учнівської молоді. У 2009 року на базі Центру відбулася Міжнародна науково-практична конференція „Позашкільна освіта: стратегія, інновація, практика”.

Координаційним центром еколого-натуралістичної, природоохоронної, пошуково-дослідницької роботи з біологічних дисциплін у загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних навчальних закладах області є еколого-натуралістичний відділ Центру (завідувач відділом Гайкова Наталія Миколаївна).

У відділі щорічно організовується робота понад 60 творчих учнівських об'єднань 22 еколого-натуралістичних профілів початкового, основного та вищого рівнів. Це гуртки „Юні знавці лікарських рослин”, „Юні екологи”, „Юні садівники”, „Юні виноградари”, „Природа і фантазія”, „Флористика та фітодизайн”, „Фітодизайн та аранжування квітів”, „Осно-

ви біології”, “Юні акваріумісти”, “Юні фізіологи рослин”, “Основи ландшафтного дизайну”, “Екологія Сумщини”, “Юні любителі домашніх тварин”, “Юні кінологи”, “Юний орнітолог”, “Юні квітникарі-аранжувальники”, “Юні бджолярі”, “Юні друзі природи”, “Юні валеологи”, “Юні картоплярі”, гурток біоіндикації; обласна заочна школа флористики та фітодизайну; школа раннього творчого розвитку дитини “Сонечко”.

Гуртковою роботою охоплено близько 1000 дітей та учнівської молоді.

Пошуково-дослідницьку, природоохоронну та суспільно-корисну роботу юннати проводять у відділках НДЗД: квітково-декоративному та парниково-тепличному комплексах, відділках лікарських і рідкісних рослин, плодово-ягідному, виробничому, колекційному, дендрологічному та зоолого-тваринницькому; куточку бережливого ставлення до хліба.

Формування навичок екологічно доцільної поведінки учнівської молоді проектується шляхом безпосередньої участі гуртківців у масових заходах екологічного змісту. Традиційно у відділі проводяться тематичні заходи “Свято врожаю”, “День зимуючих птахів”, “День зустрічі птахів”, “День Землі”, “День захисту дітей”, тижень екології; тематичні виставки “Природа і фантазія”, “Ходить гарбуз по городу”, “Замість ялинки – букет”, “Великоднівні композиції”, “Весняне розмаїття” тощо.

Невід’ємною частиною екологічної освіти та виховання є оздоровча робота. Щорічно влітку на базі відділу діє профільний оздоровчий табір „Юннат”. Упродовж оздоровчо-виховного семестру працює клуб „Юннат”. Метою його

діяльності є залучення різновікової учнівської молоді до участі у короткострокових оздоровчо-виховних проектах „За здоровий спосіб життя”, „Птах року”, „Цілющий скарб”, „Альпінарій”, „Подорож у світ сухих рослин”, „За скляним

берегом”, „У світі невидимок”, „Краса живої квітки” тощо. У рамках реалізації проектів передбачається проведення тренінгових занять, годин спілкування, рольових ігор, тематичних екскурсій, вікторин, конкурсів, рухливих ігор на свіжому повітрі, презентаційних заходів, свят, майстер-класів, занять у фітобарі тощо.

Партнерами Центру в проведенні обласних методико-педагогічних заходів, масових заходів з учнівською молоддю є вищі навчальні заклади міста, обласне управління лісового та мисливського господарства, Національний природний парк „Деснянсько-Старогутський”, громадські організації, які опікуються проблемами екології та раціонального природокористування.

На базі Національного природного парку “Деснянсько-Старогутський” щорічно під час III оздоровчо-виховного семестру працює обласна еколого-красознавча експедиція “Деснянські зорі”, за наслідками участі в якій вихованці готують пошуково-дослідницькі роботи, захищають їх під час науково-практичних конференцій, конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Очолує педагогічний колектив обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю Лариса Володимирівна Тихенко. Досвідчений керівник, мудрий наставник, вона проводить цілеспрямовану роботу з реформування позашкільної освіти. Завдяки її зусиллям в області збережено мережу позашкільних навчальних закладів, проводиться системна робота щодо зміцнення їх матеріальної бази, удосконалення програмно-методичного забезпечення, а 2008 рік відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації було оголошено в області Роком позашкільної освіти.

Вона є ініціатором розроблення обласної програми розвитку позашкільної освіти, проведення науково-методичних досліджень з проблем організації діяльності Центру як обласного комплексного багатопрофільного позашкільного навчального закладу. Автор багатьох науково-методичних матеріалів з проблеми формування творчих здібностей дітей та учнівської молоді в умовах позашкільних навчальних закладів. Нею у співавторстві підготовлено методичний посібник „Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в освітньо-виховній системі „Мала академія наук України”, навчально-методичні посібники „Дослідницька робота школярів з біології”, „Позашкільна освіта і виховання”.

Цілеспрямована діяльність педагогічного колективу під керівництвом Л.В. Тихенко високо оцінена на державному рівні. Центр уключено до переліку найбільших позашкільних навчальних закладів держави, визначено переможцем Всеукраїнського рейтингу „Золота когорта України”, а його директора

нагороджено орденом княгині Ольги III ступеня.

У 2009 році за значний внесок у розвиток позашкільної освіти, високі досягнення в праці та вихованні молоді, ініціативність і творчі здобутки трудовий колектив ОЦПО та РТМ нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Педагогічний колектив закладу впевнено дивиться в майбутнє, прагне сформувати для підростаючого покоління Сумщини такий освітній простір, у якому кожна дитина зможе знайти своє місце та реалізувати свій творчий потенціал.

**Творче кредо педагогічного колективу Сумського ОЦПО та РТМ
„Талановитий педагог – талановитий вихованець!“**

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ШКОЛА ЛЮБОВІ ДО ПРИРОДИ, ПРАЦІ ТА КРАСИ

46006 Тернопільська область. м. Тернопіль, вул. Микулинецька, 21.
Тел/факс (0352) 25-05-46. E-mail: ecocentr_ter@ukr.net. Сайт: www.ecocentr.com.ua

Директор
Тернопільського
ОЕНЦ

Герц
Іван
Іванович

З метою надання допомоги навчальним закладам в організації натуралістичної роботи першого вересня 1948 року в м. Заліщики Тернопільської області було створено обласну станцію юних натуралістів.

На початку 1954 року обласна станція юннатів була переведена в м. Тернопіль.

У 1981 році обласну станцію юних натуралістів очолив Герц Іван Іванович – заслужений працівник освіти України

Герц Іван Іванович народився 1 січня 1947 р. в с. Лохово Мукачівського району Закарпатської області. Після закінчення місцевої середньої школи в 1965 р. поступив на природничий факультет Кременецького педагогічного інституту, який закінчив у 1970 р. (1969 р. Кременецький педагогічний інститут переведено до м. Тернополя).

З 1970 по 1971 роки працював вчителем біології і хімії Нижньоворітської школи-інтернату Воловецького району Закарпатської області. До 1980 року вчитель біології ЗОШ №

16 м. Тернополя з 1982 р. – директор Тернопільської обласної станції натуралістів.

Відзнаки та нагороди: Грамота Тернопільської обласної ради; Грамота Тернопільської облдержадміністрації; Грамоти управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації; Нагрудний знак „Відмінник освіти України” (1986 р.); Заслужений працівник народної освіти України (1996 р.); подяка Кабінету Міністрів України (2000р.) Грамота Верховної ради України (2010 р.).

Герц І.І. є автором методичних посібників: „Біотика”, „Основи екології”, „Екологія – перехрестя наук”, „Червона книга Тернопільщини (Рослинний та тваринний світ)”.

В 1965 році обласна станція юннатів була нагороджена тоді найвищою урядовою нагородою - Грамотою Президії Верховної Ради України за досягнуті успіхи в навчально-виховній і дослідницькій роботі з біології та сільського господарства.

Значні зміни в юннатівському руху на Тернопіллі відбулися при встановленні незалежності України. У 1993 році обласну станцію юних натуралістів перейменовано в обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Важливою віхою в розвитку позашкільної освіти стало прийняття Верховною Радою України Закону України „Про позашкільну освіту”.

Подальші перспективи розвитку системи позашкільної освіти широко дискутуються та пов'язуються з розвитком інноваційної економіки. Ідеї педагогічної спільноти знайшли відображення в Концепції державної цільової програми розвитку позашкільної освіти України на період до 2014 року.

В програмі, зокрема, зазначено, що нові умови ринкових відносин, соціальні та економічні реформи, демократизація суспільства та гуманізація освіти визначають сутність позашкільної освіти, яка полягає у створенні сприятливих умов для творчої діяльності дітей та підлітків, забезпеченні змістовного дозвілля. Зміст позашкільної освіти ґрунтується на принципах гуманізму, демократизму, єдності загальнолюдських і національних цінностей, безперервності, наступності, багатокладності й варіативності, добровільності, доступності та практичного спрямування.

Незважаючи на соціально-економічні труднощі, в області в основному збережена мережа позашкільних навчальних закладів, їх кадрове забезпечення. Сьогодні в області діє 6 позашкільних установ еколого-натуралістичного спрямування, зокрема: Тернопільський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, Скала-Подільський дитячий парк Борщівського району, Козівський дитячий парк „Лісова пісня”, Бережанський районний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, Зборівський районний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Ланівецька комунальна районна станція юних натуралістів. Щорічно

понад 2 тисячі школярів відвідують навчальні лабораторії профільних позашкільних закладів.

Важливе місце в роботі облогоцентру займає екологічна освіта з огляду на те, що ООН оголосила 2005-2014 роки Десятиліттям освіти для сталого розвитку. Беручи участь у міжнародних, всеукраїнських, та регіональних природоохоронних проєктах юні екологи краю вивчають об'єкти і явища живої природи, а їх педагоги дбають про формування у них навичок у визначенні видів рослин і тварин, закріплення на практиці шляхів впливу людини на довкілля, створення екологічних стежок, які ознайомлюють школярів з найтипівішими та реліктовими для конкретної місцевості природними ландшафтами, пам'ятками природи, а також характерами прояву антропогенного впливу на природне середовище.

Структура Центру: директор, заступник директора з навчальної роботи, заступник директора з виховної роботи, заввідділами організаційно-масової, та методичної роботи, три методисти.

Творчими об'єднаннями охоплено понад 900 юннатів ЗОШ м. Тернополя, Тернопільського та Зборівського районів, а також шкіл-інтернатів.

Навчальний процес забезпечують 19 педагогічних працівників. Зокрема: один - заслужений працівник освіти України, сім – відмінників освіти України, сім працівників відзначено грамотами управління освіти і науки облдержадміністрації та обласної ради.

Навчально-матеріальну базу обласного еколого-натуралістичного центру складають: навчальний корпус (7 лабораторій), Зимовий сад (понад 200 видів рослин), акваріумний клуб (25 видів риб та понад 70 видів водних рослин), теплично-парникове господарство (дві теплиці площею 380 кв м, парники – 90 кв. м), навчально-дослідна земельна ділянка площею 1,1 га, крільчатник з вольєрою.

Обласний екоцентр організовує та координує роботу навчальних закладів, щодо природоохоронної та агро-біологічної дослідницької роботи.

Навчальні заклади області є активними учасниками, міжнародних, всеукраїнських та регіональних конкурсів, акцій, виставок.

Облогоцентр плідно співпрацює з державними, громадськими природоохоронними організаціями, а також з вищими навчальними закладами області. Зокрема: Тернопільським державним педагогічним університетом ім. Володимира Гнатюка – проєкт „Біотика: педагогічний аспект”, Тернопільським національним технічним університетом імені Івана Пулюя – проєкт „Вплив режиму освітлення на сільськогосподарські культури”.

Основні напрямки роботи Тернопільського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді:

- розвиток здібностей та обдарувань учнівської молоді, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні;

- оволодіння вихованцями знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів;

- здійснення інформаційно-методичної та організаційно масової природоохоронної роботи.

Серед пріоритетів в найближчій перспективі навчальний позашкільний заклад працюватиме над розробкою положення про науково-навчальний парк „Практикум учнівської та студентської молоді”.

Цей проєкт є інноваційним освітнім середовищем, яке надає широкі можливості для залучення учнівської та студентської молоді до науково-дослідницької діяльності в рамках концепції безперервної освіти: учень-студент-науковець.

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ ВІДДІЛ ПРИКЛАДНОЇ БІОЛОГІЇ

61000 м. Харків, вул. Сумська 37, к. 11. Тел: +38(057) 700-38-41, тел/факс: 700-38-42.
E-mail: obl.dvorec.kharkov@gmail.com, first_palace@mail.ru.

Директор
Харківського
ОПДЮТ

**Макесв
Михайло
Васильович**

У 1930 році відкрита перша районна станція (Вовчанський район). Першим директором призначено Пономаренко І.С. 1939 року відкрито обласну станцію юннатів (одноповерхове приміщення, 12 га землі). У 50-60 рр. директором працював Л.С. Решетняк. У 80-90рр. облСЮН, як методичний центр, як навчально-виховний заклад здійснює організаційно-координуючу діяльність, спрямовану на розвиток природоохоронної, натуралістичної, дослідницької роботи. У 1997 році облСЮН реформовано, а виконання її функцій покладено на Харківський обласний палац дитячої та юнацької творчості.

В області діють 3 міські СЮН, 2 районні та 1 селищна СЮН, Чугуїнській будинок юнацької творчості.

Центром екологічної освіти в області є відділ прикладної біології Палацу. У відділі прикладної біології в 67 гуртках

отримують екологічну освіту більш 612 дітей віком від 5 до 18 років за 13 профілями.

З творчими виступами по м. Харкову та області віддає цирк „Ноев ковчег” відділу прикладної біології Палацу, де виступають дресировані тварини. Також у відділі опановується новий напрям в роботі – зоотерапія, над чим працюють колективи конярів та юних фермерів та діє контактний зоопарк.

Відділ прикладної біології співпрацює з Харківським державним зоопарком з напрямку біоетичного виховання школярів, спільно з НГО „Екоцентр” проводить обласну акцію „Діти-дітям”, в рамках якої юннати проводять екскурсії для дітей інвалідів, вирощують розсаду квітів, декоративних кущів і передають її для озеленення Харківського обласного будинку № 1, Харківського обласного інтернату №4, військового шпиталю для ветеранів Великої Вітчизняної війни.

З метою активізації творчої праці педагогів, вдосконалення дослідницької роботи учнів з біології, екології, сільського та лісового господарства з ініціативи Михайла Васильовича Макеева, директора Палацу, у 1999 році було засновано премію ім. Б.М. Якушенка, колишнього завідуючого відділу прикладної біології Палацу, творчого педагога, який все своє життя присвятив вихованню юних дослідників природи.

Макеев Михайло Васильович народився 21 листопада 1950 року.

Після закінчення середньої школи № 83 м. Харкова Макеев М.В. розпочав трудову діяльність слюсарем-електромонтажником Харківського будівного технікуму, потім з 1968 до 1973 року – студент геолого-географічного факультету ХДУ ім. М. Горького, а з 1973 по 1986 роки пройшов шлях від вчителя

географії до організатора позакласної та позашкільної роботи у школах м. Харкова, а з 1986 року – займає посаду директора Харківського Палацу піонерів та ювеніт ім. П.П. Постишева (з грудня 1992р. - Харківського обласного Палацу дитячої та юнацької творчості).

Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості – один із найбільших в Україні комплексних позашкільних навчальних закладів, який 6 вересня 2010 року відзначив своє 75-річчя.

Палац є координатором навчально-виховної, інформаційно-методичної і організаційно-масової роботи районних та міських позашкільних навчальних закладів Харківської області з дванадцяти напрямів позашкільної освіти, а також проведення обласних очно-заочних оздоровчо-масових заходів.

Станом на 1 листопада 2010 року у 329 гуртках та творчих об'єднаннях Палацу займається 5910 вихованців, учнів, слухачів. У Палаці працює 259 працівників, з яких 161 педагог. Педагогічний колектив має високий рівень професійної майстерності: художній керівник Галенко Р.О. та керівник гуртка Садовниченко Ю.О. мають почесні звання „Заслужений працівник освіти України”, Городовенко В.М. - „Заслужений діяч мистецтв”, 53 педагога нагороджені знаком „Відмінник освіти України”; три педагоги мають ступінь доктора наук, 18 – кандидата наук; 5 майстрів спорту України та міжнародного класу.

У 2003 році Палац увійшов до Європейської мережі шкіл сприяння здоров'ю як комплексний позашкільний навчальний заклад.

Високий рівень творчості гуртківців Палацу підтверджується результатами: 4 колективи мають звання „Народний художній колектив”, 7- „Зразковий художній колектив”.

Тільки за останні роки 788 гуртківців взяли участь у 56 міжнародних, всеукраїнських та обласних масових заходах та отримали найвищі нагороди. Гуртківці підводної спортивної фотографії – єдині в світі, хто вже 9 років поспіль нагороджується Гран-прі Всесвітнього фестивалю підводних зображень (м. Антіб, м. Марсель, Франція). За кількістю призових місць на Всеукраїнському конкурсі-захисті МАН протягом 2005-2009 років Харківське територіальне відділення МАН посідало перше місце в Україні, а в 2010 році - почесне II місце.

Під керівництвом М.В. Макеєва в Палаці започатковано Міжнародний фестиваль дитячого танцю „Весняні барви”, обласні відкриті фестивалі: сучасного мистецтва „Жовтий звук”, дитячої та юнацької творчості „Дивограй”, дитячий фестиваль підводних зображень „Жива вода”; обласні Барабашовські читання, які присвячуються пам'яті видатного українського астронома, академіка М.В. Барабашова, обласний конкурс бізнес-проектів „Власна справа”, фестиваль дитячих театрів моди та модельних агенцій „Модна епоха”.

Михайло Васильович - автор збірників та засновник періодичних видань: „Педмайстерня”, „На допомогу юним дослідникам та винахідникам”, „Технічний вісник”, „Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи”, „Нова хода в нову епоху” (нові технології формування здорового способу життя). У 2002 році він розробив концепцію розвитку Палацу „Екологія співтворчості”, яка діє до 2012 року за напрямками: „Слобожанські обереги”, „Новий хазяїн”, „Людина майбутнього”, за якими працює Палац.

Талановитий педагог своєю професійною майстерністю управлінця сприяє згуртуванню вихователів і дітей в дружню сім'ю; створює умови для розвитку обдарованих, здібностей і талантів не тільки вихованців, а й педагогів Палацу, що сприяє розвитку позашкільної освіти на Харківщині.

Михайло Васильович Макеєв користується великою повагою серед працівників Палацу, гуртківців та їх батьків, пропагує здоровий спосіб життя, дбайливе ставлення до навколишнього середовища, додержується педагогічної етики, поважає гідність вихованців, педагогів. Наставленням та особистим прикладом утверджує повагу до принципів загальнолюдської моралі, культурно-національних, духовних, історичних цінностей України. Постійно підвищує свій фаховий рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру.

Почесні звання: знак “Відмінник народної освіти України” (1992р.); Почесна грамота Харківської обласної державної адміністрації (1995 р.); Подяка голови Харківської обласної державної адміністрації та голови Харківської обласної ради (2000 р.); Медаль учасника ВДНГ (2000 р.); Почесні грамоти Міністерства освіти і науки України (2000, 2002, 2004 рр.); Почесна грамота Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради (2005 р.); Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2006р.); Подяка Міністерства освіти і науки України (2007р.); нагрудний знак „Софія Русова” (2008р. посвідчення № 725).

ХЕРСОНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

73001 м. Херсон, вул. Чайковського, 23 Б. Тел. (0552) 26-42-77.
E-mail: hocentum@rambler.ru. Сайт: www.junnat.kherson.ua

Директор
Херсонського
ОЦЕНТУМ

Палічева
Галина
Віталіївна

Девіз закладу:
**„Формування сучасного екологічного
мислення дитини - як творця майбутнього”**

Для надання методичної допомоги шкільним гурткам, клубам, Палацам піонерів, хатам колгоспних дітей виконавчий комітет Херсонської обласної Ради народних депутатів 8 червня 1945 року прийняв рішення про організацію в м. Херсоні обласної дитячої технічної та сільськогосподарської

станції при обласному відділі освіти. У 1951 року в області пройшов перший зліт юних натуралістів, в якому брали участь 300 юннатів.

15 грудня 1954 року технічну та сільськогосподарську станцію реорганізовано в обласну станцію юних натуралістів. У 2001 році Херсонська обласна станція юних натуралістів отримала назву Херсонський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (ХОЦЕНТУМ).

Значний вклад у розвиток закладу внесли директори: Лисянська Є. Я., Масенко М.І., Чернявська О.С., Пеньковська М.Т., з 1966 року - Реджун К.Н., з 1980 року Біднина А.П., з 1995 року Ухова О.П.

У лютому 2003 року директором закладу призначена Палічева Галина Віталіївна, яка працює на даній посаді на цей час.

Палічева Галина Віталіївна, народилась 15 червня 1959 року в м. Херсоні.

Навчалась у Херсонській середній школі №47, яку успішно закінчила у 1976 році. У 1981 році закінчила Херсонський педагогічний інститут ім. Н.К. Крупської за спеціальністю „Вчитель біології та основ сільського господарства”. Трудову діяльність розпочала вихователем групи продовженого дня у школі №15 м. Херсона. У Херсонському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді з 1987

року працювала на посаді керівника гуртків, з 1996 року – на посаді методиста, у 2002 році отримала кваліфікацію „Методист вищої категорії”, у лютому 2003 року призначена на посаду директора. За час роботи нею впроваджено модель системно-цільового управління закладом, який включає п’ять рівнів: стратегічний, тактичний, технологічний, оперативний, самоврядування, що сприяє формуванню закладу життєвої компетенції.

Під її керівництвом в повній мірі розкрився інтелектуальний потенціал педагогічних кадрів Центру під час реалізації проекту „Екологічна освіта дітей та юнацтва для сталого розвитку степового Причорномор’я”. Проект фінансувався Британським фондом „Довкілля для Європи”. Велику увагу у своїй роботі приділяє підвищенню якості позашкільної освіти. Для розкриття нахилів і здібностей дітей окрім гурткової форми роботи організовано: ентомологічну та гідробіологічну школи, польовий експедиційний практикум на базі Біосферного заповідника „Асканія-Нова” ім. Ф.Е. Фальц-Фейна, Чорноморського біосферного заповідника. За ініціативою Палічевої Г.В. створена та успішно працює обласна координаційна рада з екологічної освіти і виховання. Велику увагу у своїй роботі приділяє зміцненню матеріально-технічної бази Центру, зроблено автономне опалення, проведено капітальні ремонти приміщень, теплиці, працює комп’ютерний клас оснащений радіоінтернетом.

У 2009 році Палічева Г.В. редакцією часопису „Позакласний час” нагороджена дипломом лауреата Всеукраїнського конкурсу-захисту педагогічних проектів організації змістовного дозвілля дітей та учнівської молоді. Нагороджувалась Почесними Грамотами управління освіти і науки Херсонської обласної державної адміністрації, Херсонської обласної ради, Почесною грамотою Голови Херсонської державної адміністрації, Міністерства освіти і науки, нагороджена знаком „Відмінник освіти України”, знаком „Софії Русової”.

Сьогодні в Херсонському обласному Центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді діють два відділи: методичний та організаційно-масовий, працюють 17 педагогічних працівників, кожен з яких має вищу педагогічну освіту, 3 педагоги – Відмінники освіти України.

Організовано роботу 37 дитячих еколого-натуралістичних об’єднань на базі загальноосвітніх закладів міста, школи-інтернату, якими охоплено 521 учень; в області працює 601

гурток еколого-натуралістичного спрямування (8284 дітей).

Центр координує діяльність п’яти районних (Генічеської, Голопристанської, Білозерської, Новотроїцької, Нижньосірогозької) та двох міських станцій (Каховської та Новокаховської) юних натуралістів. ХОЦЕНТУМ є ініціатором проведення в області природоохоронних конкурсів та акцій: „Допоможемо зимуючим птахам”, „Букет замість ялинки”, „Місячник екології”, „Сім перлин Херсонщини”, „Квіти - ветеранам Великої Вітчизняної війни”. Постійне удосконалення інформаційно-методичних зв’язків Центру та закладів освіти області сприяє своєчасній організації та координації Всеукраїнських природоохоронних акцій та конкурсів.

На базі Центру під час зимових та весняних канікул організовано зимовий екологічний майданчик „Сніговичок” та „Весняний марафон”, у літній період навчальну практику для школярів міста та екскурсії до живого куточка, на навчально-дослідну земельну ділянку, музей Хліба.

Систематична та послідовна робота педагогічного колективу Центру по виявленню та підтримці талановитої молоді в галузі природничих та сільськогосподарських наук яскраво показана у високих результатах команди Херсонського хіміко-біологічного відділення Малої академії наук.

Херсонський обласний Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді в 2009 році нагороджений Дипломом лауреата відкритого рейтингу якості позашкільної освіти „Золота когорта позашкільників” серед позашкільних закладів еколого-натуралістичного профілю. У 2010 році заклад відзначено бронзовою медаллю лауреата конкурсу „Інноватика в освіті України” в номінації „Інновація у позашкільних закладах освіти”.

Юннатівський вогник, що запалав одного разу в серцях вихованців Центру, визначив світогляд, професію і подальшу долю багатьох юннатів, серед них – вчені, вчителі біології,

агрономи, зокрема – Ухова О.П. – працювала директором обласної станції юних натуралістів, Гречко О.О., кандидат біологічних наук, Саватєєва О.М. – вчитель біології загальноосвітньої школи №55 міста Херсона та ін.

Творче кредо директора ХОЦЕНТУМ Палічевої Г.В.:
„Центром освіти має бути дитина, її самоцінність, соціальна значущість”

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

29025 м Хмельницький, пров. Шкільний, 8. Тел./факс (0382) 55-14-49; 55-12-14.
Код 00309996 E-mail: hoencum@ic.km.ua, hoencum@ukr.net. Сайт: www.hoencum.km.ua

Директор
Хмельницького
ОЕНЦУМ

**Климчук
Василь
Васильович**

**Про минуле пам'ятати,
Все найкраще зберігати,
Примножувати, розвивати,
Вчитись, вчити, працювати!**

Хмельницький ОЕНЦУМ створений на базі, реорганізованої 19 серпня 1992 року, обласної СЮН (наказ Хмельницького облуправління освіти від 19 серпня 1992 року № 44), яка діяла в м. Проскурові з 01 серпня 1952 року. Згідно рішення Хмельницького облвиконкому від 14 жовтня 1976

року № 280 обласна СЮН отримала приміщення закритої Хмельницької восьмирічної школи № 12, де й розміщується в нинішній час Хмельницький ОЕНЦУМ.

Заклад почергово очолювали: до 1952 року - Поляков З.С., у жовтні 1952р. директором обласної СЮН призначений Криштуль М.П., а у вересні 1953р. - Манюк Д.М., у липні 1954р. - став Шопша С.С., у липні 1962р. - Внуковський А.М., а в січні 1965р. - Холевінська М.Я.

В травні 1970р. директором ОСЮН став Мазурок М.О., який очолював заклад 22 роки поспіль.

В червні 1992 року директором Хмельницької обласної станції юннатів, згодом реорганізованої в Хмельницький обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, призначений Климчук Василь Васильович, який і працює на даній посаді до цього часу.

Климчук В. В. народився 02 вересня 1957 року в с. Вільховець Новоушицького району Хмельницької області. Закінчивши школу в 1974 році, він почав трудову діяльність на різних роботах у місцевому колгоспі ім. Кірова, де й продовжував колгоспну кар'єру в 1978 році після строкової служби.

З 1979 року розпочав навчання заочно в Чернівецькому держуніверситеті на історичному факультеті та педагогічну

діяльність на посаді вчителя фізвиховання, а згодом історії Ставчанської та Бучайської шкіл цього ж району.

Після закінчення університету, Василь Васильович працював директором Шебутинецької 8-річної школи Новоушицького району, а 04 серпня 1986 року був переведений в Хмельницький облвно на посаду інспектора шкіл.

З 22 червня 1992 року він очолив юннатівський рух на Хмельниччині.

За час роботи на посаді директора Хмельницького обласного ЕНЦУМ Климчук В. В. постійно намагався відстоювати інтереси трудового колективу та майно закладу від зазіхань „щирих нових українців“, дбав про збереження і розвиток шкільних навчально-дослідних земельних ділянок, мережі профільних творчих дитячих об'єднань, організацію та результативне проведення еколого-натуралістичної роботи в навчальних закладах області, створення системи екологічної освіти і виховання та формування екологічної культури підрастаючого покоління, впровадження в навчально-виховний процес новітніх технологій і педагогічних інновацій, забезпечення високої результативності та якості методичної праці, своєчасне виконання поставлених завдань, створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання, реформування змісту освіти у відповідності з новою філософією, метою і новими завданнями.

За редакцією та під керівництвом Климчука В. В. підготовлено і надруковано ряд навчально-методичних посібників та методичних розробок з питань екологічної освіти і виховання підрастаючого покоління, дослідницько-натуралістичної і гурткової роботи з учнями та юннатами на шкільних навчально-дослідних земельних ділянках, які отримали високу оцінку науковців та педагогів-ентузіастів юннатівського руху.

За вагомий особистий внесок у забезпечення розвитку осві-

ти, високий професіоналізм та багаторічну сумлінну працю Климчук В.В. неодноразово нагороджувався Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, нагрудними знаками „Відмінник народної освіти УРСР“ в 1991 році та „Відмінник освіти України“ в 2003 році, а в 2006 році - Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Сьогодні в Хмельницькому ОЕНЦУМ діють три відділи: організаційно-методичний, екологічний, біології і сільського господарства, працюють 12 педагогів з вищою педагогічною освітою, 5 з них - Відмінники освіти України.

ХОЕНЦУМ організував діяльність 60 дитячих творчих об'єднань, і створив 20 гуртків на базі кращих шкіл області, якими охоплено 900 юннатів.

Поряд з обласним ЕНЦУМ діють Кам'янець-Подільський МЕНЦУМ, Шепетівський МЦЕНТУМ, Славутський МЦЕНТУМ і Дунаєвецька райСЮН.

У 2009 та 2010 роках Хмельницький ОЕНЦУМ в числі кращих профільних закладів України приймав участь у відкритому національному Рейтинзі якості позашкільної освіти „Золота когорта позашкільників“ і нагороджувався Дипломами лауреата конкурсу.

За останні роки обласним ЕНЦУМ надруковано та безкоштовно передано в заклади освіти області змістовні навчаль-

ні посібники „Риби, земноводні, плазуни і звірі Хмельниччини“, „Птахи Хмельниччини“ та „Річки Хмельниччини“ за редакцією керівника гуртків юних зоологів ХОЕНЦУМ В.Д. Говоруна, „Заповідні перлини Хмельниччини“, „Екологічна освіта на Хмельниччині“, „Червона книга України: рослини Хмельниччини“ та ін.

Навчально-дослідна земельна ділянка Хмельницького ОЕНЦУМ за результатами Всеукраїнського конкурсу-огля-

ду навчально-дослідних земельних ділянок визнана в числі кращих в Україні і у 2010 році, як переможець, отримала від організаторів заходу Диплом I ступеню.

З метою удосконалення ефективності і якості навчально-виховного процесу та забезпечення можливості кожному юннату і педагогу рівного доступу до різних джерел знань, в 2007 році

в закладі створена сучасна інформаційно-телекомунікаційна радіомережа швидкісного безлімітного Інтернету „Unnat - Radio”, розрахована на 50 абонентів, у яку включено всі стаціонарні та 13 портативних комп’ютерів (ноутбуків) „ASUS”.

На базі Хмельницького обласного ЕНЦУМ з 1994 року працює експериментальний майданчик Академії педагогічних наук України з питань науково-методичного забезпечення екологічної освіти і виховання та формування екологічної культури учнівської молоді, а з 2008 року – з питань формування творчої та соціально активної особистості засобами телекомунікаційних проектів у позашкільних навчальних закладах.

Творчу працю педагогів закладу та їх трудові здобутки неодноразово відзначала рядом грамот і дипломів Національна академія педагогічних наук України.

Особливу увагу педколектив приділяє пошуку і виявленню в закладах освіти області обдарованих школярів та юннатів і

залученню їх до науково-дослідницької роботи, регулярному проведенню для них профільних науково-практичних конференцій, досягненню плідної результативності співпраці юних дослідників з науковцями, активній підтримці діяльності педагогів-ентузіастів юннатівської роботи в школах області.

Хмельницький обласний ЕНЦУМ є активним організатором і учасником діяльності Хмельницького територіального відділення Малої академії наук України, ініціатором проведення ряду обласних та Всеукраїнських масових еколого-натуралістичних, природознавчих і природоохоронних заходів.

В 2011 році ХОЕНЦУМ внесено в Книгу пошани „Флагмани освіти і науки України”.

Творче кредо директора Хмельницького ОЕНЦУМ

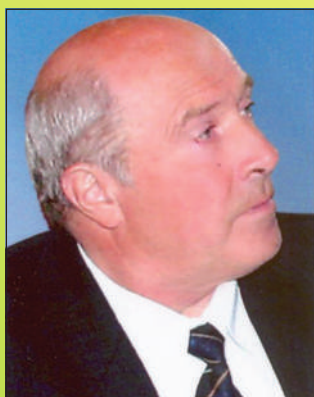
Климчука В.В.:

„Зберегти і примножити ! “

ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

18000 м. Черкаси, вул.Смілянська, 132. Тел. (0472)63-47-28. E-mail: chocentmanum@mail.ru

Директор
Черкаського
ЦЕНТМАНУМ

Козинець
Анатолій
Йосипович

Відлік юннатівського руху ведеться з 1925 року, а його історія на Черкащині починається з дня утворення в січні 1954 року Черкаської області та відкриття в лютому цього ж року обласної станції юних натуралістів. В 2003 році заклад перейменовано в обласний Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, а в 2007 році, згідно рішення Черкаської обласної ради від 22.12.2006 № 6-11, заклад реорганізовано в обласний Центр еколого-натуралістичної творчості, малу академію наук учнівської молоді.

За роки існування позашкільного закладу школи юннатівського гарту пройшли тисячі черкащан. І сьогодні Черкаський обласний Центр еколого-натуралістичної творчості, мала академія наук учнівської молоді, який очолює незмінно ось уже протягом трьох десятиліть Козинець Анатолій Йосипович, є основним соціальним осередком, що реалізує завдання позашкільної еколого-натуралістичної роботи, робить вирішальний внесок у формування екологічної свідомості, екологічного інтелекту, практичних навичок у спілкування з природним і антропогенним середовищем. Центр постійно оновлює зміст і методи проведення еколого-натуралістичної роботи, критично оцінює якісний стан цієї роботи, спрямовує її на самореалізацію та життєствердження особистості кожного учня.

Директор центру Козинець Анатолій Йосипович, народився в 1943 році. З 1959-1961 працював на будівництві. З 1961 - студент природничого факультету Черкаського педагогічного інституту ім. Богдана Хмельницького. Отримав спеціальність вчителя хімії і біології. Педагогічну діяльність розпочав у 1966 році викладачем хімії в м. Перемишляни Львівської області. В 1967-1968 проходив службу в рядах Радянської Армії.

1968-1972 роках – методист Черкаської обласної станції юних натуралістів (облСЮН). З 1972 по 2003 – директор обласної станції юних натуралістів, з 2003 по 2006 – директор обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, а з 2006 року директор Черкаського обласного

центру еколого-натуралістичної творчості, Малої академії наук учнівської молоді.

За період своєї діяльності створив навчально-матеріальну базу обласної станції юних натуралістів – навчальний корпус загальною площею 2700 м², живий куточок, який переріс у Черкаський зоопарк, оздоровчий комплекс табір „Юннат” на 250 осіб (сьогодні санаторій-профілакторій „Мрія”), плавальний басейн, теплично-парникове господарство, виставковий павільйон тварин і птиці та інші допоміжні споруди.

Козинець А.Й. працював над розширенням мережі позашкільних закладів еколого-натуралістичного спрямування з 3 в 1975 до 12 в 1995 році.

Основними завданнями позашкільної еколого-натуралістичної роботи в Центрі є:

- розробка і вдосконалення державних стандартів і навчальних планів;
- методичне забезпечення організації, розвитку і координації роботи керівників учнівських творчих об’єднань;
- робота з обдарованою учнівською молоддю;
- розробка і видання навчальної літератури, методичних рекомендацій з позакласної роботи з біології, сільського господарства, екології для позашкільних еколого-натуралістичних закладів, шкіл, дошкільних установ;
- генерування ідей, розробка сценаріїв тематичних, еколого-натуралістичних заходів;
- залучення талановитої молоді до просвітницької діяльності серед широких верств населення через клубну роботу;
- розробка положення і механізму впровадження дворівневих спеціалізованих гуртків еколого-натуралістичного профілю;
- виховання учня як громадянина України, здатного нести відповідальність за теперішнє і майбутнє людей та всього живого на Землі;
- формування у школярів бажання і вміння захищати і зберігати єдність екосистем землі, приділяючи особливу увагу біологічній різноманітності та природним процесам, що підтримують життя.

Черкаський обласний ЦЕНТУМ займає площу 5 га землі, де розташований учбовий корпус площею 2500 м² з кабінетами, лабораторіями для занять, актову залу на 200 місць (по-сучасному відремонтована в 2006 р.). Для навчально-дослідницької роботи учнів обладнано 2 теплиці, парникове господарство, земельна дослідна ділянка з усіма відділами, дендропарк, сад та „зелений” клас. Започаткований в 70-ті роки живий куточок переріс в Черкаський зоопарк, з яким тісно співпрацює заклад.

В Центрі працюють гуртки основного та початкового рівня. За останні роки значно розширилась мережа гуртків у загальноосвітніх закладах.

Модернізація змісту позашкільної еколого-натуралістичної роботи в закладі ґрунтується на врахуванні позитивних надбань, що накопичувалися впродовж 80-річного періоду українського юннатівського руху, і, водночас, передбачає істотні зміни, зумовлені сучасними тенденціями суспільного розвитку, що вимагає запровадження і використання новітніх психолого-педагогічних технологій.

В зв’язку з відкриттям в закладі нового структурного підрозділу - Малої академії наук, діяльність педагогічного колективу спрямована на реалізацію науково-методичної проблеми розвитку обдарованої учнівської молоді, координацію спільної діяльності вищих навчальних закладів з

базовими загальноосвітніми і позашкільними закладами.

В складі МАН працює 8 відділень: фізики та астрономії, математики, економіки, історико-географічне, філології та мистецтвознавства, технічних наук, комп’ютерних наук та відділення біології, екології, хімії, аграрних наук і наук про людину. Цими відділеннями опікуються 6 методистів МАН та заступник директора Центру, керівник відділення МАН Драник Наталія Олексіївна.

Сьогодні Черкаське територіальне відділення Малої академії наук об’єднує 430 учнів. В 2009 році за підсумками III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів МАН Черкаська область зайняла 5 місце в рейтингу областей.

В Черкаському обласному Центрі еколого-натуралістичної творчості, Мала академія наук працює відділ інструктивно-методичної роботи та відділ екології.

Відділ інструктивно-методичної роботи очолює Івашенко Ніна Петрівна.

Методичною службою щороку проводяться згідно річного плану роботи обласні семінари-практикуми, методоб’єднання. Для удосконалення самоосвітньої роботи керівників гуртків методичною службою Центру постійно надається практична допомога. З цією метою проводяться методоперативки, на яких розглядаються питання підвищення педагогічної майстерності педагогів. З метою показу росту фахового рівня керівників гуртків проводяться творчі звіти, відкриті заняття гуртків. Методистами постійно відвідуються заняття гуртків, ведуться книги контролю та консультацій. Надається методична допомога в організації і проведенні масових заходів керівникам гуртків позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів. Методичною службою розроблено 22 методичні рекомендації по організації позакласної та позашкільної еколого-натуралістичної роботи.

На обласну виставку передового досвіду направлено 8 методичних розробок, з них 5 відібрано для друку у видавництві «Шкільний світ».

В 2006 році в Центрі почав діяти методичний кабінет, в якому зосереджено нормативно-інструктивні матеріали, документація методичної ради науково-методична література, програми для учнівських творчих об’єднань, зразки кращих учнівських робіт, інформаційні збірники МОН України, Книга відгуків та пропозицій, папка «Наші перемоги і досягнення», журнал відгуків учнів по проведених екскурсіях і експедиціях, періодична преса.

Відділ екології, який очолює Сливка Маріанна Олександрівна, координує в області позакласну і позашкільну еколого-натуралістичну роботу з учнівською молоддю.

Екологічна освіта і виховання шкільної молоді здійснюється через позакласну роботу за напрямками:

- екологічна освіта і пропаганда екологічних знань;
- практична природоохоронна діяльність.

В закладах освіти області позакласна робота здійснюється через різні учнівські творчі екологічні об’єднання: дитячі шкільні екологічні об’єднання ЕДО, еколого-натуралістичні гуртки, екологічні асоціації, екологічні клуби, екологічні агітбригади, екологічні театри, екологічні стежки, екологічні відеотеки, екологічні лекторії, малі академії наук, наукові товариства.

Черкаський обласний Центр еколого-натуралістичної творчості, мала академія наук учнівської молоді проводить координаційну і організаційно-методичну роботу по участі шкіл та позашкільних закладів області у Всеукраїнських масових заходах.

В позакласній роботі еколого-натуралістичного спрямування використовуються різноманітні виховні заходи освітнього та практичного напрямку. Найбільш ефективними формами роботи з дітьми є екскурсії, походи, експедиції. Під час таких заходів проводяться комплексні наукові дослідження природи. Учні на основі цих спостережень і досліджень роблять висновки про стан навколишнього середовища.

Виховання екологічно грамотної людини здійснюється при використанні такої форми роботи, як навчально-екологічна стежка. Завдання стежки:

- ознайомлювати відвідувачів з об'єктами, визначати та проводити на відповідних зупинках теоретичні та практичні заняття, конкретну природоохоронну роботу;

- пропагувати природоохоронні заходи, інформувати про наявні на заданому маршруті види рослин, пам'ятки природи, культури.

Екологічна агітбригада - творчі учнівські об'єднання. Такі творчі об'єднання існують в багатьох закладах освіти. Головною метою екологічних агітбригад є пропаганда екологічних знань. Слово, пісня, підкріплені діалогом, театралізованими сценами скоріше знаходять шлях до серця слухача і глядача. Таким шляхом можна привернути увагу місцевої влади до вирішення екологічних проблем.

Приймаючи участь у Всеукраїнських конкурсах та природоохоронних акціях, учні закладів освіти черкащини проводять благоустрій територій, насадження дерев і кущів, ліквідацію стихійних сміттєвалищ, розчистку джерел, насадження квітів, охорону первоцвітів та ін.

Екологічна освіта - неперервний процес засвоєння знань, цінностей і понять, які спрямовані на формування умінь і стосунків необхідних для осмислення і оцінки взаємозв'язків людина – природа, їх культурою і навколишнім середовищем.

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

58029, м. Чернівці, вул. О.Кошового, б.57. Тел./факс (0372) 52-18-01,
тел. (0372) 57-81-34, (0372) 51-03-39.

E-mail: chocentum@rambler.ru. Сайт: www.chocentum.com.ua

Директор
Чернівецького
ОЦЕНТУМ

Головченко
Людмила
Юрїївна

Школа любові до природи, праці і краси

Юннатівський рух на Буковині бере початок з післявоєнного 1945 року, коли при Палаці піонерів в м. Чернівці відкрили натуралістичний відділ. У 1953 році рішенням

облвиконкому створена Чернівецька обласна дитяча станція юних натуралістів як окрема бюджетна організація.

У 1992 р. станція юних натуралістів перейменована в обласний еколого-натуралістичний центр дітей та юнацтва за наказом управління освіти № 28 від 30.01.1992р.

В 2002р. розпорядженням обласної ради від 16.01.2002р № 6 заклад названий Чернівецьким обласним еколого-натуралістичним центром дітей та юнацтва, а з 2007 р. став комунальним закладом „Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” (Рішення XIII сесії У скликання Чернівецької обласної ради №149-13/07 від 07.06.07 р.). Першим на посаді директора працював Любімов О.П., наступними були Ткаченко Г.П., Курявенко М.Т., Овідько І.Я., Сігін В.М., Морараш М.О., Брейгіна Л.І., Петрашук І.Ф., Гладій К.С. З 1992 р. директором призначена Головченко Людмила Юрїївна, яка працює на даній посаді до цього часу.

Головченко Людмила Юрїївна народилась 15 липня 1955 р. в м. Яремче Івано-Франківської області. З 1973 по 1978 роки навчалась на біологічному факультеті Чернівецького, ордена Трудового Червоного Прапора, державного університету. Здобула фах біолога, викладача біології та хімії.

Після закінчення університету, переїхала з чоловіком в м. Магадан, де 5 років працювала старшим лаборантом Інституту біологічних проблем Півночі Далекосхідного наукового центру Академії наук СРСР. Повернувшись в Чернівці, рік (1984-1985) перебувала на посаді інженер-хіміка Чернівецького олійно-жирового комбінату, але маючи схильність до творчої роботи перейшла спочатку на посаду старшого лаборанта, а пізніше молодшого наукового співробітника ботанічного саду Чернівецького державного університету.

З 1988 по 1992 р.р. – завідувача відділом екологічного виховання Чернівецької обласної станції юних натуралістів, з 1992 року призначена директором цього навчального закладу.

За роки директорства Головченко Л.Ю. створений дружній дієвий колектив однодумців і професіоналів, який постійно працює над впровадженням інновацій в позашкільну еколого-натуралістичну освіту області; координує діяльність педагогічних колективів інших навчальних закладів щодо проведення еколого-натуралістичної роботи, збільшення контингенту учнів зайнятих в еколого-натуралістичних об'єднаннях, учнівських лісництвах, масових заходах, практичній природоохоронній роботі; тісно співпрацює з вищими навчальними закладами для виявлення і підтримки обдарованих та талановитих дітей, які бажають оволодіти глибшими знаннями та долучитись до науково-дослідницької і експериментальної роботи.

Під її керівництвом навчальний заклад ввійшов до числа кращих обласних еколого-натуралістичних центрів в Україні, отримав почесне звання в 2008 році Лауреата Всеукраїнського відкритого рейтингу якості позашкільної освіти „Золота кагорта позашкільників”, за підсумками атестації управління освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації - отримав свідоцтво з відзнакою. Вихованці центру займають призові місця у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, захистах науково-дослідницьких робіт членів Малої академії наук.

Головченко Л.Ю. ініціювала в 1995 році створення Чернівецького обласного дитячого екологічного товариства „Паросток”, із власним позитивним іміджем в області. Є головою „Паростка” і членом громадської ради при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Чернівецькій області. Виховано кагорту активних молодих лідерів, здатних самостійно працювати і організовувати заходи, спрямовані на покращення життя громади та захист довкілля. „Паростком” успішно реалізовано ряд природоохоронних та соціальних проектів за підтримки міжнародних фондів та громадських організацій („Відродження”, ІСАР-„Єднання”, ТАСІС, Counterpart Int. тощо).

За вагомий особистий внесок у розвиток позашкільної освіти, багаторічну плідну педагогічну діяльність, значні успіхи у творчому становленні вихованців, високий професіоналізм Головченко Л.Ю. нагороджена нагрудними знаками „Відмінник освіти України” і „Василь Сухомлинський”, Почесними Грамотами Верховної Ради України, Міністерства України у справах сім'ї, молоді і спорту, Міністерства освіти і науки України, Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Чернівецької обласної державної адміністрації, Чернівецької обласної ради, Чернівецької міської ради, управління освіти і науки облдержадміністрації. Людмила Юрїївна - Лауреат премії ім. Омеляна Поповича Чернівецької обласної державної адміністрації

На сьогоднішній день у ЧОЦЕНТУМ діють 2 відділи: екологічного виховання з лабораторією квітництва та фітодизайну (завідувач – Задобрівська Л.О.) і природничий з лабораторією зоології та тваринництва (завідувач – Головченко В.В.). У центрі працюють 18 педагогів – усі з вищою освітою. Серед них: кандидат наук – 1, Відмінники освіти України – 7, лауреати обласної премії О. Поповича – 2, нагороджені нагрудними знаками „Василь Сухомлинський” – 1, „Софія Русова” – 2.

У 2009-2010 н.р. в 76 об'єднаннях навчалось 1353 вихованців. З нового, 2010/11 навчального року, організовано діяльність 70 еколого-натуралістичних об'єднань, якими охоплено 1100 вихованців. Особлива увага приділяється дітям з особливими потребами, учням інтернатних навчальних закладів.

Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді здійснює постійний пошук і впровадження в навчально-виховний процес новаторських технологій, удосконалює форми еколого-натуралістичної роботи. За авторськими програмами працює еколекторій „Природа – наш дім” для учнів молодших класів, двоєрічна заочна біологічна школа (з 2001 р.), Школа сімейного виховання для дітей сиріт (з 2001 р.), Школа еколідера „Шкільна екологічна ініціатива” (з 2006 р.).

Педагогічний колектив центру працює над актуалізацією змісту творчих учнівських об'єднань, введенням комп'ютерних навчальних програм, ігрових методик у навчально-виховний процес всіх рівнів позашкільної освіти. Звертається увага на нові дидактичні підходи, нетрадиційні уявлення про організацію навчального процесу. Велика увага приділяється матеріально-навчальній базі, створюються лабораторія квітництва і фітодизайну, лабораторія зоології та тваринництва, реабілітаційна екологічна стежина з „садочками запаху і відчуттів” та контактним зоомайданчиком, інтернет – клас.

З 2009 р. запроваджено технологію портфоліо, мета якого – рекламна демонстрація досягнень вихованця чи педагога, що дозволяє робити висновки про рівень здібностей і майстерності. Саме це сприяло використанню портфоліо в центрі як основи для розробки принципово нового підходу до оцінювання творчої діяльності керівників гуртків та вихованців, до підняття їх мотивації.

Одним з першочергових завдань центру є формування здорової особистості, яка розуміє значення здоров'я як найвищої життєвої цінності. Колектив ЧОЦЕНТУМ реалізує проєкт валеологічного виховання „Здоров'я – найбільша цінність людини”.

Протягом останніх двох десятиріч центром напрацьований цікавий досвід роботи з обдарованою молоддю. Діє комплексна програма „Творча обдарованість”, налагоджена тісна співпраця з Національним університетом ім. Ю. Федьковича в проведенні систематичних занять науково-дослідницьких об'єднань, з 2001 року - обласної позашкільної олімпіади з екології, педагогічних та учнівських науково-практичних конференцій, практикумів, експедицій, тощо.

У своїй діяльності ЧОЦЕНТУМ приділяє значну увагу створенню умов для професійного самовизначення вихованців. Поглиблене вивчення в гуртках, заочній біологічній школі основ біологічних наук, набуття навиків практичної роботи в гуртках „Юні бджолярі”, „Юні квітникарі”, ознайомлення з методикою проведення експериментальної роботи, природоохоронної та інше – дає широку можливість дітям вибрати свій життєвий шлях.

КЗ ЧОЦЕНТУМ, як обласний координаційно-методичний центр, співпрацює з районними відділами (11) та міськими управліннями (2) освіти, 14 районними та міськими комплексними та 2 профільними позашкільними навчальними закладами (Сторожинецьким РЦЕНТУМ та Заставнівським РЕНЦДЮ), безпосередньо педколективами шкіл різних типів, шкіл-інтернатів, професійно-технічних навчальних закладів тощо.

Досягнення мети відбувається через індивідуальні консультації для педагогів, роботу постійно діючих семінарів, майстер-класів, методичних об'єднань, творчих груп, занять шкіл підвищення педагогічної майстерності, семінарів-практикумів, а також через цілу систему методичних заходів, спрямованих на розв'язання актуальних навчально-методичних проблем.

**Творче кредо директора
Чернівецького КЗ ЧОЦЕНТУМ Л.Ю. Головченко:
„Гуманність і творчість – два крила педагога”**

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД „ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ”

14021 м. Чернігів, вул. Івана Франка 2А. Тел. (0462) 644-740.
E-mail: obsuncn@yandex.ru

Директор
Чернігівської
ОСЮН

**Трегубова
Людмила
Анатоліївна**

Тільки завдяки національному вихованню
у дітей реалізуються природні
здатки і формується національний
характер та світогляд.

С. Русова

У 1934 році за розпорядженням Наркомосу УРСР була створена Чернігівська обласна дитяча агробіостанція. У 1939 році станція була відзначена дипломом ВСГВ СРСР, а її перший директор Таточко Сергій Тимофійович нагороджений срібною медаллю.

В післявоєнний час відновлена робота Чернігівської обласної дитячої агробіостанції під назвою „Чернігівська обласна дитяча сільськогосподарська станція”. В 1952 році змінили її назву – вона стає Чернігівською обласною станцією юних натуралістів, яку очолював понад 20 років директор Олешко Степан Костянтинович.

З 1976 по 2004 рік роботою станції керувала колишня юннатка Крамаренко Лідія Василівна, яка зробила великий внесок у скарбницю юннатівського руху.

З 2004 року очолює колектив обласної станції відмінник освіти України, лауреат щорічної обласної Премії ім. Софії Русової - Трегубова Людмила Анатоліївна.

Трегубова Людмила Анатоліївна народилася 14 грудня 1961 року. Закінчила Чернігівський державний педагогічний інститут ім. Т.Г. Шевченка у 1985 році за спеціальністю „Педагогіка і методика початкового навчання”.

Педагогічну діяльність розпочала в 1981 році в КЗ „Чернігівська обласна станція юних натуралістів” на посаді керівника гуртків. З 1988 року - завідувача організаційно-масовим відділом. З травня 2004 року виконувала обов'язки директора Чернігівської обласної станції юних натуралістів, а з грудня 2004 року наказом управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації призначена на посаду директора.

Людмила Анатоліївна має великий досвід педагогічної та методичної роботи, організовує роботу гуртків юних садівників, юних друзів природи, „Саду мого дивосвіту”, юннатів молодшого шкільного віку.

Свою методичну діяльність будує у відповідності до завдань позашкільної освіти на принципах: системності та систематичності, науковості, оперативності, мобільності; підвищує науково-теоретичний рівень, впроваджує в практику досягнення науково-інноваційних педагогічних технологій по організації роботи з школярами та учнівською молоддю, перспективний педагогічний досвід.

Людмила Анатоліївна приймає активну участь в обласних та районних семінарах, консультаційних днях, засіданнях методоб'єднань вчителів біології та трудового навчання, надає методичну допомогу з питань організації еколого-натуралістичної роботи в освітніх закладах, бере активну участь в організації та проведенні обласних масових еколого-натуралістичних заходів, є членом обласних оргкомітетів по проведенню еколого-натуралістичних масових заходів.

На допомогу організаторам натуралістичної роботи в загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладах області, вчителям, школярам Трегубовою Л.А. та під її безпосереднім керівництвом було розроблено ряд інструктивно-методичних матеріалів. Нею також розроблені та апробовані дві авторські програми гуртків юних садівників та „Саду мого дивосвіту”, які відзначені дипломами I ступеня в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу навчальних програм і посібників з позашкільної освіти.

У вирішенні питань екологічного виховання молоді Людмила Анатоліївна активно співпрацює з громадськими організаціями, зокрема, з асоціацією „Зелений світ”, Центром гуманістичних технологій АХАЛАР. Вона є членом президії обласної ради Українського товариства охорони природи.

Досконало володіє і знає методику роботи позашкільного закладу. Вона творчо застосовує в роботі свої знання та навички, вміє оперативно розв'язувати поставлені завдання. Постійно підвищує свій фаховий рівень. Працює над проблемою „Використання педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського в позашкільній роботі еколого-натуралістичного спрямування”.

За успіхи в роботі Трегубова Людмила Анатоліївна нагороджена у 1995 нагрудним знаком „Відмінник освіти України”; у 2005 році - Почесними грамотами Чернігівської обласної ради та Міністерства освіти і науки України, нагрудним знаком „Софія Русова”. У 2007 році вона стала лауреатом щорічної обласної Премії імені Софії Русової.

Працюючи на посаді директора, зарекомендувала себе здібним, наполегливим, вимогливим керівником, завдяки чому колектив станції досяг істотних успіхів у роботі.

Над вирішенням питань екологічного та трудового виховання молоді на станції юннатів працює 27 педагогічних працівників, в тому числі заступник директора з навчально-виховної роботи, 3 завідувачих відділами, 3 методисти, 21 керівник гуртків, з них 25 мають вищу освіту, 2 – середню спеціальну, 2 працівники облСЮН мають учену ступінь кандидата біологічних наук, 4 - нагороджені знаком „Відмінник освіти України; 2 – знаком „Софія Русова” і 1 - обласною премією імені Софії Русової, 5 – Почесними грамотами Міністерства освіти і науки.

Сьогодні комунальний заклад „Чернігівська обласна станція юних натуралістів” – це профільний позашкільний навчальний заклад, який об'єднує школярів та учнівську молодь віком від 8 до 18 років. В закладі працює 63 профільні гуртки юних натуралістів, 4 клуби, дитяча аматорська народно-обрядова студія „Барвінок”, секція юних натуралістів-телеведучих „Паросток”, екологічна агітбригада „Десняночка”, в яких поглиблюють свої знання більше 1500 учнів загальноосвітніх навчальних закладів міста Чернігова. З метою забезпечення рівного доступу учнів до якісної освіти організовано роботу профільних гуртків станції на базі сільських шкіл Менського, Ніжинського, Ріпкинського, Чернігівського районів, 3 гуртки на базі Чернігівської ЗОШ-інтернату та Чернігівського притулку для дітей.

Працюючи в профільних гуртках юних натуралістів, учні глибоко оволодівають основами наук, отримують додаткові знання з біології, екології, хімії, поповнюють та розширюють свої знання про природу, її багатства, ознайомлюються з різними галузями сільськогосподарського виробництва, різноманітними професіями, ведуть науково-дослідницьку роботу. Керівники гуртків значну увагу приділяють виробленню у вихованців правильних поглядів на взаємовідносини людини з природою, питанням охорони та збагачення рослинного і тваринного світу, участі в масових природоохоронних заходах.

Формуванню практичних умінь та навичок вирощування сільськогосподарських культур і ведення дослідницької роботи з ними сприяє робота юннатів на навчально-дослідній земельній ділянці станції, яка є справжньою навчально-методичною базою для роботи з гуртківцями, членами МАН, учнями шкіл, вчителями, власниками присадибних ділянок. Щороку юннати закладають і проводять більше 60 дослідів на навчально-дослідній земельній ділянці, в природі, в куточку живої природи та проводять науково-дослідницьку роботу в рамках Всеукраїнських масових еколого-натуралістичних заходів. Навчально-дослідна земельна ділянка облСЮН є також місцем проведення педагогічної практики для студентів хіміко-біологічного факультету Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка, Ніжинського державного університету ім. М. В. Гоголя та навчально-виробничої літньої практики для школярів і учнівської молоді міста.

Педагогічний колектив обласної станції юннатів спрямовує всі свої зусилля на досягнення єдиної мети – виховання дбайливих господарів землі. За минулі роки зроблено та досягнуто чимало. Адже даремно у 2008 році колектив станції став переможцем відкритого рейтингу якості позашкільної освіти „Золота когорта позашкільників”. Продовжуючи традиції ветеранів юннатівського руху та творчу активність і новаторську ініціативність молодих, педагоги станції будуть не лише зберігати кращі починання юних натуралістів але й примножувати та вдосконалювати їх.

КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД „СЕВАСТОПОЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ”

99040 Кримська АР, м. Севастополь, вул. Хрустальова, 71-А. Тел. (0692) 57-11-66.
E-mail: sevcentum@mail.ru

Директор
Севастопольського
ЦЕНТУМ

Остроушко
Тетяна
Олександрівна

**Рідну природу, квітучий наш край
Всім серцем люби, бережи і вивчай!**

Севастопольський ЦЕНТУМ створений на базі реорганізованого еколого-натуралістичного центру рішенням Севастопольської міської Ради від 15 березня 2005 року №

2836. Заснований заклад в 1957 році і мав назву „Станція юних натуралістів”. Рішенням Севастопольської міської ради народних депутатів від 05.11.1991 року заклад перейменований в „Севастопольський еколого-натуралістичний центр”.

З моменту заснування заклад має самостійну будівлю, розташовану за адресою: вулиця Хрустальова, 71-А.

На базі ЦЕНТУМ функціонує сучасний тепличний комплекс і музейна кімната „Історія хлібу”.

З 1992 року і по сьогоднішній день заклад очолює Остроушко Тетяна Олександрівна - досвідчений педагог, організатор різних інновацій, нагороджена нагрудними знаками „Софія Русова”, „Відмінник освіти України”, Грамотою Верховної Ради України.

Остроушко Тетяна Олександрівна народилася 12 січня 1955 року. У 1977 році закінчила природничий факультет Тамбовського педагогічного інституту і отримала спеціальність вчителя біології і хімії. До 1987 року працювала в системі дошкільної освіти міста Севастополя. З 1987 по 1991 роки – спеціаліст Балаклавського районного відділу освіти. По 1992 рік працювала на посаді заступника директора з навчально-виховної роботи еколого-натуралістичного центру. З 1992 року по теперішній час – директор центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (ЦЕНТУМ).

Має публікації в науково-педагогічному журналі „Рідна школа”, методичних збірниках „Горизонти освіти”, „Зерна досвіду”.

Досвідчений, творчий педагог-новатор. Під її керівництвом створений клуб „Геліос” „За здоровий спосіб життя”.

розроблена власна концептуальна модель реабілітаційно-оздоровчого напрямку, яка сприяла входженню ЦЕНТУМ в Національну мережу Шкіл сприяння здоров'ю, побудована оранжерія і реконструйована теплиця, в якій вирощена колекція кімнатних рослин вітчизняної і зарубіжної селекції, магазин для реалізації квіткової продукції, відновлена музейна кімната „Історія хлібу”.

За ініціативою Тетяни Олександрівни ЦЕНТУМ започаткував міську олімпіаду з екології, екоетичні читання, Міжнародну дитячу конференцію „Від рік до морів”. З 1992 року щорічно члени МАН являються переможцями III Всеукраїнського етапу конкурсу-захисту науково-дослідних робіт.

Під керівництвом Остроушко Т.О. в рамках Всеукраїнської акції „Турбота молоді тобі, Україна”, започаткований щорічний міський конкурс „Красу і загишок шкільного двору”, який має широкий резонанс серед всіх типів навчальних закладів міста.

З 2006 року відновлена робота загонів екологічних патрулів, яка будується на інноваційних формах, методах просвітницької, практичної і дослідницької роботи. Загони екологічних патрулів являються активними учасниками міської акції „Моєлюбиме чисте місто”, направленої на покращення санітарного стану Севастополя, формування екологічної культури особистості, активізації пізнавальної, творчої і трудової діяльності.

Почесні звання: Нагрудний знак „Відмінник освіти України” (від 28.09.1994 р., № 373-К); Нагрудний знак „Софія Русова” (від 20.09.2006 р., № 1087-К); Диплом Міністерства охорони природного середовища (від 22.04.2009 р.); Почесна Грамота Верховної Ради України (від 12.10.2010 р., № 875).

Сьогодні в Севастопольському ЦЕНТУМ діють три відділи: інструктивно-методичний (завідувач – Ярмонова В.О.), біологічний (завідувач - Козлова Т.В.), екології та охорони природи (завідувач – Кожух Т.Г.), працюють 30 педпрацівників, з яких вищу освіту мають 27 педагогів, 15 – нагороджені нагрудним знаком „Відмінник освіти України”, 1 - пам'ятним знаком „За заслуги перед містом”.

В закладі працює 4 кандидати біологічних наук, 1 кандидат хімічних наук, 1 кандидат психологічних наук.

З 01 вересня 2010 року в ЦЕНТУМ функціонує 78 гуртків еколого-натуралістичного профілю, в яких навчається 1205 юннатів. 46 дитячих об'єднань діють на базі кращих навчальних закладів міста.

„МАН – сходинка до творчості, крок в велику науку” - девіз севастопольських манівців. Не один рік успішно працює відділення біології, хімії і аграрних наук МАН, члени якого являються призерами та переможцями Міжнародного конкурсу-захисту екологічних проектів у Туреччині, Всеукраїнської олімпіади з біології, третього етапу конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів МАН.

Відбулися зміни в області дослідницьких робіт. Вони співпадають з передовими тенденціями біоекологічної науки: відхід від простої констатації отриманих в ході лабораторних і польових робіт фактів і перехід до вивчення закономірностей. Це дає можливість здійснити основне завдання біоекологічного моніторингу – складання прогнозів.

Щорічно друкуються збірники науково-дослідницьких робіт учнів „Екологія: проблеми, рішення – молодіжне бачення”, які знаходять практичне застосування. Навики дослідницької праці допомагають учням стати кращими серед студентів, а після закінчення вузів крокувати в велику науку.

ЦЕНТУМ – засновник екологічної олімпіади, яка має за мету не тільки популяризацію екології і екоетики серед учнів і дорослих, але й виявлення майбутнього науково-кадрового потенціалу нації з основ наук біологічного циклу, прищеплення практичних навиків розвитку творчого мислення.

В ЦЕНТУМ доброю традицією стало проведення щорічної екологічної акції „Захистимо Чорне море”. Акція передбачає:

- конференцію „Екологічні проблеми Чорного моря” при активній участі дійсних членів МАН;
- засідання „Зеленої вітальні” на тему „Наші друзі – дельфіни”;
- дослідні роботи по вивченню біологічного різноманіття флори і фауни бухт м. Севастополя спільно з вченими Інституту біології південних морів НАНУ;

- моніторинг берегової смуги моря;
- трудові десанти по очищенню берегової лінії бухт і пляжів міста.

У 2009 році ЦЕНТУМ став регіональним центром Міжнародного проекту країн Чорноморського басейну „Чорне море – одне на всіх”. Результативність роботи закладу була високо відмічена координатором Міжнародного проекту Еколого-біологічним центром м. Сочі.

РАЙОННІ ТА МІСЬКІ ЕНЦУМ, ЦЕНТУМ І СЮН УКРАЇНИ

1. АР Крим

1. Джанкойська міська станція юних натуралістів. 96100 м. Джанкой, пров. К. Маркса, 6.

Директор Кравченко Катерина Митрофанівна.

2. Джанкойський районний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 96126 Джанкойський район, с. Завет-Леніно, вул. Шевченко, 42, тел. (06564) 5-26-91.

Директор Арсієвич Микола Григорович.

3. Бахчисарайський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 98400 м. Бахчисарай, вул. Миру, 1, тел. (06554) 2-97-79.

Директор Ігнатенко Тетяна Костянтинівна.

4. Ялтинський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 98612 м. Ялта, вул. Чехова, 11, тел. (0654) 32-81-35.

Директор Просікова Ольга Миколаївна

5. Євпаторійська міська станція юних натуралістів. 97400 м. Євпаторія, пр. Перемоги, 23-а, тел. (06569) 3-64-74, 3-03-91.

Директор Яцкова Ольга Іванівна.

6. Феодосійський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді „Інтелект”. 98112 м. Феодосія, вул. Караїмська, 5, тел. (06562) 3-02-93 www.on-line.crimea.ua/active/intellect.html. E-mail: feo_intellekt@ukr.net.

Директор Конюхова Олена Михайлівна.

2. Вінницька область.

1. Бершадська районна станція юних натуралістів. 24400 м. Бершадь, вул. Радянська, 23.

Директор Панченко Зоя Петрівна.

2. Тульчинська районна станція юних натуралістів. 23600 м. Тульчин, вул. Леніна, 51, тел. 2-34-02.

Директор Мазур Микола Лук'янович.

3. Чечельницька районна станція юних натуралістів. 24830 Чечельницький район, с. Ольгопіль, тел. 2-78-08.

Директор Шпильова Валентина Іванівна.

4. Гніванська міська станція юних натуралістів. 23310 Тиврівський район, м. Гнівань, вул. Красіна, 1, тел. 3-49-80.

Директор Проценко Ольга Вікторівна.

5. Хмільницька районна станція юних натуралістів. 22032 Хмільницький район, с. Уланів, вул. Леніна, 50, тел. 3-20-18.

Директор Поплавська Раїса Леонідівна.

6. Відділ еколого-натуралістичної роботи Барського центру позашкільної роботи з дітьми та підлітками. 23000 м. Бар, вул. Буняківського, 4, тел. 2-11-56.

Директор Захарчук Людмила Василівна.

7. Відділ еколого-натуралістичної роботи Гайсинського районного Будинку школярів та молоді. 23700 м. Гайсин, вул. І Травня, 69, тел. 4-31-75, 4-31-74.

Директор Левандовський Ярослав Володимирович

3. Волинська область.

1. Нововолинська міська станція юних натуралістів. 45490 м. Нововолинськ, селище Жовтневе, вул. Грушевського, 10, тел. (0244) 9-55-58.

Директор Яворський Юрій Федорович.

2. Ковельська міська станція юних натуралістів. 45000 м. Ковель, вул. Левицького, 1, тел. (0252) 4-88-78.

Директор Бобчук Віра Тимофіївна.

3. Ківерцівський районний еколого-натуралістичний центр. 45200 м. Ківерці, вул. Я. Галана, 15, тел. (0256) 3-17-31.

Директор Стецькович Ганна Федорівна.

4. Луцький міський центр еколого-натуралістичної творчості. 43000 м. Луцьк, пр. Перемоги, 9.

Директор Самойленко Ніна Петрівна.

4. Дніпропетровська область.

1. Верхньодніпровський районний еколого-натуралістичний центр. 51600 м. Верхньодніпровськ, вул. Щербицького, 3, тел. (05658) 3-22-41.

Директор Ядерна Юлія Василівна.

2. Дніпропетровський районний центр еколого-натуралістичної творчості. 52032 Дніпропетровський район, смт. Кіровське, вул. Горького, 62, тел. (056) 791-83-05 E-mail: antumdr@ukr.net.

Директор Боярчук Іван Павлович.

3. Дніпродзержинський дитячий екологічний центр. 51918 м. Дніпродзержинськ, вул. Кільцева, 3, тел. (0569) 55-17-54. E-mail: dec_unat@ukr.net.

Директор Гаврилюк Антоніна Іванівна.

4. Магдалинівська станція юних натуралістів. 51100 смт. Магдалинівка, вул. Радянська 12-а, тел. (05691) 2-19-04.

Директор Кравчук Світлана Іванівна.

5. Павлоградський районний еколого-натуралістичний центр.

тичний центр. 51473 Павлоградський район, с. Межиріч, тел. 0676312169

Директор Древаль Валентина Михайлівна.

6. Царичанська районна станція юних натуралістів. 51030 Царичанський район, с. Китайгород, вул. Яна Фабриціуса, 1, тел. 0962845599

Директор Журавель Владислав Євгенович.

7. Красногвардійська районна станція юних натуралістів м. Дніпропетровська. 49008 м. Дніпропетровськ ЗСШ № 46. вул. Робоча, 75-а, тел. (096) 493-82-24

Директор Григоренко Надія Яківна.

8. Станція юних натуралістів м. Дніпропетровська. 49023 м. Дніпропетровськ, вул. Червоноармійська, 15-а тел. (0562) 36-45-48

Директор Ступак Тетяна Василівна.

9. Жовтнева районна станція юних натуралістів м. Кривого Рога. 50015 м. Кривий Ріг, вул. Кропивницького, 9, тел. (0564) 95-91-50. E-mail: sun-kr@yandex.ru

Директор Шенетуха Наталія Миколаївна.

10. Тернівська районна станція юних натуралістів м. Кривого Рога. 50077 м. Кривий Ріг, вул. Івана Сірка, 525, тел. (0564) 35-71-85

Директор Недотена Інна Анатоліївна.

11. Марганецький міський еколого-натуралістичний центр. 53400 м. Марганець вул. Лермонтова, 27-а, тел. (05665) 3-35-73

Директор Четверикова Олена Миколаївна.

12. Павлоградська міська станція юних натуралістів. 51400 м. Павлоград вул. Леніна, 15, тел. (05632) 6-39-37.

Директор Онікіно Тетяна Вікторівна.

13. Нікопольський міський еколого-натуралістичний центр. 53210 м. Нікополь вул. Лаписька, тел. (05662) 2-22-63.

Директор Третьяков Юрій Юрійович.

14. Еколого-натуралістичний центр м. Жовті Води "Дивосвіт". 52201 м. Жовті Води, вул. Гагаріна, 37, тел. (05652) 2-79-38. E-mail: eco-center@live.ru afoninavictoria@mail.ru

Директор Афоніна Вікторія Олександрівна.

15. Криничанський районний центр учнівської молоді. 52300 смт. Кринички Криничанського р-ну, вул. Дзержинського, 33, тел. (05654) 9-22-09

Директор Ковальчук Лілія Петрівна

5. Донецька область.

1. Великоновосілківська районна станція юних натуралістів. 85500 смт. Велика Новосілка, вул. Щорса, 42, тел. (06243) 2-17-30.

В.о. директора Мамука Наталія Василівна.

2. Добропільський районний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 85003 м. Добро-

пілля, вул. Матросова, 16, тел. (06277) 4-47-00.

Директор Іванов Микола Миколайович.

3. Донський еколого-натуралістичний центр. 85772 Волноваський район, смт. Донське, вул. Леніна, 11, тел. (06244) 4-44-52.

Директор Шульгіна Валентина Олександрівна.

4. Єнакіївський міський еколого-натуралістичний центр. 86400 м. Єнакієве, вул. Партизанська, 185, тел. (06252) 2-40-39.

Директор Анохін Володимир Володимирович.

5. Красноармійська районна станція юних натуралістів. 85300 м. Красноармійськ, вул. Шибанкова, 13, тел. (06239) 2-85-99.

Директор Рикунова Наталія Сергіївна.

6. Макіївська міська станція юних натуралістів. 86147 м. Макіївка, кв. Северний, д/с № 126, тел. (06232) 5-11-52. E-mail: mak-un@yandex.ua

Директор Бутова Олена Юріївна.

7. Мар'їнська районна станція юних натуралістів. 85651 Мар'їнський район, с. Єлизаветівка, вул. Горького, 22-а, тел. (06278) 9-81-93.

Директор Скворець Геннадій Олексійович.

8. Новоазовський туристсько-екологічний центр „Едельвейс”. 87600. м. Новоазовськ, вул. Шевченко, 96. тел. (06296) 2-24-50. E-mail: an.logvinenko@yandex.ru

В. о. директора Логвиненко Ганна Євгеніївна.

9. Старобешівська районна станція юних натуралістів. 87250 Старобешівський район, м. Комсомольське, вул. Б.Хмельницького, 7, тел. (06253) 5-24-44.

Директор Чорна Світлана В'ячеславівна.

10. Харцизька міська станція юних натуралістів. 86709 м. Харцизьк, вул. Пролетарська, 60, тел. (06257) 4-49-77. E-mail: natural2009@mail.ru

Директор Шрамко Тамара Семенівна.

11. Шахтарська районна станція юних натуралістів. 86262 Шахтарський район, с. Дмитрівка, вул. Центральна, школа, тел. (06255) 9-71-40.

Директор Галанкіна Наталія Володимирівна.

6. Житомирська область.

1 Житомирська районна станція юних натуралістів. 12442 Житомирський район, смт. Гуйва, Гуйвинська ЗОШ І-ІІ ст., тел. (0412) 49-41-40

Директор Варчук Олена Зосимівна

2. Радомишльська районна станція юних натуралістів. 12200 смт. Радомишль, вул. Петровська, 32, тел. (041-32) 4-20-28

Директор Петровська Тетяна Анатоліївна

3. Еколого-натуралістичне відділення Центру позашкільної освіти ім. О.Разумкова. 13313 м. Бердичів, вул. Ботанічна, 2, тел. (041-43) 2-67-49

Зав. відділом Шукін Василь Степанович.

4. Коростенська міська станція юних натуралістів. 11512 м. Коростень, вул. Грушевського, 66, тел. (041-42) 4-11-49

Директор Білоус Світлана Анатоліївна

5. Чуднівська районна станція юних натуралістів. 13200 смт. Чуднів, вул. 50-річчя Жовтня, 2.

Директор Гризовська Ольга Віталіївна

7. Закарпатська область.

1. Мукачівський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 89600 м. Мукачево, вул. Л. Толстого, 15/3, тел. (031-31) 2-33-47. E-mail: mkecologu@gmail.com

Директор Маковська Наталія Іванівна.

2. Виноградівський районний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 90300 м. Виноградово, вул. Шевченка, 2, тел. (031-43) 2-37-55. E-mail: raj_enc@sevlush.net.

Директор Майор Надія Адамівна

3. Хустська районна станція юних натуралістів. 90400 м. Хуст, вул. Слав'янська, 4, тел. (031-42) 4-23-14. E-mail: oavitarysun@ramdler.ru

Директор Вербицька Надія Миколаївна

4. Тячівський районний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 90556 смт. Буштино, Тячівського району, вул. Б.Хмельницького, 86, тел. (031-34) 69-832. E-mail: ekocentr@tyachiv.uz.ua

Директор Ткач Ігор Михайлович

5. Міжгірська районна станція юних натуралістів. 90000 смт. Міжгір'я, вул. Незалежності, 27, тел. (031-46) 2-13-00. E-mail: sun@mgir.net.ua

Директор Буряк Світлана Михайлівна

8. Запорізька область.

1. Бердянська станція юних натуралістів. 71100 м. Бердянськ, пр. Пролетарський, 5-а, тел. (0253) 2-34-38; (0253) 2-39-42

Директор Міщенко Наталія Миколаївна.

2. Мелітопольський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 72312 м. Мелітополь, вул. Петровського, 17, тел. (0292) 6-81-14

В. о. директора Тараненко Ірина Анатоліївна.

3. Відділ еколого-натуралістичної творчості комплексного позашкільного навчального закладу – Токмацький Центр дитячої та юнацької творчос-

ті. 71700 м. Токмак, вул. Володарського, 322, тел. (0278) 2-25-90

Директор Івахненко Галина Миколаївна

4. Запорізький міський дитячий ботанічний сад. 69068, м. Запоріжжя, вул. Чарівна, 11, тел. (0612) 65-57-15, (0612) 65-46-65; тел/факс (0612) 769-05-26. E-mail: zmbs@mail.ru.

Директор Єрьоміна Тамара Іванівна

9. Івано-Франківська область

1. Богородчанський районний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 77700 м. Богородчани, вул. Шевченка, 53, тел. (0271) 2-24-97. E-mail: RCENTUM21@rambler.ru.

Директор Скрипник Наталія Іванівна.

2. Городенківська районна станція юних натуралістів. 78100 м. Городенка, вул. І-ої Конституції України, 15, тел. (0230) 2-22-67. E-mail: naturalist@i.ua.

Директор Лукинюк Мирослава Василівна.

3. Надвірнянський районний еколого-натуралістичний центр для дітей та юнацтва. 78400 м. Надвірна, вул. Котляревського, 3, тел. (0275) 2-37-75. E-mail: vo_nadvirna@ukr.net.

Директор Андрусак Лариса Василівна.

4. Снятинська районна станція юних натуралістів. 78300 м. Снятин, вул. Симоненка, 4, тел. (0276) 2-21-60. E-mail: osvita_56@mail.ru.

Директор Граб'юк Інна Василівна.

5. Івано-Франківська міська дитяча екологічна станція. 76004 м. Івано-Франківськ, вул. Ленкавського, 17, тел. 78-54-09. E-mail: inna.osvita@tvnet.if.ua.

Директор Натуркач Ярослав Антонович.

10. Кіровоградська область.

1. Новоархангельська районна станція юних натуралістів. 26100 смт. Новоархангельськ, вул. Садова, 44.

Директор Федорова Альона Юріївна.

2. Світловодська міська станція юних натуралістів. 27500 м. Світловодськ, бульвар Дніпровський 16-А, тел. (05236) 2-26-73

Директор Черноусько Ольга Миколаївна.

3. Гайворонське НВО „СЮТ- СЮН” 26300 м. Гайворон, вул. Куйбишева, 78, тел. (05254) 2-13-81. E-mail: nvohayvoron@ukr.net

Директор Шляховський Микола Іванович.

11. Київська область.

1. Васильківська міська станція юних натуралістів. 08600 м. Васильків, вул. Декабристів, 135, тел. (04571) 6-45-41

Директор Рябцева Надія Іванівна
2. Фастівський районний еколого-етнографічний центр. 08500 м. Фастів, вул. Суворова, 1, тел. (04565) 6-23-64

Директор Остапчук Світлана Володимирівна
3. Білоцерківська міська станція юних натуралістів. 09100 м. Біла Церква, вул. Короленка, 3-а, тел. (04563) 5-36-50 *Директор Пахомова Інна Андріївна*

4. Таращанська станція юних натуралістів 09500 м. Тараща, вул. Богдана Хмельницького, 51, тел. (04566) 5-10-38

Директор Городянський Сергій Вікторович
5. Фастівська міська станція юних натуралістів. 08500 м. Фастів, вул. Строкова, 18, тел. (04565) 6-92-05. E-mail: naturalist@ukr.net

Директор Сіляк Ольга Федорівна
6. Києво-Святошинський районний центр еколого-натуралістичної творчості 08150 м. Боярка, вул. Хрещатик, 76, тел. (04598) 4-02-79 www.rzentum.org.ua. E-mail: rzent_eko@mail.ru

Директор Лисенко Оксана Олександрівна
7. Броварський дитячий естетико-натуралістичний центр „Камелія”. 07400 м. Бровари, вул. Герцена, 3, тел. (04594) 4-13-19

Директор Хаврюта Наталія Іванівна.

12. Луганська область.

1. Алчевський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 94214 м. Алчевськ, вул. Леніна, 89, тел. (06442) 3-54-55. E-mail: alchevscENC@rambler.ru.

Директор Пенська Лідія Олександрівна.

2. Антрацитівський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 94607 м. Антрацит, вул. Петровська, 124-А, тел. 050 7518750

Директор Ткаленко Тамара Олександрівна.

3. Брянківська міська станція юних натуралістів. 94113 м. Брянка, 4-й мікрорайон, ЗОШ № 9, тел. (06443) 5-04-97

Директор Бачал Наталія Михайлівна.

4. Ровеньківський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 94700 м. Ровеньки, вул. Дзержинського, 80, тел. (06433) 5-03-46

Директор Гусева Любов Геннадіївна.

5. Рубіжанська міська станція юних натуралістів. 93200 м. Рубіжне, вул. Будівельників, 32, тел. (06453) 7-24-18. E-mail: lasman@ukr.net

Директор Ласман Зоя Гордіївна.

6. Свердловська міська станція юних натуралістів. 94800 м. Свердловськ, вул. Барбюса, 7, тел. (06434) 2-23-26 *Директор Дендюк Лариса Володимирівна.*

7. Северодонецька міська станція юних натура-

лістів. 93400 м. Северодонецьк, вул. Курчатова, 34, СШ №17, тел. (06452) 2-84-91. E-mail: nat.ekolog@yandex.ru.

Директор Зельська Олена Миколаївна

13. Львівська область.

1. Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр. 79011, м. Львів, вул. Кубанська, 12, тел.(032)276-14-19. E-mail: ecocchilds@rambler.ru.

Директор Антахович Ігор Павлович.

2. Бориславська міська станція юних натуралістів. 82300 м. Борислав, вул. Шкільна, 10а, тел.(03248)5-02-24.

Директор Кедьо Тетяна Іванівна.

3. Самбірська міська станція юних натуралістів. 81400 м. Самбір, вул. Шевченка, 38, тел.(03236)3-44-69.

Директор Ухач Наталія Петрівна.

4. Стрийська міська станція юних натуралістів. 82400 м.Стрий, вул.М.Заньковецької, 18-а, тел. (03245)5-20-94.

Директор Карпинець Володимир Миколайович.

5. Червоноградський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 80100 м. Червоноград, вул. В.Івасюка, 4.

Директор Кулинич Микола Григорович.

6. Дрогобицький районний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 82127 Дрогобицький район, с. Монастир-Лішнянський.

Директор Грицик Іван Миколайович.

14. Миколаївська область

1. Новоодеська районна станція юних натуралістів. 56600 м. Нова Одеса, вул. Леніна, 200-А, тел. (05167) 9-21-04

Директор Піх Світлана Михайлівна.

2. Миколаївська міська станція юних натуралістів. 54022 м. Миколаїв вул. Прибузька, 83, тел. (0512) 60-50-63. E-mail: mkosvita60@yandex.ua

Директор Ярошенко Наталія Григорівна.

3. Первомайська міська станція юних натуралістів. 55200 м. Первомайськ, вул. Тичини, 52, тел. (05161) 3-42-76

Директор Шевченко Олена Петрівна.

15. Одеська область.

1. КПНЗ Одеський еколого-натуралістичний центр „Афаліна”. 65025 м. Одеса, вул. Затонського, буд. 15-а, тел./факс (0482) 52-40-43. E-mail: suvenc@ukr.net.

Директор Чорний Сергій Миколайович.

2. Іллічівський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 68001 м. Іллічівськ, вул. Леніна, буд. 24-с, тел. (04868) 643-81. E-mail: centym@mail.ru

Директор Григор'єва Галина Анатоліївна

3. Ізмаїльська міська станція юних натуралістів. 68600 м. Ізмаїл, вул. Виноградна, буд. 3, тел./факс (04841) 2-45-94. E-mail: yunat@izm.odessa.ukrtel.net.

Директор Острякова Лариса Іларіонівна.

4. Котовська міська станція юних натуралістів. 66300 м. Котовськ, вул. 50- років Жовтня, буд. 198, тел. (04862) 2-15-03

Директор Роскола Ніна Федорівна.

5. Будинок юних натуралістів Ананівського району. 66400 м. Ананьїв, пров. Партизанський, буд. 2, тел.(04863) 21266, 542-41.

Директор Чебан Олексій Савелійович.

6. Арцизький районний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 68400 м. Арциз, вул. Леніна, буд. 5, тел. (0484) 3-13-95. E-mail: aenc@ukr.net.

Директор Адзеріхо Ніна Георгіївна.

7. Балтська районна станція юних натуралістів. 66101 м. Балта, вул. Уварова, буд. 95, тел. (04866) 2-13-41

Директор Діордійчук Ольга Миколаївна.

8. Ренійська районна станція юних натуралістів. 68800 Ренійський район, с. Новосільське, вул. Степана, буд. 2, тел. (04840) 392-40

Директор Крецу Маріана Пантеліївна.

16. Полтавська область.

1. Шишацька філія Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. 38000 смт. Шишаки, вул. Комсомольська, 9, тел. (05352) 9-11-23. E-mail: ekofiliya@gmail.com.

Завідуючий філією Яровий Юрій Володимирович.

2. Полтавська філія Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді. 38762 Полтавський район, с. Терешки, вул. Шевченка, 9-А.

Завідуюча філією Дулій Валентина Олександрівна.

3. Карлівська районна станція юних натуралістів. 39500 смт. Карлівка, вул. Леніна, 65, тел. (05346) 2-17-40.

Директор Тютюнник Тетяна Анатоліївна.

4. Кременчуцький міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 39623 м. Кремен-

чук, вул. 60 років Жовтня, 128, тел. (0536)77-38-19. E-mail: kenzum@mail.ru.

Директор Бельська Валентина Василівна.

5. Котелевська районна станція юних натуралістів. 38600 смт. Котельва, вул. Жовтнева, 265, тел. (05350)2-12-32.

Директор Махічева Ірина Олексіївна.

6. Глобинський районний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 39000 м. Глобино, вул. Леніна, 240/2, тел. (05365)26-8-47.

Директор Москаленко Тамара Іванівна.

7. Миргородський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 37600 м. Миргород, вул. Боровиковського, 66/1, тел. (05355) 5-62-23.

Директор Приходько Ігор Миколайович.

8. Миргородська районна станція юних натуралістів. 37600, Миргородський район, с. Гаркушинці, вул. Полякова, 7, тел. (05355) 3-05-75.

Директор Станіславський Віталій Миколайович.

9. Новосанжарська районна станція юних натуралістів. 39300 смт. Нові Санжари, пров. Комунальний, 4, тел. (05344) 3-12-40.

Директор Бондарчук Микола Іванович.

10. Пирятинська районна станція юних натуралістів. 37000 Пирятинський район, с. Березова Рудка, тел. (05358) 6-61-67.

Директор Андрєєнко Анатолій Петрович.

11. Лубенська міська станція юних техніків і натуралістів. 37500 м. Лубни, вул. К.Маркса, 34, тел. (05361) 5-26-51.

Директор Коваль Михайло Андрійович.

12. Чорнухинська районна станція юних натуралістів. 37100 смт. Чорнухи, вул. Мележика, 15-а, тел. (05340) 5-10-60.

Директор Могилевська Тетяна Миколаївна.

17. Рівненська область.

1. Радивилівська районна станція юних натуралістів. 35500 м. Радивилів, вул. Шкільна, 5, тел.. (03633) 4-34-59. E-mail: radivilovSUN@ukr.net.

В/о директора Налево Наталія Ігорівна.

18. Сумська область

1. Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 40024 м. Суми, вул. Харківська, 13, тел. (0542) 32-49-73. E-mail: centym@rambler.ru.

Директор Харламова Людмила Миколаївна.

2. Ямпільська районна станція юних натуралістів. 41200 смт. Ямпіль, вул. 50 р. СРСР, 23-а, тел./факс (05456) 2-14-09. E-mail: yampol-unnat@yandex.ru.

Директор Мерцалов Сергій Іванович.

3. Шосткинська міська станція юних натураліс-

тів. 41107 Шостка, вул. Депутатська, 6-а, тел./факс (05449) 7-27-26. E-mail: shostkasun@mail.ru.

Директор Корнієнко Сергій Володимирович.

4. Конотопська міська станція юних натуралістів. 41600 м. Конотоп, вул. Драгомирова, 18, тел. (05447) 2-80-50.

Директор Отченашенко Вікторія Миколаївна.

5. Кролевецька районна станція юних натуралістів. 41300 м. Кролевець, вул. Андріївська, 71, тел. (05453) 5-11-68.

Директор Карбан Юрій Вікторович.

6. Великописарівська районна станція юних натуралістів. 42800 смт. Велика Писарівка, пл. Змагань, 2. E-mail: stantsiya.iun@ukr.net.

Директор Драгун Зоя Петрівна.

19. Тернопільська область.

1. Бережанський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 47501 м. Бережани, вул. Хатки, 121, тел. (0248) 2-14-22

Директор Бич Марія Петрівна.

2. Зборівський центр еколого-натуралістичної творчості. 47234 смт. Залізці, вул. Р. Купчинського, 3, тел. (0240) 3-15-06

Директор Василів Мирослава Андріївна.

3. Лановецька районна станція юних натуралістів. 47400 смт. Ланівці, вул. Шкільна, 5, тел. (0249) 2-20-52

Директор Костюк Руслан Сергійович.

4. Козівський дитячий парк „Лісова пісня”. 47600 смт. Козова, вул. Вітошинського, 23, тел. (0247) 2-16-93

Директор Нечипорук Григорій Леонідович.

5. Скала-Подільський дитячий парк Борщівського району. 48720 смт. Скала-Подільська, вул. М. Грушевського, 110, тел. (0241) 5-16-83.

Директор Стефана Валентина Григорівна.

20. Харківська область.

1. Балаклійська районна станція юних натуралістів. 64200 м. Балаклія, вул. Шевченка, 27, тел. (0249) 5-33-61. E-mail: rausun@mail.ru

Директор Пурдя Людмила Андріївна.

2. Лозівська міська станція юних натуралістів. 64600 м. Лозова, мікрорайон 1, тел. (0245) 2-39-28. E-mail: osvita_loz.@kharkov.ukrtel.net

Директор Баранова Світлана Миколаївна.

3. Ізюмська міська станція юних натуралістів. 64300 м. Ізюм, вул. Пушкінська, 81, тел. (0243) 432-87-54

Директор Мартич Світлана Володимирівна.

4. Куп'янська міська станція юних натуралістів. 63707 м. Куп'янськ, мікрорайон Ювілейний, тел. (0242) 7-86-61.

Директор Курило Вікторія Анатоліївна.

5. Покотилівська станція юних натуралістів. 62458 Харківський район, смт Покотилівка, вул. Кооперативна, 18, тел. 745-62-09. E-mail: har-sun@bk.ru

Директор Сорокіна Надія Антонівна.

6. Сахновщинська районна станція юних натуралістів. 64501 смт. Сахновщина, вул. Червоноармійська, 18.

Директор Щербина Лариса Петрівна.

7. Чугуївський районний Будинок юнацької творчості. 63503 м. Чугуїв, вул. Степна, 50, тел. (0246) 2-54-06.

Директор Перловська Надія Миколаївна.

21. Херсонська область.

1. Каховська міська станція юних натуралістів. 74800 м. Каховка, вул. Набережна, 25, тел. 05536 4-18-36.

Директор Христова Ірина Павлівна.

2. Новокаховська міська станція юних натуралістів. 74900 м. Нова Каховка, пров. Дніпровський, 263-А, тел. 05549 76302.

Директор Петрова Наталія Ростиславівна.

3. Білозерська районна станція юних натуралістів. 75000 смт. Білозерка, вул. Михайлевського, 58/2, тел. 05547 3-40-10.

Директор Гусєва Оксана Петрівна.

4. Генічеська районна станція юних натуралістів. 75500 м. Генічеськ, вул. Воровського, 187, тел. 05534 3-49-08.

Директор Скрипка Світлана Василівна.

5. Голопристанська районна станція юних натуралістів. 75600 м. Гола Пристань, вул. К. Маркса, 50, тел. 05539 2-17-91.

Директор Іващенко Валерій Вікторович.

6. Нижньосірогозька районна станція юних натуралістів. 74700 смт. Нижні Сірогози, вул. Петровського, 14.

Директор Гритчина Ольга Володимирівна.

7. Новотроїцька районна станція юних натуралістів. 75341 смт. Сиваське пров. Чапаєва, тел. 05548 5-21-74.

Директор Роль Тетяна Вікторівна

22. Хмельницька область.

1. Кам'янець-Подільський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 32300 м. Кам'янець-Подільський, вул. Тімірязєва, 47, тел. (03849) 2-50-47.

Директор Ткач Людмила Іонівна.

2. Шепетівський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 30400 м. Шепетівка, вул. Ватутіна 59, тел. (03840) 4-79-38.

Директор Манійчук Тетяна Леонідівна.

3. Славутський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 30000 м. Славута, провулок Партизанський, 8, тел. (03842) 2-23-73.

Директор Руденко Ірина Валеріївна.

4. Дунаєвецька районна станція юних натуралістів. 32400 м. Дунаївці, вул. 1 травня, 12, тел. (03858) 3-15-30.

Директор Чекман Марта Василівна.

23. Черкаська область.

1. Уманський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 20300 м. Умань, вул. Леніна 8, тел. (0244) 5-05-57, 8-068-816-4299

Директор Курінська Лідія Василівна.

2. Смілянський міський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. 20700 м. Сміла, вул. Краснопресненська, 8, тел. (0233) 3-61-02

Директор Вітер Олександр Володимирович.

3. Черкаська районна станція юних натуралістів.

19640 Черкаський район, с. Леськи, вул. Набережна, тел. 56-17-64, 066-526-8746

Директор Сова Галина Олексіївна.

4. Шполянська районна станція юних натуралістів. 20600 м. Шпола, вул. Таранця, 22, тел. (0241) 5-30-16

Директор Струк Людмила Михайлівна.

24. Чернівецька область

1. Заставнівський районний еколого-натуралістичний центр дітей і юнацтва. 59400 м. Заставна, вул. Незалежності, 88, тел. 2-23-31.

Директор Остапович Світлана Михайлівна.

2. Сторожинецький районний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді. 59000 м. Сторожинець, вул. Б.Хмельницького, 7, тел. 2-59-11. E-mail: srgentum@ramdler.ru.

Директор Кучережко Юрій Сергійович.

25. Чернігівська область.

1. Новгород-Сіверська станція юних натуралістів. 16000 м. Новгород-Сіверський, вул. Алексеєва, 13, тел. 2-15-10.

Директор Жоров Анатолій Анатолійович.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
1. Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	4
2. Кримський республіканський позашкільний заклад „Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді”.....	9
3. Вінницька обласна станція юних натуралістів.....	11
4. Волинський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	13
5. Дніпропетровський обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді.....	15
6. Донецький обласний еколого-натуралістичний центр.....	17
7. Житомирський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	19
8. Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	22
9. Запорізький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	25
10. Івано-Франківський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	27
11. Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	29
12. Центр творчості дітей та юнацтва Київщини. Еколого-натуралістичний відділ.....	31
13. Луганський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	34
14. Львівський обласний дитячий еколого-натуралістичний центр.....	37
15. Миколаївський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	40
16. Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання Еколого-натуралістичний підрозділ.....	42
17. Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	45
18. Комунальний заклад „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради.....	47
19. Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.....	50
20. Тернопільський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	53
21. Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості. Відділ прикладної біології.....	55
22. Херсонський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	57
23. Хмельницький обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді.....	59
24. Черкаський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	62
25. Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.....	65
26. Комунальний заклад „Чернігівська обласна станція юних натуралістів”.....	68
27. Комунальний позашкільний навчальний заклад „Севастопольський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді”.....	70
Районні та міські ЕНЦУМ, ЦЕНТУМ, СЮН.....	72

„Натуралісти України”

За редакцією В.В. Вербицького,
директора Національного ЕНЦУМ,
доктора педагогічних наук, професора.

Відповідальний за випуск В.В. Климчук,
директор Хмельницького ОЕНЦУМ.

Обкладинка, оригінал-макет і верстка
Тараса Тимошука.

Підписано до друку 22.04.2011 р. Формат 60x84 1/8. Гарнітура Times New Roman Суг. Друк офсетний. Наклад 100. Зам. № _____ Віддруковано у ТОВ „Поліграфіст-2”, м. Хмельницький, вул. Курчатова, 8. Тел. 72-00-50. Свід. суб’єкта видавничої справи ДК №2814 від 04.04.2007 р.

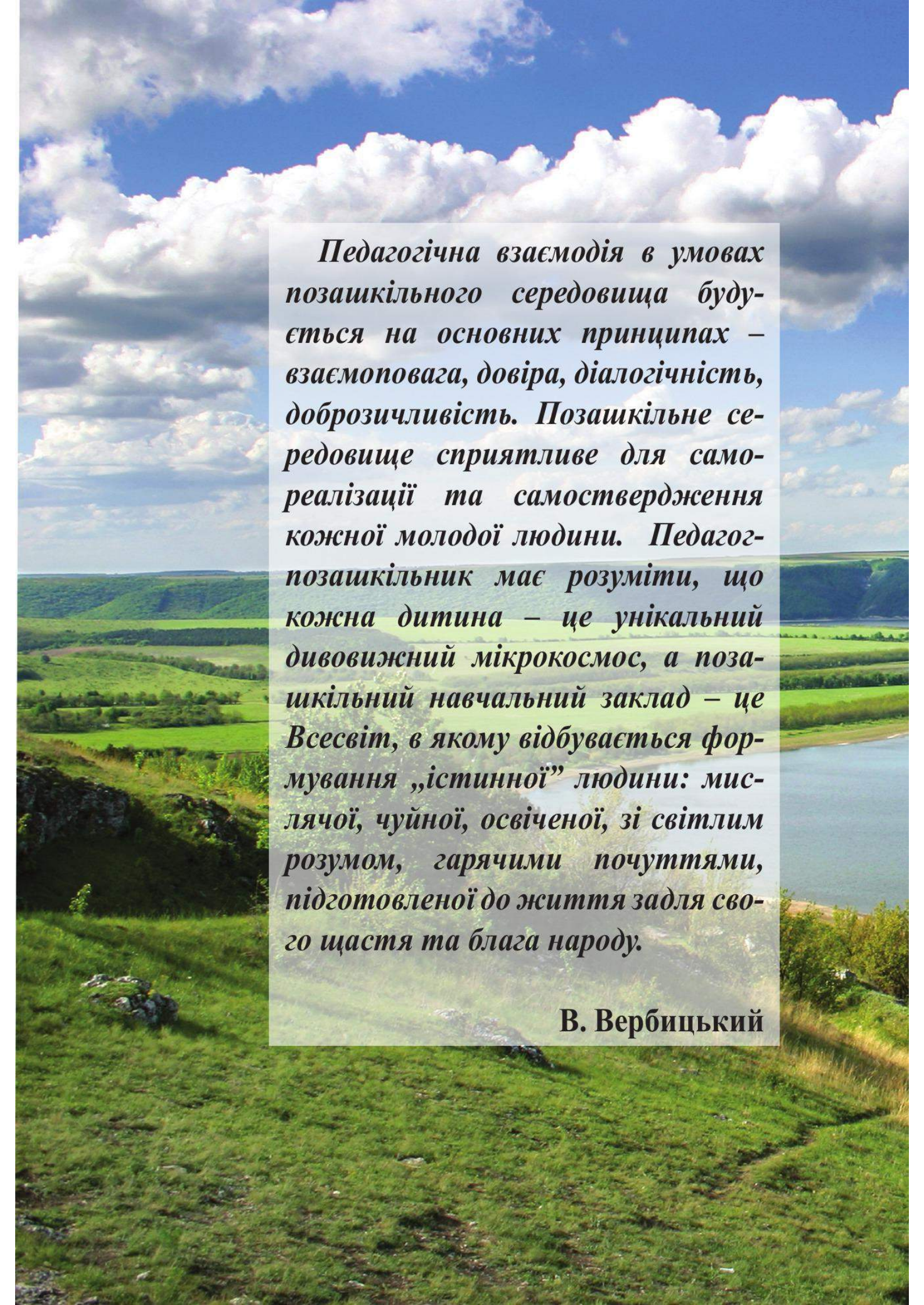
Вербицький В.В. , Натуралісти України. - Хмельницький, „Поліграфіст-2”, 2011.- 74 с. іл.

ISBN978-966-1502-26-9

У Збірнику інформаційно-довідкових матеріалів про Національний ЕНЦУМ та всі обласні еколого-натуралістичні заклади в Україні, присвяченому 20-річчю проголошення Незалежності України і 60-річчю створення Хмельницької, Волинської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Кримської, Луганської, Львівської, Рівенської, Чернівецької та Чернігівської обласних станцій юних натуралістів, вміщено загальні відомості про всіх керівників і педагогічні колективи, навчально-матеріальну базу та творчі дитячі еколого-натуралістичні об’єднання, досягнення в юннатівській роботі і проблеми, над вирішенням яких працюють натуралісти України та перспективи їх майбутньої діяльності.

Це видання, ініційоване Національним ЕНЦУМ, – спроба ознайомити педагогічну громадськість з управлінськими персоналіями в позашкільній освіті, своєрідна рефлексія досвіду управління якістю позашкільної еколого-біологічної освіти в Україні на сучасному етапі, розкриття значення стратегічного управління для сучасної практики позашкільної освіти, яке виступає не тільки методологічною основою становлення, стабілізації й розвитку її якості, але й ефективним способом виживання в складних ситуаціях, подолання стереотипів та міфів попереднього управлінського мислення, досягнення якісно нових результатів.

Книга „Натуралісти України” – результат творчої співпраці педагогів НЕНЦУМ, КРЦЕНТУМ, всіх обласних ЕНЦУМ, ЦЕНТУМ, СЮН та їх керівників, які сумлінно підготували для неї відповідні матеріали про свої заклади.

*Педагогічна взаємодія в умовах позашкільного середовища буде-
ється на основних принципах –
взаємоповага, довіра, діалогічність,
доброзичливість. Позашкільне се-
редовище сприятливе для само-
реалізації та самоствердження
кожної молодої людини. Педагог-
позашкільник має розуміти, що
кожна дитина – це унікальний
дивовижний мікрокосмос, а поза-
шкільний навчальний заклад – це
Всесвіт, в якому відбувається фор-
мування „істинної” людини: мис-
лячої, чуйної, освіченої, зі світлим
розумом, гарячими почуттями,
підготовленої до життя задля сво-
го щастя та блага народу.*

В. Вербицький